TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
Authorized as Second Class Mail Post Office Department Ottawa

SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Nr. 41(301) TORONTO, Ontario, 1955 m. spalio (October) mėn. 13 d. Kaina 10¢

Vilniaus diena

Dvidešimtį metų lietuvių tauta atkakliai kovojo dėl pavergtos savo amžinosios sostinės. Spalio 9 d. lietuvių tautai buvo pasidariusi gedulo diena. Tos liūdnos sukakties paminėjimas nebūdavo praleidžiamas nei vienais metais. Tai būdavo liūdna sukaktis, bet reikšminga tautos auklėjimui bei įsąmoninimui. Ir ištikrųjų kiekvienas lietuvis juto, kad "mes be Vilniaus nenurimsim".

Bet štai Lenkija 1939 m. rudenį sužlugo. Vilnius atsidūrė rankose bolševikinės Rusijos, kuri jį panaudojo kaip narkozę didžiulėje Lietuvos valstybės nužudymo operacijoje. Lietuva buvo okupuota ir inkorporuota į Sovietų Rusija, bet jau kartu su Vilniumi bei dalimi jo krašto. Nuo to meto Vilniaus miesto bei Vilniaus krašto gyvenimas jau surištas su visos Lietuvos gyvenimu — jis su visa Lietuva velka tą pačią vergiją. Tuo būdu praktiškai Vilniaus gedulo dieną švęsti jau netenka. Dabar yra gedulo diena dėl visos Lietuvos pavergimo.

Tačiau Vilnius vistiek yra ypatingoje padėty ir Vilniaus problema dar nėra mirusi. Nūdien visas Rytų Europos problemas nustelbė bolševizmo karinė jėga. Jai išnykus ar jos veikimo galiai susilpnėjus, kaip tik dusintuvo dangtis bus pakeltas, atgys ir visos problemos. Ir į Vilnių vėl išties savo rankas lenkai ir gudai. Tad mums yra aiški būtinybė tam tinkamai pasiruošti. Mes niekad neprivalome pamiršti, kad jokis tarptautinis aktas Vilniaus klausimo dar nėra išsprendęs. Vilnius deja, dar nėra vien lietuvių tautos vidaus reikalas. Tad šios problemos aktualinimas lietuviškosios visuomenės tarpe, taip pat jos jau dabar kėlimas kaikuriuose tarptautiniuose sluogsniuose yra mūsų gyvenimo būtinybė. Beabejo, visa tai labiausiai rūpi pirmiausia patiems vilniečiams. Dėl to jie — Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga — šito darbo ir imasi. Jie įveda Vilniaus Dieną, ją rišdami su ta pačia spalio 9 diena, kuri buvo paskirta paminėjimui lenkiškojo smurto. Šiandien, žinoma, nebe jis mūsų dėmesio centre, bet visas kompleksas reikalų, susijusių su Vilniaus miesto ir krašto likimu. Tų reikalų ir problemų daug, labai daug. Ir labai gerai, kad kartą prieinama prie jų nagrinėjimo, kad Vilniaus klausimas vėl įrašomas į mūsų darbų programas. Tai labai svarbus klausimas jau eilę metų buvo apleistas, juo nebuvo rūpinamasi. Ir šiemet dar ne visur Vilniaus Diena organizuojama, bet gerai, kad padaryta pradžia. Reikia tikėtis, kitais metais išjudės ir kitos kolonijos.

Vilniaus klausimo populiarumas mūsų visuomenėje yra būtinas. Ypač turėtų būti tiksliai supažindinama su tuo jaunimas. Juk dabar auganti karta apie lietuvių tautos patirtą didelę neteisybę mažai ką ir bežino. Spalio 19 d. liūdnųjų paminėjimų jie nebeprisimena, o ir šiaip ne dažnai jiems tai beprimenama. Mūsų jaunoji karta neprivalo išaugti nesiorientuojanti tėvynės aktualiosiose problemose.

Viršuje: Nepriklausomos Lietuvos pasienio policininkai 1939 m. spalio 28 d. prie Puorių kaimo, ties Širvintomis, piauna kartį - barjerą, skyrusį Vilniaus kraštą nuo Nepr. Lietuvos. Tuo momentu Lietuvos kariuomenė prie demarkacijos linijos laukė žygio pradžios. A p a č i o j: Sukurtame lauže deginama supiaustyta kartis ir buv. demarkac. linijos gairės.

VYSKUPŲ KONFERENCIJA

Spalio 12 ir 13 d. Otavoje vyks Kanados katalikų vyskupų konferencijos — Canadian Catholic Conference — posėdis. Šiuo vardu yra vadinama organizacija, kuriai priklauso visi Kanados katalikų vyskupai — iš viso 76: 2 kardinolai, 16 arkivyskupų, 57 vyskupai ir vienas abatas. Ji yra šv. Sosto aprobuota ir veikia draugijos teisėmis. Tai nėra tas pats kas Kanados episkopatas. Vyskupų konferencija aptaria Kanados katalikiškąją veiklą, koordinuoja įvairių sričių darbą, bet jos nutarimai neturi įstatymo galios. Jo Em. Toronto kardinolas J. C. McGuigan yra konferencijos pirmininkas, nes Kanados bažnyt. hierarchijoj jis užima pirmą vietą. Jo Eksc. Londono vyskupas J. C. Cody yra dabartinis konferencijos valdybos pirmininkas.

NEPRIIMS MAŽŲ VOKŲ

Kanados pašto ministerija paskelbė potvarkį, kuriuo nustatoma, kad laiškiniai vokai negali būti mažesni kaip 4 x 2¾ colio. Potvarkis įsigaliojo nuo spalio 1 d., ir paštas radęs permažus vokus grąžins siuntėjams, o jeigu nebus jų adresato — siųs į artimiausią naikinamų laiškų skyr. Šis potvarkis išleistas remiantis tarptautinės paštų konferencijos, įvykusios 1952 m. Briusely, nutarimu. Kituose kraštuose tai buvo padaryta anksčiau. Kanada užtęsė kiek ilgiau, kad vokų gamintojai galėtų laiku prisitaikyti. Visa tai padaryta dėlto, kad antspauduojančios pašto mašinos nėra pritaikytos mažam vokų formatui, be to, jie dažnai pasimeta tarp didesnių vokų.

Savaitės įvykiai

Prancūzija kovoja už savo kolonijų Š. Afrikoj išlaikymą. Kovoja diplomatinėmis ir karinėmis priemonėmis. Kai JT nubalsavo svarstyti Alžerijos klausimą, jos delegacija protestuodama išėjo, kartu padarydama ir kitus diplomatinius ėjimus, siekiančius apginti savo teises į Š. Afriką. Jai betgi daug sunkiau vyksta karinėj srity. Sukilę arabai pasirodė gerai paruošti Ispanijoj išlavintų vadų ir apsiginklavę automatiniais ginklais. Ankstyvesniuose sukilimuose to nebuvo. Žiniomis iš Kairo, dabartinis sukilimas esąs organizuotas išlaisvinimo armijos, kuri siekianti bendromis jėgomis išvyti prancūzus iš Maroko ir Alžerijos, iškovoti nepriklausomybę ir grąžinti išstumtą Maroko sultoną Ben Jusef. Prancūzų kariniai daliniai vietomis buvo apsupti ir turėjo didelių nuostolių. Nežiūrint virš 100.000 prancūzų kariuomenės, pastarieji neįstengia sukilimo veikiai numalšinti, nes sukilėliai įsitvirtinę labai kalnuotose vietose prie Ispanijos sienos.

Koloninės kovos Prancūzijoje sukėlė didelių rūpesčių. Buvo manyta, kad kris E. Faure vyriausybė, nes gaulistų 4 ministeriai, jų tarpe gen. P. Koenig, pasipriešino jo politikai. To betgi neįvyko. Min. pirm. E. Faure nepabūgo ir paprašė gaulistų ministerius atsistatydinti. Gen. P. Koenig vieton jis tuojau paskyrė irgi gaulistą, bet neprisklausomą, gen. Billotte, kuris nuskrido į Maroką rūpintis karine padėtimi. Min. pirm. E. Faure prisistatė ką tik susirinkusiam parlamentui stipriai gindamas savo politiką Š. Afrikoj. Po ilgų ginčų parlamentas visdėlto pareiškė vyriausybei pasitikėjimą, patvirtino jo planą Marokui tvarkyti, tiktai nepagyrė jo vykdymo būdo. Netrukus bus svarstoma E. Faure politika Alžerijoj. Laukiama karštų diskusijų ir manoma, kad jo vyriausybė kris, nes socialistai jos nebepalaikysią.

Peronas nesilaiko pabėgėlio padėties

Buvęs rgentinos diktatorius Peronas vos atvykęs į Paragvajų kaip politinis pabėgėlis davė spaudai pasikalbėjimą, kuriame pareiškė, kad peronistų partija tebesanti stipri, turėjusi kol kas nusilenkti karinei jėgai, bet per sekančius rinkimus ji vėl laimėsianti 70% balsų dauguma. Jis pats nesąs pasitraukęs iš prezidento pareigų, o jėga nuverstas. Pasikalbėjimą jis davė G. Chaves, Paragvajaus ambasadoriaus Argentinoj giminaičiui. Ši aplinkybė pastatė keblion padėtin ne tiktai Paragvajaus ambasadorių, bet ir visą Paragvajaus vyriausybę. Argentinos vyriausybė pareiškė protestą, sakydama, kad Peronas ne tiktai sulaužęs duotą žodį, bet ir pažeidęs politinės prieglaudos teisę. Šis incidentas gali vesti prie abiejų kraštų santykių pairimo ir net nutrūkimo. Jau anksčiau dabartinė Argentinos vyriausybė, dar prieš duodama leidimą išskristi Peronui, reikalavo, kad Paragvajus priimtų Peroną tik trumpam laikui, kol bus gauta polit. prieglaudos teisė kur nors tolimesniame krašte. Mat, buvo pramatyta, kad Peronas gyvenadamas kaimynystėj savo veikla drums Argentinos politinę plėtotę.

Paragvajus pažadėjo išvyti Peroną, jeigu jis nesiskaitys su polit. prieglaudos teise.

Kiti didžiųjų pajudėjimai

Molotovas paskelbė atgailos laišką partijos žurnale "Komunist" apgailėdamas savo pareiškimą vyr. soviete vasario mėn. Malenkovui atsistatydinus, esą Rusijoj socialistinė santvarka dar nesanti įgyvendinta, o tiktai nutiesti pamatai. Šis pareiškimas esą buvęs netikslus ir politiškai žalingas. Kaikas mano, kad tai Molotovo karjeros galo ženklas, nors dabartinėj sovietų nuotaikoj gali ir kitką reikšti.

Pearson, Kanados užs. r. min., buvo iškilmingai sutiktas Maskvoj. Be derybų su Molotovu ir kt. pareigūnais lanko Maskvos įžymybes: teatrą, sportinius parengimus; dėl nuovargio ir persišaldymo neaplankė Lenino - Stalino mauzoliejaus. Buvo Leningrade ir Rusijos pietuose, kur kalbėjosi su atostogaujančiais— Bulganinu ir Chruščiovu.

Eisenhowerio sveikata taisosi. Jis tebėra ligoninėje ir po 4-5 savaičių žada palikti ligoninę. Manoma, kad jo sveikata neleis grįžti į Vašingtoną iki metų galo. Trumpi pasitarimai ligoninėj su bendradarbiais jau leisti. Dar nėra žinoma ar Eisenhoweris sekančiais metais galės vėl būti kandidatu į prezidentus.

Kubitschek, dar negalutiniais duomenimis, išrinktas Brazilijos prezidentu. Jis yra žydų kilmės, socialistų ir darbiečių partijų įkūrėjas, nusižudžiusio prez. Vargas šalininkas.

VILNIAUS DIENA TORONTE

Mūsų senosios sostinės prisiminimui atžymėti Vilniaus Kr. Lietuvių Są-jo Toronto skyrius, talkinamas Hamiltone gyvenančių Vilniaus krašto lietuvių, suruošė Vilniaus dieną, kuri praėjo tikrai įspūdingai.

Minėjimas pradėtas šeštadienį per lietuvių radijo valandą "Tėvynės prisiminimai". Sekmadienį parapijos bažnyčiose atlaikytos iškilmingos pamaldos, prisimenant žuvusius ginant lietuvių teises. Tą pačią dieną 3 val. pp. UNF salėje įvyko iškilmingas

minėjimo aktas - koncertas.

Minėjimą pradėjo VKLS Toronto skyr. pirm. B. Saplys, pakvietęs žuvusius pagerbti susikaupimu. Kalbas pasakė gen. konsulas min. V. Gylys, buvęs Vilniaus kunigų seminarijos rektorius, dabar šv. Kazimiero kolegijos rektorius Romoje, prel. Tulaba ir KLB Kr. Valdybos pirmininkas J. Matulionis.

Išsamią paskaitą apie Vilnių tarptautinės teisės požiūriu skaitė svečias iš Bostono adv. A. Juknevičius, VKLS Centro Valdybos pirmininkas, vilnietis, lenkų okupacijos laikais gynęs daugybę lietuvių politinių bylų lenkų teismuose.

Lenkai smurtu pagrobę Vilnių ir dalį Lietuvos krašto, tą neteisybę stengėsi visokiais būdais pateisinti tarptautinėje plotmėje, o viduje vedė žiaurią priespaudą, siekdami išnaikinti lietuvybę. Jųjų šios visos pastangos nebuvo sekmingos. Lietuvos teisės į Vilnių ir jo kraštą nebuvo niekuomet paneigtos jokio tarptautinio akto. Anot prel. Tulabos, "Nors Vilniuje ir nė vieno lietuvio nebūtų, ten vistiek kiekvienas akmuo ar daiktas prabiltų ileturiškai, skelbtų lietuviškąją Vilniaus praeitį".

Meninę dalį išpildė vilnietė V. Panavaitė padeklamuodama savo kūrinį "Kariui" (virtusį Lietuvoje partizanų daina), tris dalykus smuiku pagrojo Stp. Kairys, hamiltonietės V. Panavaitė ir L. Šturmaitytė padainavo du-

(Nukelta į 10 psl.)

Magiškoji Maskva

VISI Į MASKVĄ! NEATSILIEKA IR DVASININKAI. KO NEPAJĖGIA KUMŠTIS, PADARO ŠYPSENA.

Prieš keturių didžiųjų konferenciją Ženevoj Maskva stovėjo pasaulinės politikos dėmesio centre. Ji traukė visų dėmesį beatodairiniu nesiskaitymu bei visur kilojamu kumščiu. Po Ženevos konferencijos Maskva paslėpė savo kumštį kišenėj ir prašneko šypsenom. Bet ir vėl tas pats: Maskva ir vėl pasaulinės politikos dėmesio centre. Jon pradėjo plaukte plaukti diplomatai, profesoriai, parlamentarai ir visokio plauko smalsuoliai. Neseniai triumfališkai buvo priimtas Indijos premjeras Nehru, V. Vokietijos kancleris K. Adenaueris, dabar lankosi Kanados užsienio r. min. Pearson, pirmasis to rango Š. Atlanto Sąjungos pareigūnas. Buvo pasirengęs vykti Maskvon Prancūzijos premjeras E. Faure, bet jo kortas sumaišė sovietų atstovo balsas Jungt. Tautose prieš Prancūziją Alžerijos byloj, ir kol kas liko jo kelionė atidėta. Apsilankyti Maskvoj yra pažadėjęs Jugoslavijos Tito ir Egipto min. pirm. pulk. Nasser. Šiomis dienomis paaiškėjo, kad ir Dulles esąs pakviestas Maskvon ir galįs atvykti kada nori. Betrūksta tiktai Eisenhowerio ... ir visas pasaulis ims šaukti "Tegyvuoja Sovietų Sąjunga".

Tan balsan, atrodo, ateina net ir kaikurių tikybų dvasininkai. Antai Vokietijos protestantų delegacija, ortodoksų hierarchų kviečiama, lankėsi ne tik Sov. Sąjungoj, bet ir Pabaltijo kraštuose. JAV "National Council of the Churches of Christ", kuriam priklauso 30 protestantų ir ortodoksų bažnyčių, priėmė taip pat Maskvos ortodoksų hierarchijos kvietimą pasikeisti vizitais. Reikia manyti, netolimoj ateity raudonoji Maskvos magija ras ir daugiau sau bičiulių ir tai tokiuose sluogsniuose, kur visiškai nesitikima, pvz. tremtinių politikuose, kaip tai rodo lenkų pavyzdys.

Kaip ten bebūtų, visa ta vizitų virtinė Kremliaus yra įkinkoma į sovietinius ratus. Juk jie pasitarnauja Maskvos siekimui užmigdyti vakariečių budrumą, nukreipti jų dėmesį nuo pavergtųjų reikalo ir gyventi pastovioj koegzistencijoj, kurios metu komunizmas galės ramiai knisti gilią šaknį.

Maskvos magijos padariniai matyti jau šiandieną. D. Britanijos užsienio r. min. MacMillan aiškiai pasakė: **vakariečių nusistatymas sovietų atžvilgiu šiandieną nebėra toks kietas. Paskutinėj savo kalboj jis gynė koegzistenciją su sovietais ir netgi pareiškė, kad vakariečiai jau esą linkę sutikti su Vokietijos suvienijimu kad ir neutralumo kaina!** Britų vyriausybė jau paskelbė sumažinanti savo kariuomenę 100.000 nuo 1958 m.

Yra žinių, kad Kanados užs. r. min. Pearson Maskvoj ne tiktai kviečius bando parduoti, bet ir kaiką daugiau. Esą sovietai norį išplėsti konsulatų tinklą visoj Kanadoj, gauti privilegijų prekyboj, na, ir ... laimėti Kanados balsą Kom. Kinijai, tebestovinčiai JT prieangyje...

Visa tai rodo, kad ko Maskva neįstengė įveikti kumščiu ir "niet" taktika, nesunkiai įveikia bekylantį vakariečių pylimą. prie sovietinę grėsmę... plačia šypsena.

Generolas pliekia diplomatus

P. Korėjos karo mokykloj mokslo pabaigtuvių proga, dalyvaujant perz. S. Rree ir kt. augštiems svečiams, JAV generolas J. A. Van Fleet, buvęs 8 armijos vadas, pasakė aštriai antikomunistinę kalbą. Pasak jo, Sov. Rusija siekianti pasauliniu mastu komunizmo įgyvendinimo. Dabartiniu metu ji siekia papildyti ir sustiprinti savo pozicijas Azijoj norėdama kartu užliūliuoti laisvąjį pasaulį ir jį išstumti kaip to norėjo Leninas su Stalinu. "Kinijos komunizmas yra irankis laimėti Azijai, ištikimas Sov. Rusijos sąjungininkas. Kol Kinijos komunistinis režimas laikysis, nenustos siekęs užvaldyti Rytų Pietryčių Azijos". Korėjos ir Indokinijos karai buvę komunistų programos dalis. Ir dabar Kinija su Sov. Rusija meluojančiais, apgaudinėjančiais, žudančiais, kankinančiais nekaltus žmones. Jos paleidusios tik mažą dalį paimtų belaisvių. Esą Kinija tebelaikanti tūkstančius belaisvių korėjiečių ir 451 amerikietį. Jis kritikavo diplomatus dėl naujosios ženevinės politikos su sovietais ypač Kom. Kinija. Pasak jo, tai viso reikalo pardavimas, vykstąs augštuose diplomatiniuose sluogsniuose.

— **Berlynas.** — Iš sovietų nelaisvės grįžo lakūnas Bauer, buvęs Hitlerio pilotas ir Henz Linger, matę 1945 m. Hitlerį nusižudant su Ieva Braun poženiniame Berlyno bunkeryje.

— **Vašingtonas.** — Gynybos ministerija davė užsakymus "Glenn L. Martin" ir "General Electric" bendrovėms pradėti dirbtinio dangaus kūno gamybą.

KANADOS PROVINCIJOS DAR NESUSITARĖ

Otavoje įvyko Kanados provincinių premjerų ir federalinės vyriausybės konferencija, kuri bandė rasti visiems priimtiną mokesčių paskirstymo būdą, svarstė visuotinės sveikatos apdraudos, bedarbių šalpos ir kt. klausimus. Pagal veikiantį susitarimą, provincijos, išskyrus Quebecą, užuot pačios rinkusios joms priklausomus mokesčius, tai yra pavedusios feder. vyriausybei, kuri už gautą teisę kasmet išmoka provincijoms $132.-000.000. Šis susitarimas baigiasi 1957 m. kovo mėn. ir dabar ieškoma naujų būdų, ypač kad Quebecas buvusia sistema nepatenkintas, esą ji pažeidžianti prov. autonomiją. Konferencijoj min. pirm. St. Laurent pasiūlė ateityje provincijoms duoti: 10% nuo pajamų mokesčio, surinkto provincijos ribose, 8½% nuo korporacijų ir 50% nuo palikimo mokesčių. Dėl šio pasiūlymo provincinės vyriausybės dar nepasisakė. Jos visos pageidavo daugiau lėšų. Ypač nustebino Ontario min. pirm. Frost, pareikšdamas, kad jo provincija esanti turtingiausia ir joje surinkti mokesčiai einą kitų provincijų, o ne jos pačios gerbūviui. Tuo būdu esą skurdinamas provincijos ūkis "piaunama žąsis, dedanti aukso kiaušinius". Mokesčių paskirstymui svarstyti sudarytas specialus komitetas.

Visuotinės sveikatos apdraudos planą pateikė Ontario min. pirm. Frost. Didesnio susidomėjimo kol kas jis nerado nei feder. vyriausybėj, nei didesnėse provincijose. Klausimui studijuoti taip pat sudarytas komitetas. Nieko nebuvo nutarta ir bedarbių šalpos reikalu .Visiems tiems klausimams spręsti numatyta dar kartą susirinkti apie š.m. pabaigą.

PAVERGTŲJŲ BYLA ŽENEVOJ

Spalio 27 d. Ženevoj susirenka keturių didž. užsienio reikalų ministeriai svarstyti Europos saugumo, Vokietijos, nusiginklavimo, Rytų - Vakarų bendradarbiavimo. Atrodo, kad ir pavergtųjų reikalai bus iškelti. Todėl Pavergtųjų Jungtinės Tautos Niujorke savo posėdy rugsėjo 30 d. priėmė atitinkamą rezoliuciją, kuria atkreipiamas JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos dėmesys, kad tarptautinės įtampos pašalinimas neįmanomas be sovietų pavergtų kraštų išlaisvinimo ir kad sovietų įsitvirtinimas Centro ir Rytų Europoj sudarytų palankias sąlygas tolimesniam komunizmo plitimui. Be to, rezoliucijoje prašoma reikalauti Pabaltijo ir kitų kraštų nepriklausomybės, nepasirašyti jokių sutarčių, kurios įteisintų dabartinę sovietų okupaciją ir sudaryti sąlygas pavergtiesiems laisva valia įsijungti į Europos saugumo sistemą.

— **Praha.** — Čekoslovakijos pilėčiai jau gali važiuoti į Sov. Sąjungą be užsienio paso ir be vizų, vien su vidaus pasu.

TEGU PASITRAUKIA SOVIETAI

Kanados konservatorių partijos vadas G. Drew, lankydamasis Saskatoone pasakė kalbą, kurioje kvietė visus kanadiečius siųsti reikalavimus Jungt. Tautoms, kad sovietai atitrauktų savo kariuomenes iš visų okupuotų kraštų ir tuo būdu būtų leista tiems kraštams laisvai išsirinkti vyriausybes. Jis priminė JT chartos pirmąjį paragrafą, kuriuo pripažįstama teisė tautoms pasirinkti valdymosi formą. Šimtai milijonų tebesą komunistų vergijoj ir jiems turinti būti pritaikyta JT charta. Esą tai būtų vienas geriausių būdų ištirti sovietų gerai valiai, ypač dabar, kai pradėta kalbėti apie Kom. Kinijos pripažinimą. Reikėtų esą kreiptis į sovietus, kad jie sutiktų su laisvais rinkimais Lenkijoj, Pabaltijo kraštuose, Ukrainoj ir kt.

Be to, Drew perspėjo dėl Kremliaus dabartinės užliūliuojančios politikos. Jis priminė Chruščiovo žodžius: "Jei kas mano, kad mūsų šypsniai reiškia atsisakymą Markso, Engelso ir Lenino idėjų, labai apsirinka. Kurie to laukia, telaukia iki žuvis išmoks švilpti". Pasak Drew, visi norime taikos, tačiau yra didelis pavojus apsnūsti ir viską priimti lengva širdimi kas atrodo bent kiek naudinga taikai.

Vokiečiai nebeina kariuomenėn

Po Ženvos konferencijos vokiečių savanorių skaičius į kuriamą armiją sumažėjo 80%. Dalis užsirašiusių atsiima savo prašymus. Pagal gynybos ministerijos duomenis, per du pastaruosius mėnesius 300 savanorių atsiėmę pareiškimus ir dabar kas savaitę tokių priskaitoma apie 30. Iš viso buvo užsirašę 164.671, nors reikia 150.000 vyrų, kurie būsią paruošti kaip branduolys būsimai 500.000 kariuomenei.

— **Kopenhaga.** — Danijos valdžia suteikė azylo teises naujam bėgliui nuo Lenkų laivo "Marabut". Tai 32 m. Kamienskis.

MIRĖ KARDINOLAS INNITZER

Vienoje nuo širdies smūgio mirė Austrijos kardinolas Teodoras Innitzer, 79 m. amžiaus. Hitlerio laikais jis buvo apmėtytas akmenimis, vėliau jis buvo centrinė figūra kovoje prieš komunizmą. Prieš Austrijos prijungimą prie Reicho kardinolas kietai priešinosi hitlerininkams, nors po prijungimo vienu metu savo taktiką buvo sušvelninęs. Vyskupu buvo paskirtas 1932 m., kardinolu 1933 m. 1929 m. jis buvo Austrijos socialinių reikalų ministeris. Su jo mirtimi kardinolų kolegija sumažėjo 8 dignitoriais.

Laikinai valdyti Vienos arkivyskupijos kapituliarinio vikaro teisėmis išrinktas dr. Joachym, vyskupas pagalbininkas.

Tėviškės Žiburiai
THE LIGHTS OF HOMELAND
Published by Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
SAVAITRAŠTIS
Redaguoja Dr. A. Šapoka ir Dr. Pr. Gaidamavičius
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Prenumerata Kanadoje ir JAV metams $4.00, pusmečiui $2.50
Kitur: metams $4.50, pusmečiui $2.50
Įmokėjus metinę $10 laikomi garbės prenumeratoriais
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada Telef. EM. 8-4613.

"JEIGU JUS PAMIRŠTUMĖTE..."

J. EM. KARDINOLO P. E. LEGER PAMOKSLAS PASAKYTAS III LIET. DIENOS PROGA AV BAŽNYČIOJE MONTREALYJE

Mylimieji broliai!

Džiaugiuosi galėdamas šiandieną būti su jumis. Ši diena nėra ypatinga Bažnyčios šventė — tai paprastas sekmadienis. Bet lietuviams, Montrealy ir visoj šaly tai didelė šventė: tai džiaugsmo diena, tai Dievui ir senoliams padėkos diena.

Jūs minite šiandieną pirmojo lietuvio atkilimą šin kraštan. Jis atvyko su drąsa, su širdimi, kupina pasitikėjimo Dievu, nes jis turėjo mūsų tikėjimą. Iš tikro, gyventi svetimoj šaly reiškia daug sunkumų pakelti, ypač pradžioje, o palikti savo kraštą reiškia daug ko netekti.

Pirmasis lietuvis, atvykęs šin kraštan, turėjo tėvą, motiną ir senelius mielojoj savo tėvynėj. Jis betgi manė, kad jo šeimai ir jam pačiam bus geriau įsikurti Kanadoj. Dėlto jis, su drąsa, ir tikėjimu, atvyko čia.

Praėjo, praslinko 50 metų, ir jei pirmasis ateivis būtų šiandiena čia, nustebtų radęs tokį didelį būrį mielųjų brolių — to paties kraujo, tų pačių idealų ir to paties tikėjimo.

Mylimieji broliai, šis 14-tasis sekmadienis po Sekminių yra turiningas savo liturgija. Šv. Paulius ir pačios Viešpaties esame mokomi daryti dvasios darbus, jei norime būti išganyti. Viešpats Evangelijoj sako, kad turėsime tarnauti tiktai vienam valdovui ir kad neįmanoma atiduoti širdį dviems, ypač pasauliui ir Jam. Mes negalime padalinti savo sielos kaip obuolio ar šiaip vaisiaus ir duoti vieną pusę vienam, kitą — kitam. Neįmanoma padalinti dvasios, nes ji dvasia, ir mes turime visą ją atiduoti Dievui. Jei mes neatiduodame savo dvasios bei širdies Dievui, atiduodame pasauliui ir tada darome pasaulio darbus, o pasaulio darbai yra kūno darbai. Šv. Paulius gi sako, kad kūno darbai negali pasiekti išganymo. Kurie eina kūno keliais, niekad neįeis Dievo Karalystėn.

Mylimieji broliai, šiandieną jūs atstovaujate kanadiečiams tikėjimo ir drąsos idealą. Mes žinome, kad praėjusiuose šimtmečiuose jūsų tėvai mielojoj jūsų tėvynėj kovojo už katalikų tikėjimą. Mes taip pat žinome, kad jie ir dabar kovoja už savo ištikimybę katalikybei. Kaip tik dėl to aš savo kalbos pabaigoj noriu priminti tuos geruosius pavyzdžius, kuriuos perteikė jums jūsų istorijoj minimi senoliai ir jūsų tėvai bei seneliai šiame krašte.

Šiandieną jūs minite tą sukaktį džiaugsme ir taikoj, džiaugsme saulėtos dienos, nes pasakyta Evangelijoj: Dievas teikia savo Sūnų ir Jo šviesą blogiems ir geriems. Šiandieną mes priimame šią Dievo dovaną juo džiugiau ir su dėkingumo kupina širdimi, tačiau nepamirškime tų, kurie jūsų tėvynėje tos taikos ir džiaugsmo tebelaukia. Ypač jūs jaunieji, berniukai ir mergaitės, kurie nežinote ką reiškia gyventi žemėj, valdomoj diktatoriaus, kuris nenori duoti laisvės valdomiesiems. Nepamirškite ypač tų, kurie jūsų tėvynėje tebelaukia laisvės savo tikėjimui išpažinti, kurią jūs turite. Jeigu jūs pamirštumėte juos, nusidėtumėt nedėkingumo nuodėme. Aš betgi žinau, jūs nepamiršite jų ir melsitės už juos šiandieną, melsitės ir už atsivertimą tų, kurie neduoda jiems laisvės.

Žinau, jūs pasižymite ypatingu pamaldumu Dievo Motinai Marijai, ir kad jūsų krašto istorijoj jūs esate visuomet gavę iš Jos visa, ko troškote. 50 metų krašto istorijoj nėra ilgas laikas, ir 100 metų nėra ilgas laikas. Mes vilijamės, kad Dievo Motina išklausys mūsų maldas ir šiandieną, kad Ji ateis žemėn ir atneš lietuvių tautai viltį bei pasitikėjimą ateitimi ir kad vieną dieną drauge su pasilikusiais tėvynėje, visi jūs Amerikoj, Kanadoj ir visame pasauly džiaugsitės ir giedosite Dievo Motinos padėkos himną "Magnificat".

Jei šiandieną jūs turite būti dėkingi Dievui ir Jo Motinai, jei jūs turite prisiminti laukiančius taikos, taip pat per šią šv. Mišių auką, kurią aukoju jūsų intencija, neužmirškite iškeliavusių amžinybėn, kurie atvyko į šį kraštą ir kapinėse laukia kūno prisikėlimo; neužmirškite nukankintųjų jūsų tėvynėje, kurie laukia ne tiktai kūno prisikėlimo, bet ir jo išaugštinimo.

Tai kiekvieno žmogaus paskirtis bei tikslas — išgelbėti savo sielą. Prisiminkite šios dienos Evangelijos žodžius: jeigu jūs ieškosite Dievo teisybės ir Jo Karalystės, visa kita jums bus pridėta, nes Dievas niekad neužmiršta savo ištikimųjų.

Tai mano linkėjimai, kuriuos norėjau pareikšti jums. Džiaugiuosi galėdamas dalyvauti jūsų džiaugsme, melsdamas drauge su jumis ir už jus.

Laisvai versta iš anglų kalbos teksto, užrašyto magnetofonu "Voice of America" lietuvių skyriaus 1955 m. rugsėjo 4 d. Montrealy lietuvių Aušros Vartų bažnyčioje.

LIETUVOS DERYBOS SU SOVIETŲ RUSIJA 1939 M.

Lietuvai bolševizmo vergija priartėjo kartu su antru pasauliniu karu. Tą karą pradėjo Hitleris, 1939 m. rugsėjo mėnesį, staiga visais frontais puldamas Lenkiją. Lenkija, išskyrus Varšuvą per aštuoniuolika dienų liko nuteriota ir paguldyta ant menčių. Tuo pačiu metu iš rytų į Lenkijos teritoriją ėmė plūsti ir Raudonoji armija, skelbdamosi vaduojanti Vakarų Ukrainą ir Gudiją. Tik vėliau išaiškėjo, kad jau 1939 m. rugpiūčio 23 d. ir rugsėjo 28 d. Maskvoje buvo pasirašyti Sovietų Rusijos ir Vokietijos susitarimai, kuriais buvo pasidalyta Lenkija ir kuriais Pabaltijo kraštai, o kartu ir Lietuva, atiteko Sovietų Rusijos žinion Taigi jau tada Lietuvos nepriklausomybė, tų dviejų ir nedraugingų mūsų kaimynų buvo paneigta. Bolševikams liko atlikti tik Lietuvos valstybės laidojimo ceremonijos. Ogi Kremliaus satrapai, su Stalinu priešaky, panoro ne tik uždėti vergijos pančius Pabaltijo kraštams ir Lietuvai, bet dar ir pasityčioti. Estijos ir Latvijos vyriausybės buvo jau pakviestos į Maskvą, pasirašyti vadinamųjų "draugiškumo sutarčių" ir įsileisti R. armijos įgulas į savo kraštus. Tos jėga priverstos sutartys, buvo kilpų užnėrimas ant kaklo. Lietuvai šitoje skaudžioje eilėje teko būti paskutinei.

Maskvai griežtai paraginus, Lietuvos delegacija iškeliavo. Kremliun keliavo užsienių reikalų ministeris Juozas Urbšys, vicepremjeras Kazys Bizauskas, kariuomenės vadas gen. Stasys Raštikis. Juos lydėjo ekspertai — prof. Tadas Petkevičius, docentas Domas Krivickas ir dr. Vladas Viliamas. Berods spalio 8 d. lėktuvais išvykome į Maskvą. Jau Rygos aerodrome iš latvių buvo patirta, kokia kieta kalba Sovietai kalbasi su savo kaimynais. Maskvoje prie delegacijos prisidėjo mūsų pasiuntinys dr. Ladas Natkevičius. Tuo pačiu metu Maskvoje buvo ir Lietuvos ekonominė delegacija iš Norkaičio, Dagio ir Tallat - Kelpšos.

Lietuvos delegacija buvo apgyvendinta "National" viešbuty ir labai gausiai apstatyta Sovietų akimis ir ausimis. Kiekvienas delegacijos nario pajudėjimas buvo nepaprastai akyliai sekamas. Gatvėje lietuviams pasirodžius įkyrūs sargai ėjo priešaky ir sekė užpakaly. Tas pats kartodavosi ir vykstant bet kuria susisiekimo priemone.

Jau pirmąjį Maskvoje, labai vėlyvą vakarą, mūsų delegacija turėjo posėdį Kremliuje su Stalinu, Molotovu ir Maiskiu.

Iš to posėdžio mūsų delegacijos nariai grįžo jau išaušus labai išvargę ir prislėgti. Vicepremjeras K. Bizauskas tik patylomis pakuždėjo: "Tai ne derybos, bet grumojimas ir prievarta. Lietuva turi įsileisti Raudonosios armijos įgulas keliose Lietuvos vietose. Ką reiškia tos bazės — visiems gali būti aišku: tai Lietuvos valstybei įsmeigimas peilio į krūtinę". Bandyta nuo to visais būdais išsisukti, bet tai buvo neįmanoma. Be to, įgulos turi būti dvigubai - trigubai didesnės, negu Lietuvos taikos meto kariuomenė. Vilnius su siaura jo sritimi, pagal Stalino nykščiu užbrėžtą liniją, priskiriamas Lietuvai. Mano su kitais paruoštas naujų sienų projektas net nebuvo Sovietams įteiktas. Stalino, priminus jam šį reikalą, buvo tik pasakyta: "Jei lietuvių yra pasilikę už tos naujos linijos, tai vėliau būsią galima padaryt gyventojų perkilnojimas". Pagaliau dėl sienų ginčytis nebuvę nei prasmės, kai visos Lietuvos likimas statomas ant kortuvių.

Mūsų delegacija, negalėdama pati viena imtis atsakomybės ir Valstybės prezidento Smetonos paprašyta, pasiuntė Bizauską ir gen. Raštikį į Kauną. Ir Kaune greitai buvo suprasta, kad tai jokios derybos, bet neišvengiamas diktatas, grąsomas jėga.

Sovietams labai nepatiko šis mūsų delegacijos susisiekimas su Kaunu ir svyravimas. Jie vis daugiau griežtino toną ir ne juokais rodė kumštį. Ir taip tojį prievartos sutartis buvo pasirašyta 1939 m. spalio 10 d. Sovietai labai norėjo turėti ant jos spalio 9 dienos datą — kada Lietuva neteko Vilniaus, Lenkijai sulaužius Suvalkų sutartį ir Vilnių smurtu iš Lietuvos pagrobus. Seniau gedulo diena atseit, turėjo būti pakeista džiaugsmo diena.

Prie sutarties buvo tik nepasirašytas taip vadinamas papildomas protokolas apie naujas Lietuvos - Sovietų Rusijos sienas. Kaip vėliau paaiškėjo jis sąmoningai buvo nudelstas.

Po sutarties pasirašymo Lietuvos delegacijai buvo padarytas priėmimas Kremliuje. Priėmimo metu Stalinas, Molotovas, Kalininas, Mikojanas, Kaganovičius ir kiti kalbėjo ir aiškino, kad Lietuvai nereikia tos sutarties bijoti. Lietuva gali jaustis dar saugiau galingos Sovietų Sąjungos globoje. Stalinas primygtinai pasakė, kad jis gerbs ir laikysis ne tik sutarties raidės, bet ir dvasios, ir kad jis visus sudraus, jei kas, net ir iš Sovietų, panorėtų Lietuvą skriausti. Kiti taip pat guodė ir drąsino mus. Tačiau mes visi jautėm ir neapsirikom, kad tai buvo tik įžūlus ir į akis sakomas melas. Tas melas, kuris ir dabar taip gausiai skleidžiamas ne tik Lietuvai, bet ir visam pasauliui.

Delegacija greitai grįžo į Kauną. Aš pasilikau Maskvoje laukti pasirašymo to papildomo protokolo.

Pačioje Lietuvoje, lietuviai susidariusią būklę gerai suprato ir dažnai atsidūsdami pakartodavo: "Vilnius mūsų, Kaunas rusų — Lietuvėlė nebe mūsų".

Sugrįžus į Kauną, greit ruoštasi įžengimui į Vilnių. Prie Lietuvos - Lenkijos administracinės sienos laukė pasiruošusi Lietuvos kariuomenė, policija ir nauja administracija. Tačiau į Vilnių vis neįsileista. Iš Vilniaus ateinančios žinios sakė, kad po Vilnių siautėja maskolių ordos ir kad mums brangus miestas visokiariopai plėšiamas. Iš Vilniaus buvo išvežta viskas ,kas ten buvo gero: maistas, krautuvės, įmonės, net anglis.

Pagaliau, nuolatos beldžiantis Maskvoje, papildomas protokolas buvo pasirašytas. Tik spalio 28 d. mūsų kariuomenė pagaliau įžygiavo į Vilnių. Greitu laiku Vilnius buvo aprūpintas maistu ir įvairiomis Lietuvos ūkinėmis gėrybėmis. Išbadėję ir išvarginti Vilniaus gyventojai lietuvius sutiko, kaip išgelbėtojus.

1940 m. birželio 15 d., Sovietų Rusija davė naują ultimatumą Lietuvai ir tą pačią dieną, net nesulaukus į jį atsakymo, Raudonosios armijos kolonos visomis kryptimis užplūdo Lietuvą ir Lietuvos laisvas gyvenimas buvo galutinai palaidotas. Tolydžio vis didėdama sunki priespaudos našta užgulė Lietuvos žemę ir žmones. Mirtis, kalėjimai, trėmimai, nepaliaujanti baimė ir neišpasakytas skurdas liko lietuvio kasdienine duona. Pavergėjų sutartys ir gražūs pažadai jų pačių batais buvo sutrypti.

Dr. V. Viliamas.

Atsirado dingusi tauta

Kai 1944 m. sovietai vykdė Lietuvoje masinius išvežimus, ta pačia kryptimi riedėjo prekiniai traukiniai bei sunkvežimiai ir iš Kaukazo sričių deportuodami čečėnus-ingušus, kurie, kaip ir pabaltiečiai, Stalino buvo laikomi neištikimais. Prieš 1944 m. buvo vadinamoje čečėnų-ingušų autonominė respublika su sostine Grozny, žymiu Kaukazo žibalo versmių centru, ir puse milijono gyventojų. Kai atėjo vokiečių kariuomenė, čičėnai-ingušai palaikė juos tikraisiais išlaisvintojais ir ėmė artimai su jais bendradarbiauti. Grįžę į tas sritis rusai pradžioje bandė laimėti gyventojų simpatijas, bet tiktai tam, kad lengviau galėtų sugaudyti. 1944 m. vasario mėn. buvo švenčiama raudonosios armijos diena, ir gyventojai buvo sukviesti į didesnius centrus iškilmėms. Ta proga visame krašte buvo perskaitytas Kremliaus įsakymas deportuoti visus čečėnus - ingušus į kitas Sov. Sąjungos sritis ir čia pat buvo gaudomi žmonės ir sodinami į sunkvežimius, kurie gabeno juos į Grozny geležinkelio stotį, o iš čia į Kazachstaną. Dalis čečėnų-ingušų išsislapstė, bet MVD ir raudonarmiečiai vėliau ir tuos sugaudė.

Nuo to laiko sovietų informacijos šaltiniai apie čečėnus - ingušus tylėjo, o iš žemėlapių, enciklopedijų išbraukė. Tiktai 1946 m. birželio 26 d. buvo paskelbtas oficialus dekretas, iš kurio matyti, kad čečėnų - ingušų respublika panaikinta dėl jų išdavystės karo metu, o gyventojai masiškai deportuoti. Buvo laikoma, kad čečėnai - ingušai kaip tauta yra išnykusi.

Neseniai betgi pasirodė žinia, kad Kazachstano sostinėj Alma Ata, centr. Sov. Azijoj, pradėjo leisti laikraštį čečėnų kalba "Darbo vėliava". Jo kaina — 10 rb.40 kapeikų 6 mėn. Pateikiamas sąrašas vietovių, kur priimamos prenumeratos. Tai rodo, kad ten spiečiasi gausūs būriai čečėnų, ypač ūkiuose, ir bando vėl atgaivinti savo kultūrinę veiklą.

SUTARTYS

Anglų katalikų savaitinis žurnalas "The Tablet" rugp. 6 d. pasergėdamas nesitikėti didelių, bendrų susitarimų Ženevoje ar vėliau, sako:

"Sutartis reikia skaityti ne bendrų principų reiškėjomis, bet praktinėmis priemonėmis dienos klausimams išspręsti. Tiesa, galima ir bendrų principų pasakyti. Ir džiugu, kad valstybių vadai yra tokių pasisakymų padarę. Tačiau, Tautų Sąjungos konvencija, Keturių Laisvių pareiškimas, Jungtinių Tautų Organizacijos charta ir Žmogaus Teisių deklaracija dar neįkūnijo pareikštųjų kilniųjų siekių. Šios rūšies susitarimus tegali daryti žmonės bei tautos, kurios gyvena vienodos doros pagrindais.Europa, kaip mažesnis dalykas, ir Vakarai, kaip didesnis, išlėto prie to eina. Tačiau daug laiko praeis kol įsigyvens vienodos nuotaikos bei mintys net kraštuose, kurie dar neatsisakė krikščioniškųjų tradicijų. O prieš mus stovinčiose derybose su Rytais, nėra naudos nuslėpti ar paneigti pagrindinę prarają mus skiriančiųjų principų. Praraja toli gražu didesnė negu paprasta politika, Besiryžtant šaltąjį karą į šalį pastūmėti, būtų naudinga suprasti, kad politika žmonijos reikaluose, ištikrųjų, ne pačią svarbiausią vietą užima".

— Viena.—Rugsėjo 20 d, 6 v.v. iš Austrijos į Vengriją pervažiavo paskutinis traukinys su rusų kariais. Tą pačią minutę tautai džiaugsmingą žinią ėmė skelbti visų bažnyčių varpai.

GELEŽINĖ RYKŠTĖ

ATSIMINIMAI APIE M. KRUPAVIČIŲ

Kan. M. VAITKUS

(Pabaiga)

JUBILIATAS PASITRAUKIA IŠ VIEŠOJO POLITINIO VEIKIMO

Kai po 1926 m. gruodžio 17 d. perversmo kun. Krupavičius pasišalino iš oficialiojo politinio - valstybinio veikimo, kaip buvęs plikas kaip tilvikas, aš ėmiau jį dar labiau gerbti: juk daugelis kitų veikėjų per tą laikotarpį susikrovė didesnius ar mažesnius turtelius, o kituose kraštuose ne vienas panašioj kaip Krupavičius padėty net labai praLobsta; gi mūsų Jubiliatas, atsipalaidavęs nuo valstybinių rūpesčių, išvyko į Paryžių dar mokytis tikru Bettelstudentu — nes neturėjo savo pinigų, ir draugams teko jį aukomis šelpti.

Grįžęs iš Prancūzijos, kun. Krupavičius liko paskirtas Garliavos vikaru (turbūt, kad turėtų progos šiek-tiek susipažinti su kunigo darbu parapijoje ir tuo prisiruoštų prie klebonavimo), paskui — klebonu Veiveriuose, paskui Kalvarijoje, galop Vilkaviškio kunigų seminarijoj profesorium. Šito jo gyvenimo tarpo man neteko iš arčiau stebėti, tad tik paminėsiu, ką esu girdėjęs iš kitų. Kaip ir per visą savo gyvenimą, jis ir čia buvo tikrai geras kunigas, darbštus, energingas, sumanus, tvarkingas, tvirtas. Vienas jo buvusiųjų vikarų, jaunas, judrus, linksmas žemės kūdikis, nors visas tas ypatybes jam pripažino, ne visomis tebuvo patenkintas — sakysim, klebono kunigišku tvarkingumu bei griežtu reikalavimu pareigas eiti. Klausydamasis maniau: Bravo, Krupavičiau!... Teko girdėti, jog jis sakydavęs labai įdomius, gyvenimiškus, išmintingus pamokslus. Nesistebėjau: buvau girdėjęs jo kalbas seime. Apie jo profesoriavimą seminarijoje girdėjau gražių dalykų. Jo paskaitos buvusios ir turiningai rimtos, ir įdomios, ir formingos. Ir visur bei visada jis imponavęs savo sąmoju, ironija, sarkazmu. Ir viršum visko sklandęs tas jo vadoviškas vyriškumas. Suprantu, labai suprantu, kad jis kaip profesorius patikęs net tokiam monsinjorui V. Tulabai, kuriam ne betkas imponuoja, kuris baltuosius savo dantukus geba parodyti ne vien draugiškame šypsny.

Užplūdę Lietuvą bolševikai, žinoma, būtų išdanginę mūsų Jubiliatą, kur atsidūrė jo politikos draugas A, Stulginskis, tik nebesuskubo, įkibus jiems į gerklę bičiuliams naciams. Betgi šie padarė tai, ko anie nesuskubo: kai Krupavičius su keliais kitais senaisiais Lietuvos veikėjais įteikė okupantams protestą prieš jų užuomačias, jie nukraustė jį į Vokietijos Regensburgą, kur jam teko išbūti ligi karo galo.

JUBILIATAS TREMTY

Apie Jubiliato visuomeninį bei politinį veikimą tremty po karo nekalbėsiu, kadangi tai ir be to visiems žinoma. Dalis mūsų visuomenės jį aštriai puolė, kaltindami už nesukalbamumą, šališkumą, valdžios troškimą ir tt. Man, apie tai girdint, liūdna datos: tad tiek tiktai, teužsipelnė dėkingumo tas vyras, kuris savo gyvenime nieko kito netroško, vien Dievui garbės ir Tėvynei gero, sau nieko negeisdamas, vien tik darbo, sunkaus, atsakingo darbo, pasiaukojimo idealams, ir to pat iš kitų laukdamas bei reikalaudamas, nebijodamas, nepaisydamas nedėkingumo, puolimų, persekiojimų, kančios. Tiesa, gal kam kartais, turint reikalų su tuo kietu, tvirtu vyru, nėra tai švelnu bei saldu. Bet, kas pažįsta jo gerą valią, jo idealistiškumą, jo gerą širdį, tas jį supras ir atleis.

Kaikas prikiša jam norą žūtbūt vadovauti. Betgi, ranką prie širdies pridėjus, kas to nenori? Svarbu, kad vyras turėtų tam reikiamų gabumų. Nevalia talento užkasti. Gal kam atrodo, jog Jubiliatui būtų jau metas pasilsėti ir užleisti vietą kitiems darbuotojams? Betgi ar taip jau tikri esame, jog šie atliks Jubiliato funkcijas bent lygiai gerai, kaip jis? O jis visa ilga savo veikla yra pakankamai parodęs, ką galįs.

KRUPAVIČIUS DEMOKRATAS

Pavadinau jį Virga Ferrea. Taip, jis kietai laikos viso to, kas jam šventa, tikra, idealu: jis visuomet buvo ištikimas Bažnyčios tarnas, toks pat Tėvynės darbininkas, Valstybės pilietis, Partijos narys, tikras demokratas, laisvę mylįs, bet paklusnus drausmei ir iš kitų to reikalaująs. Yra man tekę stebėti jį vedant savo partijos viršūnių posėdį: pirmininkas, tikras pirmininkas; ir visi tai jaučia ir laisvai priima, paklusdami drausmei, kurią jis iškalbingai skelbia.

1926 metais po pavasario rinkimų, man, kun. Juozui Vailokaičiui ir Krupavičiui teko kalbėtis apie naują padėtį (trys Krupavičiaus frakcijos — krikščionys demokratai, ūkininkų sąjunga ir darbo federacija laimėjo drauge 30 atstovų, o valstiečiai liaudininkai — 22). Aš klausiau Krupavičių, ką jis mano daryti, Šis atsako:

— Ką gi! leisim p. Mykolui Sleževičiui sudaryti vyriausybę.

Tuokart aš pusiau juokais sakau (ir Vailokaitis taip pat pritaria):

— Na, o ar negalėtumei imti pats sudaryti valdžią iš savo atstovų? Juk jūs turite 30, o valstiečiai liaudininkai tik 22!

— Negalima, — atkerta Krupavičius. — Mūsų yra trys frakcijos, tad kiekviena skyrium daug mažesnė už M. Sleževičiaus būrį. Demokratizmas liepia užleisti jam teisę sudaryti vyriausybę!...

O kiek vėliau demokratas A. Smetona ėmėsi valdyti Lietuvą teturėdamas seime tik 3 atstovus!

Demokratiškas Krupavičius ir savo kasdieniame elgesy. Jam visi lygūs — dideli ponai ir paprasti žmonės. Jam esant žemės ūkio ministru, atvyko pas jį į ministeriją žemės reformos reikalais tūjėniškis kunigaikštis Radvila. Aš ir gal daugelis kitų tokioj padėty būtume mandagiai pasisodinę Šviesųjį į minkštą kėdę ir maloniai šnekinę. O Krupavičius, nė atsisėsti nepasiūlęs, nė galvos nuo popierių nepakėlęs, trumpai drūtai pareiškė didžiūnui: "Jūsų prašymas atmestas!"... Apie tai kunigaikštis paskui pats pasakojęs.

DAR KAIKURIE JO BŪDO BRUOŽAI

Virga Ferrea... Betgi, kaip pradžioj sakiau, ji moka ne vien skaudžiai kirsti, bet ir švelniai kutenti, maloniai glamonėti. Tas geležinis vadas turi aukso širdį. Kiek jis kam yra savo gyvenime iš savo lėšų padėjęs! Žinau kaiką iš tikrų šaltinių. Ir man pačiam siūlė pasidalyti tuo, ką gaunąs iš Amerikos, kai vargau po karo Vokietijoje. Tuo metu ir suartėjova, nes jis pasirodė nesąs toks baugus, kaip pirmiau manydavau. Priešingai, besąs labai draugiškas, net bičiuliškas, ir tai rimtai bei pastoviai. Kokių nuoširdžiai malonių, sąmojingų, išmintingų laiškų bemokąs rašyti, ir tai tokių originalių, blaivių, spartaniškų stilium. Nors daug širdies įdeda, niekuomet laiškais neesti nereikalingai sentimentalus, o vis vyriškas. Jei kartais puse lūpų pasiskundžia savo bėdomis, tai vis tuoj pat persigaili, savo sopulius paverčia juokais — ir vėl stengias žiūrėti į ateitį kaip tikras niekad nepasiduodąs kovotojas. Viename tik dalyke, rods, neįstengia jis įsikvėpti optimizmo — tai lietuvystės Amerikoj ateities klausimu.

Ne vien su bičiuliais bei drau-

(Nukelta į 9 psl.)

Komunistų veikla JAValstybėse

Kaip skelbia JAV spauda, šią vasarą JAV veikia 50 komunistinių stovyklų įvairiose vasarvietėse. Dauguma jų yra skirtos jaunimui bei vaikams. Didelė jų dalis yra atleidžiamos nuo mokesčių kaip labdaros įstaigos. Jomis visdėlto susidomėjo priešamerikinei veiklai sekti organai ir pradėjo plataus masto tardymą. Aiškinamasi bei renkama tiksli medžiaga apie tose stovyklose vykdomą programą.

Niujorke veikia vad. Jefferson School of Social Science, kuri valdinėse įstaigose įregistruota kaip svarbi komunistinė institucija, bet jai netrukdoma veikti. Studentai šio komunistinio "liaudies universiteto" yra "bevardžiai", nefiguruoją jokiuose sąrašuose, įleidžiami tik pagal slaptažodžius ir "mokslą semiasi" be jokio mokesčio. Jų esą apie 1500, iš kurių bus paruošti būsimieji komunistų partijos vadai JAV-se. Oficialiai, tiesa, skaitoma, kad už mokslą mokama po $7-10 už kursą, tačiau "neturtingiems" ir "visuomenėje veikliems" studentams pati mokykla duoda stipendijas mokslui apsimokėti.

Visa tai valdios organų gerai žinoma, bet nekliudoma, kaip neliečiama ir kitų komunistinių įstaigų, kurios yra tuose pačiuose 9 augštų rūmuose.

NAUJI RADIJO PRIIMTUVAI — Tikra šių dienų sensacija!
Naujausi, su natūralių balso perdavimu (High Fidelity), vokiečių gamybos radijo priimtuvai: KOERTING — SABA — BLAUPUNKT.
Muzikos kabinetai, automatiniai gramofonai, garsams užrašyti magnetofonai, televizijos aparatai, be to, įvairiausi gintariniai papuošalai bei odos išdirbiniai, gaunami generalinėje atstovybėje —
ATLANTIC EXPORT - IMPORT CO.
926 Dundas St. W., Toronto - EM. 4-1633
Sav. K. MOTUŠIS.
Radijo priimtuvų specialios trumposios bangos jums garantuoja Europos stočių priėmimą (Vilnius kasdien 6.30—7.00 p.m.). Pas mus atliekami specialistų technikų visokiausi radijo pataisymai bei perdirbimai. Lengviausios išsimokėjimo sąlygos: įmokėjus tik 10%, likusi suma ligi 24 mėn. Jūsų vartotas aparatas gali būti priimtas kaip įmokėjimo pagrindas
ATLANTIC EXPORT - IMPORT CO. Centrinė Prekyba ir Biuras:
926 Dundas St. W., Toronto. Tel. EM. 4-1633.

SKYRIAI IR AGENTŪROS:
Toronto — 697 Queen St. W.
Hamilton — 236 James St. N. ir 24½ King St. W.
Kitchener — 343 King St. E.
Waterloo — 96 King St. S.
London — 111½ King St.
Galt, Ont. — 41 Dixon St.
Ottawa — 343 Lisgar St.
Vancouver — 340 Homer St.

Pirmaujanti Kanadoj rūbų nuomavimo firma
Freemans

FORMALŪS RŪBAI visoms progoms.
PASKUTINĖS MADOS su visais priedais.
Pasiūti, kad tiktų, kaip ir jūsų nuosavi.
NAUJAI SUMAŽINTOS KAINOS.
556 Yonge St. at Wellesley, KI.3270
256 College at Spadina, KI.0991

ROSE HEATING & TINSMITH CO.
Įrengia naujas, visų apšildymo rūšių krosnis: vandens, oro ar kombinuotas, kūrenamas anglimis, alyva ar gazu. Daro pagrindinius krosnių išvalymus (vacuum), nes nevalytos krosnys sudegina daugiau kuro ir neduoda šilumos. Atnaujina senus oil burnerius, krosnis, tvarko ir praveda naujas apšildymo šakas. Atlieka visus skardos darbus, deda vamzdžius nuo stogų vandeniui nubėgti. Įrengia vėsintuvus (fans) restoranams, dirbtuvėms, prausykloms ir virtuvėms.
DIDELIS PASIRINKIMAS. IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOS. DUODA GARANTIJAS.
543 Sherbourne St., Toronto. WA. 1-9758
SAV. E. J. ZALECKIAI.

ŽIEMOS (storm) LANGAI
(mediniai)
KAINĄ NUSTATOME VELTUI
Tel. ME. 3234

NEW 1956 Admiral 21" TV CONSOLE with "TOP-FRONT" Tuning

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS BALDAIS:
★ TELEVIZIJOS APARATAI,
★ RADIJO APARATAI,
★ KROSNYS,
★ ŠALDYTUVAI,
★ SKALBIMO MAŠINOS,
★ SIUVIMO MAŠINOS,
★ ĮVAIRŪS KILIMAI,
★ LINOLEUMAS,
★ VAIKŲ BALDAI,
★ VEŽIMĖLIAI,
★ MODERNIŠKOS VIRTUVĖS,
★ SINKAI.
Didžiausia Lietuvių Prekyba Toronte
MOHAWK FURNITURE COMPANY
2446 - 8 DANFORTH AVE. TEL.: OX. 9-4444, OX. 9-0977

Tiesos žodžiai kerta Geležinę Uždangą

Nepervertinant "Laisvosios Europos" reikšmės Pabaltijo valstybių atžvilgiu, vis dėlto reikia tinkamai įvetrinti jų pastangas kitų pavergtųjų tautų link. Ypač toji akcija liečia Lenkiją, Čekoslovakiją ir Vengriją. Kaip žinoma, jau kuris laikas ir gana reguliariai oro keliu bandoma siųsti į tuos kraštus įvairi antikomunistinė literatūra. Bet bent iki šiol aiškiai nežinant ko galima tikėtis iš vak. Vokietijos ir Rusijos santykių užmezgimo ir plačiai kursuojant gandams, jog Bonnos vyriausybė bus priversta, jei ir ne visai, tai ganėtinai apkarpyti visų antisovietinių organizacijų veiklą vak. Vokietijoje, šiuo metu skubama itin praplėsti visą propagandinį — informacinį darbą. Jūsų bendradarbiui anądien visai atsitiktinai teko patirti kiek naujų žinių, iš vieno amerikiečio, kuris pats dalyvavo "Laisvosios Europos" akcijoje, bandant laužti geležinę uždangą tiesos žodžiu.

Visa medžiaga dabar siunčiama visiškai naujo modelio balionais. Tos oro pūslės gaminamos žymiai didesnės, kad tik kuo sunkesnį krovinį būtų pajėgios gabenti. Pvz. vienos rūšies pūslės nesunkiai kelia 180 sv. spaudos, kitos net iki 40 sv. neša antiraudonos literatūros. Pirmojo tipo pūslė, turi specialų įtaisą, kuriame visa draudžiamoji spauda suvyniota lyg lango užuolaida tūtoje. Šis įtaisas turi mechanizmą, varomą sausos baterijos, kuris virš taikinio atvynioja pakrautą tūtą ir tuo būdu įvairių rūšių atsišaukimai pasiekia žemę. Gi didžioji pūslė nešanti 450 sv. yra 35 pėdų skersmens ir šešių augštų namo dydžio. Prie jos pritaisytas dviračio ratas, prie kiekvieno stipino pritvirtinus po pundą spaudos. Kai jau pūslė oro keliu pasiekia paskyrimo vietą, specialiai nustatytas laikrodis - žadintuvas užveda motoriuką, kuris pradeda sukti ratą pro šalia pritvirtintą aštrų peiliuką, kuris ir nukerpa visas virves laikančias antisovietinę literatūrą ir kitos rūšies spausdinius. Spaudos išmetimas tuo būdu vyksta planingai, vis keletos minučių tarpe. Taip antisovietinė medžiaga išsklaidoma plačioje apylinkėje.

Dabar ten siunčiami specialiai leidžiami laikraščiai, kurie yra visiškai įprastos išvaizdos, turi aštuonius puslapius nuotraukų ir žinių. Virš Čekoslovakijos jau išmėtyta 2 mil. kopijų laikraščio "Laisvoji Čekija", virš Vengrijos nuleidžiama "Laisvoji Vengrija" laikraščio laida. Periodinių leidinių pristatymas vyksta reguliariai du kartus per mėnesį. Tuo būdu, 8 mil. kopijų antisovietinio leidinio išmėtoma vien tik Čekoslovakijoje ir Vengrijoje. Aišku, kadangi tokie didėli balionai gali sudaryti puikiausius taikinius raudonųjų Migams, visa operacija atliekama iš vakaro ir balionai pasiekia okupuotus kraštus visiškoj tamtamsoj.

Gi į Lenkiją pradėta mėtyti ne vien tik atsišaukimai ir laikraščiai, bet ir knygos. Neperseniausiai oro keliu lenkus pasiekė 30.000 žodžių talpinanti 40 pusl. knygelė. Tai buv. raud. Lenkijos augšto saugumo karininko Swiatlo atsiminimai, kuris leidiniui medžiagą paruošė saugioje vietoje gyvendamas laisvėje. Panašiu keliu bandoma siųsti ir religinės knygos. Tas itin svarbu tikintiesiems anapus gelež. uždangos, nes tokios rūšies leidiniai visiškai yra draudžiami ir negali pasirodyti nežiūrint visų dvasiškijos ir tikinčiųjų pastangų.

Neatsižvelgiant kai kurių mūsų publicistų (Almaus ir kt.) garsių raginimų ir kvietimų "Laisvajai Europai" oro keliu pateikti okupuotai Lietuvai teisybės ir laisvės žodį, atrodo jog tie, kuriuos tie prašymai liestų, neperdaug susižavi šiais rimtais pasiūlymais. Gi sumanymo įvykdymas būtų gal net lengvesnis kaip iš vak. Vokietijos: viskas turėtų vykti nuo laivo denio Baltijos jūroje, tarptautinėje zonoje.

Al. Gimantas.

TIES MONTREALIO AUŠROS VARTAIS

IŠ PASIKALBĖJIMO SU MONTREALIO A. VARTŲ KLEBONU TĖVU J. KUBILIUM, S.J.

Praėjus šventinimo iškilmėms, per kurias gausūs dalyviai pamatė didžias pastangas Montrealio lietuvių kolonijos, parūpo ir nuošaliau stovintiems daugiau sužinoti apie nuveiktus darbus. Teko todėl kreiptis į T. Kubilių SJ ir prašyti informacijų.

— A. Vartų parapija Montrealy yra, berods, viena jauniausių liet. parapijų tarpe. Gal galėtumėt papasakoti, kas davė mintį jai kurti, bei kaip buvo pradėtas darbas?

— Taip, AV parapija yra viena jauniausių Kanadoje. Patys lietuviai tikintieji, esant dideliam nuotoliui nuo šv. Kazimiero bažnyčios, gyveną miesto vakaruose, pradėjo tą reikalą kelti. Buvau atvykęs iš Paryžiaus į JAV ir čia besidarbuodamas gavau Jo Em. Montrealio arkivyskupo kvietimą atvykti Kanadon ir organizuoti lietuviams pamaldas Montrealio miesto vakaruose. Atvykau 1950 m. rugpiūčio 16 d. ir pirmąsias pamaldas atlikau rugsėjo 8 d. Willibrord parapijos senojoj salėj Verdune. Pradžioj AV parapija buvo tiktai filija, besitvarkanti savarankiškai. 1951 m. sausio 13 d. Romos Sacra Congregatio Concilii dekretu AV filijai buvo suteiktos pilnos parapijos teisės. Jos klebonu Montrealio arkivyskupas paskyrė mane.

Pradžioj buvo didelis vargas su patalpomis: išnuomotą salę naudojom ir pamaldoms ir parengimams, ir sportui, ir tt. Nebuvo tai tinkama vieta, juoba, kad ir kunigams teko gyventi su žiurkėmis...

1952 m. gegužės 3 d. visuotinis parapijos susirinkimas patvirtino parapijos komiteto nutarimą galimai greičiau statydinti nuosavą bažnyčią. Tų pat metų spalio 3 d. buvo nupirktas sklypas, gruodžio 14 d. pasirašyta sutartis su A. Fortin statybos bendrove, 1954 m. birželio 7 d. pradėti darbai ir 1955 m. gegužės 1 d. persikelta į naująsias patalpas.

— Ar neturėjote sunkumų su bažnytine vadovybe beorganizuodamas lietuvišką parapiją?

— Ne. Priešingai, susilaukiau didelio palankumo ir pagalbos, ypač moralinės.

— Ar visi tautiečiai vieningai parėmė aukomis Jūsų užsimojimą?

— Nenorėčiau girtis, bet mano manymu, visi lietuviai ateiviai labai stipriai parėmė mūsų darbą. Vėliau prisidėjo ir seniau atvažiavę lietuviai. Aukomis visi nuoširdžiai prisidėjo pagal savo išgales. Stambiausias aukas yra davę: p. Pečkaičių šeima — $3.000, apmokėdami didįjį altorių; Montrealio Liet. Katalikių Moterų D-jos skyrius su laidojimo įstaigos direktorium Charles Halpin — $1.500, irgi šoniniam altoriui; p. Jurkšai — $1.000. Sv. Kazimiero liet. parapija pažadėjo $10.000 ir jau įmokėjo $2.000.

Tėvas J. Kubilius SJ.

— Kas yra jūsų parapijos bažnyčios autorius?

— Eskizą padarė architektas inž. dr. A. Kulpavičius, o visą išplanavimą arch. J. M. Petrucci. Šis klausimas yra painokas ir reikalautų daugiau paaiškinimų. Spaudoje būsite turbūt pastebėję padarytus pareiškimus. Norėčiau geriau tuo klausimu tylėti.

— Statybos darbus vykdė, rodos, kanadiečių bendrovė. Ar esate patenkinti jos darbu?

— Taip, juos vykdė vietinė bendrovė. Apskritai imant, atliktu darbu esame patenkinti.

— Būtų įdomu žinoti, kaip yra su naujųjų pastatų nuosavybe: kam jie priklauso?

— Bažnyčia priklauso parapijai, o klebonija T. Jėzuitų ordinui.

— Girdėti, prie parapijos glaudžiasi su vaikų darželiu ir Nekalto Prasidėjimo seserys. Ar jos nenumato plėsti savo darbų Montrealyje?

— Visiškai teisingas turite žinias apie N. Prasidėjimo seseles. Jos numato plėsti savo darbus Montrealyje.

— Kurie yra didžiausi Jūsų parapijos rūpesčiai ir kuriuos darbus numatote atimoj ateity?

— Bažnyčios mūrų ir klebonijos statyba yra atlikta, bet gyvosios bažnyčios statyba tėra tik pradėta ir lengvai suprasite, kad sunkiausias darbas yra dar prieš akis. Užsiėmęs statybos organizavimu turėjau labai maža laiko kreipti dėmesį į svarbiausią parapijos gyvenimo pusę. Jeigu Dievas duos šiek tiek sveikatos, ateinantieji metai turėtų būti pašvęsti šiam darbui. Žinoma, nebus įmanoma užmiršti ir medžiaginės pusės, nes juk reikės išmokėti skolas. Be to, reikės daug padėti ir seselėms, kad jos galėtų greitu laiku savo mokyklą pasistatyti.

Tiek tepavyko išpešti iš T. Kubiliaus SJ, besikalbant po AVartų dievnamio pašventinimo iškilmių. Būdamas labai užimtas jis pridūrė: "Visais tais klausimais reikėtų dar labai daug kalbėti, bet jūs gerai žinote, kad tuo tarpu negalėsiu". Padėkojau judriam kun. klebonui už informacijas, tikėdamasis, kad ir jos pravers maloniesiems "TŽ" skaitytojams.

G.

JAV 32 milijonai katalikų

Pagal protestantinių bažnyčių naujausią statistiką, protestantai sudaro 35,3%, katalikai — 20%. Per 1953-54 m. katalikų skaičius padaugėjo 2.9%, protestantų 2.3%. Imant skaičiais, didžiausios tikybinės grupės JAV esančios: protestantai 57.124.142, katalikai 32.403.332, izraelitai 5.-500.000, pravoslavai 2.024.319, sentikiai ir lenkų tautinė Bažnyčia 367.918, budistai 63.000. Didžiausią protestantų grupę JAV sudaro metodistai, turį 9 milijonus tikinčiųjų.

Kaip atsirado Vilnius Ontario

Daugelis Kanados lietuvių žino, kad čia yra net dvi vietovės vadinamos Vilniumi, tik suslavinta forma — Wilno. Viena jų yra Albertoje, antra Ontario provincijoje, netoli Otavos. Šioje pastarojoje vietovėje ir dabar tebegyvena daugumoje lenkai. Jų protėviai yra atvykę iš Pamario ir čia sukūrė ūkininkų kaimą dar 18 amžiuje. Vietovė tebepriklausė Hagarty valsčiui ir atskiro vardo neturėjo dar ir 1870 m., kada ten buvo pastatyta pirmoji katalikų bažnyčia. Pirmuoju klebonu buvo kažin koks kun. Szpecht. 1883 m. rudenį klebonu buvo paskirtas Vladislovas Dembskis (lenkai rašo Dębski), kuris ir davė vietovei vardą Wilno. Mat, vardo reikėjo pirmiausia pašto reikalui, nes sodyba buvo jau išaugusi, turėjo ne tik bažnyčią, bet ir mokyklą. Taigi pašto valdyba ir kreipėsi į anuometinį mokytoją Adam Prince, prašydama pasiūlyti vietovei vardą. Kun. Demskio prikalbėtas, mokytojas Prince ir pasiūlė Wilno.

Kas gi buvo tas kun Dembskis?

Tai joks lenkas, bet lietuvis, gimes 1831 m. Pašiaušės parapijoje, Šiaulių apskrity, 1860 m. baigęs Varnių seminariją ir įšventintas kunigu, po to vikaravęs Varniuose, Plungėje, Ylakiuose ir Kražiuose, kur vikaraudamas prisidėjo prie 1863 m. sukilėlių ir buvo bent dviejuose būriuose kapelionu. Po sukilimo jis pabėgo į užsienius. Buvo kurį laiką Paryžiuje, Šveicarijoje. Italijoje, vėl Prancūzijoje, o 1880 m. atvyko į JAV, kur buvo pirmiausia Milwaukee lenkų bažnyčios kunigu. Vėliau kunigavo Čikagoje, Detroite, Buffalo, Niujorke, o 1883-189ų m. Kanados Vilniuje.

Dembskis jau Šveicarijoje būdamas buvo perėjęs į senkatalikius ir Amerikoje taip pat nebuvo stropus katalikas. Iš Vilniaus jam teko pasitraukti dėl pačių parapijiečių skundo vyskupui. Jis nebepajėgė įsitvirtinti prie bažnyčios ir Amerikon grįžęs ir apsigyveno pas dr. J. Šliupą. Čia jis galutinai virto laisvamanių susivienijimo Amerikoje sekretoriu, rašinėjo laisvamaniškoje spaudoje bei spausdino laisvamaniškas knygutes. Tarp kitko yra parašęs pamfletą prieš vysk. Valančių: "Ar vysk. Valančius nebuvo vilingu lietuvybės". Mirė 1913 m.

Iš "Tiesos" puslapių

Kompartija susirūpino vaikais

Tarptautinė vaikų gynimo diena

Komunistinė propaganda susirgo visokių dienų epidemija: laikraščių puslapiuose linksniuojamos radijo, moterų, spaudos dienos. Naujausias išradimas šioje srityje yra tarptautinė vaikų gynimo diena. Lietuvos LK JS CK sekretorė drg. M. Bieliauskienė "Tiesai" duoda straipsnį — "Už šviesią vaikų ateitį". Komunistinio melo pilname rašiny drg. Bieliauskienė vaikams porina tokią poringę: "Dideliu rūpesčiu apgaubta tarybų Lietuvos priaugančioji karta. Tarybų valdžia atnešė respublikos vaikams laimę ir džiugų gyvenimą"...

Vaikai gyvuliniuose vagonuose

Kalbant apie vaikų laimę ir jų džiaugsmą, būtina prisiminti 1941 m. birželio mėn. trėmimus į Sibirą. Drg. Bieliauskienė užmiršo, kad tada kartus su tėvais į gyvulinius vagonus buvo kemšami vaikai ir net ant rankų laikomi kūdikiai, nors jie buvo aiškiausi Lietuvos priaugančios kartos atstovai. Daugumas iš jų dėl maisto, vandens, oro ir medicininės priežiūros stokos niekada nepasiekė net Sibiro taigų — jų lavonai buvo išmesti iš vagonų geležinkelių stotyse. Taigi, tokį didelį rūpestį tada komunistų partija skyrė priaugančiai Lietuvos kartai. Atrodo, kad dabar į komunistinę propogandą papūtė Ženevos konferencijos saldūs vėjai, bet jie yra gerokai pavėluoti ir niekada nepasieks lietuvės motinos širdies...

Jaunimas verbuojamas špionažui

Drg. Bieliauskienei taipogi galima priminti, kad jau pirmosios sovietinės okupacijos metais šalia komunistų partijos Lietuvos jaunimu buvo labai susidomėjusi NKVD — jos atstovai visose mokyklose ir gimnazijose iš mokinių tarpo prievarta verbavo agentus špionažui. Užverbuotieji turėdavo pranešinėti NKVD atstovams, ką kalba mokytojai ir ką veikia klasės draugai. Didžiausias dėmesys būdavo skiriamas konstitucijos pamokoms, nes juk ne paslaptis, kad Lietuvos priaugančios kartos tarpe atsirasdavo tokių gudruolių, kurie be ypatingų pastangų sukritikuodavo "demokratiškiausią" TSRS konstituciją. Nevienas iš tų prievarta užverbuotųjų nuėjo į sovietinių kalėjimų rūsius, kitiems pavyko NKVD agentus vedžioti už nosies, pranešinėjant nereikšmingas pasakaites, kol užėjo sovietų - vokiečių karas. Kas tikrai rūpinasi jaunimu, nemėgina jo demoralizuoti...

Lazda turi du galus

Drg. Bieliauskienė šitaip apibūdina lietuvišką jaunimą nepriklausomos Lietuvos dienomis: "Dešimtys tūkstančių vaikų visiškai nelankė jokių mokyklų, daugelis jaunųjų piliečių buržuazijos valdymo sąlygomis dažnai net pasirašyti nemokėjo"... Nepriklausomoje Lietuvoje buvo įvestas privalomas pradžios mokyklos mokslas. Tokių, kurie nemokėjo pasirašyti, drg. Bieliauskienė jaunojoje kartoje nerado ir net labiausiai norėdama surasti negalėtų. Pasižiūrėkime, kas gi dabar darosi sovietų pavergtoje Lietuvoje. Mokyklų valdybos viršininko pavaduotojas A. Ribokas savo straipsnyje — "Likviduoti visas spragas vykdant septynmetį mokymą" prisipažįsta, kad praėjusiais metais nelankė mokyklos 17 vaikų, gyvenančių Plungės rajone... Drg. A. Ribokas taria atvirą žodį: "Dalis vaikų nelanko mokyklų ir dėl to, kad laikinai patenka į sunkią materialinę padėtį..." Čia buvo kalbėta tik apie Plungės rajoną, o kur gi dar kiti rajonai?...

Nuo ko vaikai ginami?

Jeigu jau sovietai įsteigė tarptautinę vaikų gynimo dieną, būtų logiška sužinoti, nuo ko tie vaikai žada būti ginami. Drg. Bieliauskienė čia nepagaili propagandinės šviesos: "Pažymėdamos šią dieną, moterys ir visi taiką mylį žmonės vieningai pakelia balsą už taiką, už tai, kad ramios vaikystės nesudrumstų naujojo, imperialistų kurstomo karo sprogimai"... Tiems, kurie dar nesusigaudo, kas tie karo grasinantieji imperialistai, drg. Bieliauskienė labai mielai paaiškina: "Pražūtinga naujo karo rengimo politika, kurią veda reakcingieji JAV sluogsniai, besaikės ginklavimosi varžybos, išpūsti kariniai biudžetai — visa tai gula ant kapitalistinių šalių darbo žmogaus pečių. Vietoje mokyklų, darželių ir sanatorijų, kur jaunoji karta galėtų mokytis ir ilsėtis, kapitalistai stato karinius aerodromus, steigia karines bazes, gamina atomines bombas ir ginklus, siekdami sudaryti naujo pasaulinio karo grėsmę"... Šie žodžiai dar kartą liudija, kad komunistų partija visiškai nesidomi Lietuvos priaugančia karta. Ji jai įdomi tik tiek, kiek ją galima panaudoti komunistinės propogandos reikalams. Karo grėsmės kapitalistams kurti netenka, nes ją yra sukūrusi ir jau virš 10 metų palaiko Sovietų Sąjunga. JAV gali statytis aerodromus, nes vaikams čia užtenka ne tik mokyklų, bet ir maisto. Iš Sovietų Sąj. niekas siuntinių į JAV, Kanadą ar kitus kraštus nesiunčia. Siuntiniai visada keliauja iš JAV, Kanados į Sovietų Sąjungą, nors už tai tenka ne tiktai apmokėti muitą doleriais, bet dargi specialiai primokėti 4 dolerius, kad visko turinčioii S. Sąjunga sutinka siuntinį įsileisti...

Vyt. Kastytis.

Gyvenimas dabartiniame Vilniuje ir jo krašte

Lenkų socialistų partijos — PPS — organas "Robotnik" rugpiūčio mėn. numery paskelbė santrauką savo surinktų žinių apie gyvenimą dabartiniame Vilniuje ir Vilniaus krašte. Pateiksime čia to straipsnio atpasakojimą.

— : —

Mieste be valdžios ir partijos organams skirtųjų namų nieko nestatoma, taip pat nieko neatstatoma. Gyvenamieji namai apgriuvę, be remonto atrodo baisiausiai. Gatvės blogai valomos, užterštos šiaudais ir šienu. Gatvėse matyti daug sunkvežimių, bet mažai lengvųjų mašinų. Privačių krautuvių visai nematyti, tik "kooperatyvai". Rublis oficialiai lygus Lenkų zlotui. Atlyginimai taip pat panašūs. Medžiagos rūbams nepaprastai brangios — vilnonės 370-600 rb. metrui, pusvilnonės nuo 200 rb. Žmonės vargingai apsirėdę. Batai labai brangūs — 800 rb. porai,—bet labai nestiprūs ir biauriai pasiūti. Maisto produktai, apskritai kalbant, yra pigesni negu Lenkijoje. Duona bent du ar tris kartus pigesnė — prastos rūšies duonos kg nekainuoja pilno rublio. Sviestas taip pat per pus pigesnis — 28-30 rublių, kai Lenkijoje 58-60 zlotų. Kavos kg Lenkijoje kainuoja iki 20 zlotų, o čia vos 45 rubliai.

Kaikurios Vilniaus bažnyčios atidarytos, nors neremontuojamos. Dažniausiai atidaros yra tos, kurių klebonai yra seni karšinčiai ir palikti vietoje, kai kiti išvežti į Rusiją arba sava valia ar sovietinei valdžiai pasiūlius persikėlė į Lenkiją. Žmonės senukais kunigais stropiai rūpinasi, taip pat ir mokytojais. Jiems pristato maisto produktų.

Kaimų kolektyvizacija visiškai užbaigta. Individualinių ūkių jau nebėra. Tačiau Chruščiovo planuotieji agrogradai dar neįgyvendinti. Kaimų sodybos atrodo skurdžiai. Nuolat trūkstant šiaudų kūliams krėsti, stogai nuplyšo ir daugumas trobų eglėšakiais apklotos. Kaimo skurdą sunku ir aprašyti. Paimkime konkretų pavyzdį.

Štai Vilniaus krašto vienas 7 ha ūkis turėjo 1 arklį, 5 karves 2-3 kiaules ir apie 40 paukščių. Šiandien ten beliko vos 1 avis, 1 paršiukas, kuris auginamas, kad būtų kuo atiduoti 7 kg mėsos duoklę nuo ¼ ha daržo, kuris yra paliktas šiai šeimai. Pastebėta, kad tokios mėsos duokles leidžiama atiduoti iš karto už eilę metų iš karto arba keli valstiečiai atiduoda vieną gyvulį patys savo tarpe atsiskaitydami. Nuo daržų, be to, tenka duoti kiek ir javų.

KAIP APIE TAI PASAKOJA LENKAI

Individualiai mokesčiai natūra išieškomi labai rūpestingai, bet kolchozų duoklės kartais lieka neatiduotos bent dvejis metus. Tokiais atvejais ir iš gero derliaus nebūna jokios naudos, nes veik viskas paimama valdžios, o dirbusiems nebelieka. Žmonės stačiai badauja. Valdžia paima viską — javus, šakniavaisius, daržoves, linus ir tt. O pristatymas į sandėlius visada vykdomas su "džiaugsmingomis" iškilmėmis. Vežimai papuošiami žalumynais, o virš pirmojo vežimo iškeliamas raudonas transparentas su baltom raidėm įrašytu kolchozu vardu. Ant pirmojo vežimo taip pat būtinai groja armonika.

Kaimo žmonėms labai trūksta žibalo. Stengiamasi vietoj jo gauti benzino iš šoferių. Iš Lenkijos bandoma padėti siuntiniais, tačiau muitai yra tokie augšti, kad siųsti neapsimoka. Pvz. štai konkretus atsitikimas. Už pasiųstą 50 kg siuntinį su jau nešiotais rūbais muito būtų reikėję tiek, kad būtų tekę parduoti dvi karves. Be to, ir paštas ten nesąžiningas. Kai kartą buvo pasiųstas siuntinys iš Amerikos ir nesumokėjus muito jis grįžo atgal, vietoj dalies rūbų buvo rastas akmuo. Jokie skundai nieko negelbi.

Vilniuje ir apylinkėse matosi daug rusų. Jie vis vadovaujamose vietose. Kaimuose betgi kolchozų vadovybėse esą daug lenkų, lietuvių ir žydų (o gudų ar nėra? Red.). Lietuviai su lenkais dabar sugyveną geriau. Net lietuviai ir gudai siunčią savo vaikus į lenkų kalbos pamokas, kurios vykstą arba mokytojo bute ar tam specialiai skirtose patalpose po pietų bent du kartu savaitėje. O priešpiet oficialinėse pamokose mokoma vien rusiškai. Taip esą mokoma lenkiškai ir Baronovičių bei Naugarduko rajonuose (Gudijoj), kur tik esą likusių lenkų mokytojų. Lenkų kalbos mokinimasis esąs populiarus reikalas, nes tai susiję su geresnio gyvenimo prisiminimais Sovietų valdžia šitokių pamokų netrukdanti.

— **Vilnius.** — Kaip praneša Maskvos radijas, čia miesto bibliotekoje suorganizuota lenkiškos knygos paroda. Be lenkiškų knygų esą išstatyti ir vertimai į lietuvių ir rusų kalbą.

— **Balstogė.** — Balstogės vaivadijai priklauso ir vad. Suvalkų trikampis, buvęs prijungtas prie Vokietijos. Dabar Lenkų valdžia daro ten kaikurių administracinių pakeitimų — įkuria du naujus pavietus: Dambravos ir Seinų. Pirmajam pavietui bus priskirti 15 valsčių iš dabartinio Sokolo pavieto ir 5 iš Augustavo. Seinų pavietas sudaromas iš 14 valsčių dabar priklausančių Suvalkų ir 1 Augustavo pavietui.

Lenkų pretenzijos į Vilnių. Rugsėjo mėn. Romoje vyko 10 tarptautinis teisės istorijos kongresas. Egziliniai lenkų istorikai kongreso proga surengė ir knygų parodą, išstatydami tarp kitų knygų ir lenkų Romoje leidžiamą leidinį "Dusz pasterz polski za granicą" ("Lenkų sielų vadovai užsienyje") Nr. 3(24) 1955 m. liepos - rugpiūčio mėn. Leidinyje įdėtas Aušros Vartų Marijos paveikslas Vilniuje. Įžiūrėjusi šiame lenkų elgesyje politinę antilietuvišką propagandą, dr. Deveikė - Navakas, kaip kongreso dalyvė, pareiškė dėl to protestą kongreso prezidentui prof. Ferrabino ir lenkų delegacijos pirmininkui monsinjorui Meysztowicziui.

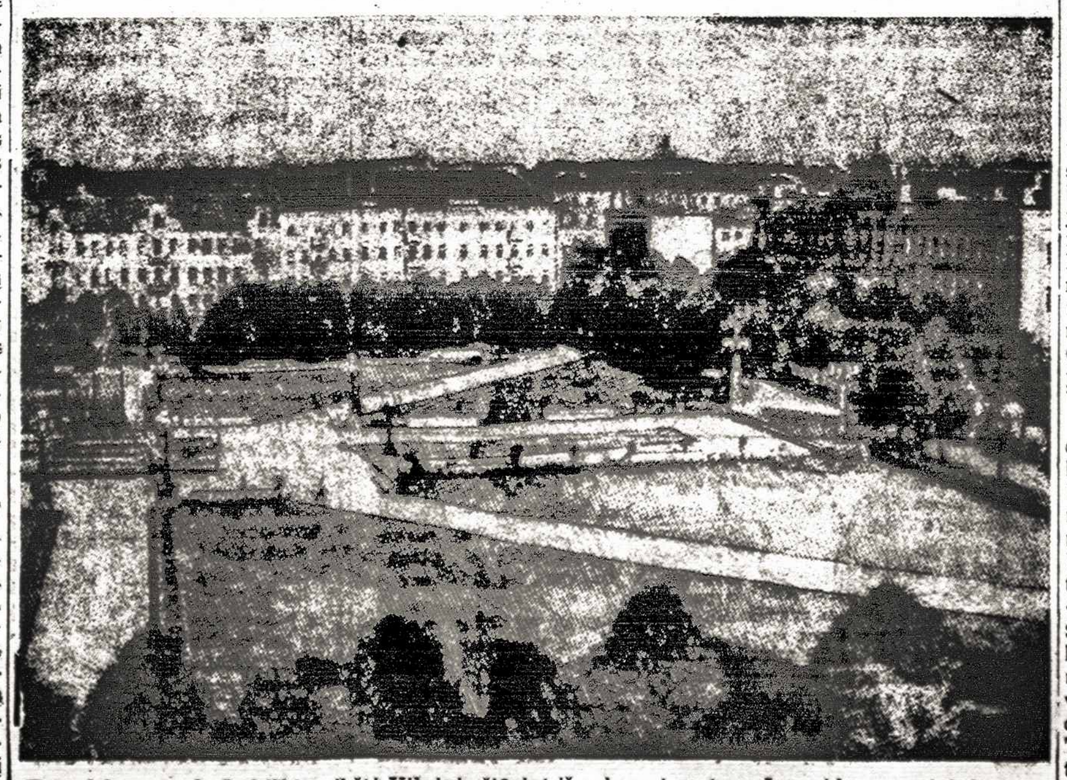

Taip dabar atrodo Lukiškių aikštė Vilniuje žiūrint iš vakarų į rytus. Jos vidury pastatytas paminklas Leninui ir pati aikštė pavadinta jo vardu.

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

"Tėvynės Prisiminimai"

kiekvieną šeštadienį nuo 3.30 val. iki 4.45 po pietų iš

iš galingos TORONTO stoties CHUM BANGA 1050.

Programos vedėjas

J. R. SIMANAVIČIUS

77 Salem Ave., Toronto. Telefonas OL. 1274.

Darbo kojinės

Penmans

WARRANTED HIGH GRADE PENMANS KNIT GOODS

sustiprintos kulnys ir pirštai

NAILONU

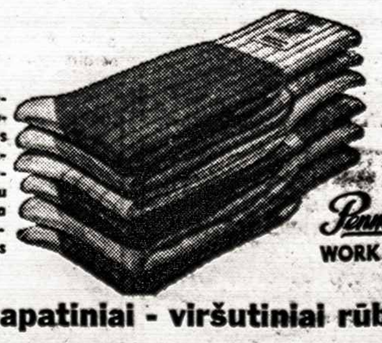

Štai puikiausias pasirinkimas ilgesniam nešiojimui — labai patogios — nepaprastai vertingos. Neplyštančios. Penmans darbo kojinės jau parduodamos ir yra įvairiausių rūšių, tinkamų įvairios rūšies darbams.

Penmans WORK SOCKS

Taip pat apatiniai - viršutiniai rūbai

GARSŪS NUO 1868 Nr. WS 11-4

Pavergtoje tėvynėje

St. Vaupša parašė atsiminimų knygą iš bolševikų partizanų veiksmų karo metu Gudijoje "Kerštо ugnis". Autorius, esą, 1919 m. kovojęs "už tarybų valdžią Lietuvoje", o pastarojo karo metais dalyvavęs partizaniniame judėjime. Lietuvoje gyvenąs nuo 1946 m. Ką jis veikė S. Rusijoje ir ką veikia Lietuvoje "Tiesoje" nesakoma. Knyga gal nelietuviškai ir rašyta.

Kauno prieplaukos svetainę J. Šimkus žurnale "Pergalė" šitaip aprašo:

"Devintą val. ryto atsiveria prieplaukos svetainės durys. Žmonės ištroškę ir, ieškodami priedangos nuo karštos saulės (rašo liepos mėn. Red.), skuba svetainėn, sėda už stalų, prašo kavos, arbatos, prašo pusryčių. Ir čia, šviesių nuotaikų fone, pasirodo nedidlis, bet visdėlto tamsus taškas: svetainė nepasiruošus pavaišinti svečių. Virtuvės priežda dar nepakurta, kavos, arbatos, jokių pusryčių gauti negalima. Užtat yra degtinės kiek širdis nori, alaus... Svetainėje jokio jaukumo, galima sakyti, blogo skonio karčiamėlė".

Utenos MTS partinės organizacijos sekr. Lavrenovas ne visada parenkąs žmones. Štai "Ąžuolo" kolūkio pirmininkas Garunkštis praėjęs šitokį kelią: "Iš profesinių sąjungų rajoninio komiteto ir liaudies teismo jį išvarė už valstybės lėšų išeikvojimą. Paskui jis buvo paskirtas rajono vykdomojo komiteto instruktorium. Iš šių pareigų Garunkštis pašalintas už nuolatinį girtavimą ir neveiklumą. Neilgai galvoję, rajono vadovai pasiuntė jį vadovauti kolūkiui"... Ten jis pasirodęs blogas vadovas ir visuomeninio turto eikvotojas. Gyvulius parduodąs perpus sumažindamas svorį, tuo būdu pusę pinigų susikraudamas į savo kišenių. Jis pirkęs už 2 000 rublių priekabą sunkvežimiui, o akte parašęs 4 000 rublių.

"Sėlos" kolūkis blogai tvarkąsis. Jis turįs 2 628 ha žemės naudmenų, o gyvulių fermose— 24 karves, 42 kiaules, "jų tarpe 10 motininių". Iš gyvulininkystės metinės pajamos tesiekią 26.677 rb. Pavasario darbai buvę įvykdyti vos 45%; kukurūzais apsėti buvę numatyta 70 ha, o apsėta 9.

Kolūkio pirmininku prieš 2 metus, partijai rekomendavus, buvęs išrinktas Vladas Mačiulis, anksčiau dirbęs mažame kolūky. Jis pradėjęs girtauti. Jo pavyzdžiu pasekę pirmos brigados brigadininkas Apčelauskas, fermų vedėjas Ryliškis ir kt. Kolūkiečiai norėję išsirinkti geresnius vadovus, bet kitaip galvoję Tauragnų MTS ir rajono vadovai. Utenos rajone esą blogai, kad vadovais skiriami esą ne tinkamieji žmonės, "ne pagal jų dalykines ir politines savybes, o pagal giminystės ir bičiuliškumo ryšius".

"Šermaties" kolūkio pirmininkas Stundžia fermų vedėju paskyręs savo artimą giminaitį Vincą Stundžią ir gyvulių priežiūrą pavedęs savo giminėm. O vaisiai tokie: "Krito daug gyvulių, sumažėjo jų produktyvumas"...

Girdžių kolūkį, paliai Jurbarką, tvarkęs buv. rajono prokuroras Lukošius, buvęs geras prokuroras netapęs geru kolūkio pirmininku. Karščiausios šienapiūties metu jis esąs išvykęs į Ž.Ū. Parodą Maskvoje.

Kolūkio ribose gyvenąs trys broliai girtuokliai ir mušeikos Jonušai, kurie kolūkiui neprikląusą. Jie sumušę kauniečius darbininkus, atvykusius talkon darbymetės metu.

Greta Girdžių esąs Puškino vardo kolūkis.

Jurbarko autobusų stotis "už Mituvos nedideliame kaime". Iš ten autobusai kasdien važiuoją į Kauną, Šiaulius ir Klaipėdą. Moterėlės su pintinėmis gabeną į Kauno turgų kiaušinius, vištas, sviestą.

Stebuklingas kryžius veidrody

J. Šimkus savo kelionės įspūdžiuose (žurn. Pergalė) pasakoja kaip autobusu pravažiuojant pro Skirsnemunę visi pradėję kalbėti apie ten atsiradusį stebuklingą veidrodį, kuriame esąs matomas kryžius. Pasak Šimkaus, pasakojimai esą labai įvairūs, bet liečia kažkokį nepadorų žmogų, girtuoklį, kuriam skutantis kartą veidrody pasirodęs kryžius. Pasak vienų, tas žmogus pragėręs pinigus skirtus ant žmonos kapo kryžiui pastatyti; pasak kitų jis buvęs apžadus padaręs Kalvarijoje kryžiaus kelius apvaikščioti, bet to neišpildęs; pasak trečių, jis sukūrenęs kryžių ir t.t. Betgi iš to visko aišku, kad kryžiaus pasirodymas nebuvo vienkartinis, kad tas veidrodis ten tebėra ir žmonės jo eina žiūrėti, nes vienas keleivis, kuriam Šimkus paveda išblaškyti "prietarus", pasakoja pats matęs tą veidrodį. Esą, tai nedidelis veidrodukas, kuriame esąs prasidėjęs gedimas kryžiaus formos.

Kaip ten bebūtų, tai rodo, kad pavergtieji lietuviai stebuklų laukia ir guodžiasi kryžiumi.

Blogai esą su pasėlių priežiūra ir šienapiūte. Lietuvos KP CK biūras dėl to nutarė Jonavos raj. kom. sekr. Matinką atleisti iš darbo, MTS dir. Vaičiulį papeikti, vykd. kom. pirm. Rutkauską įspėti, o rajono kom. II sekr. Dujevą ir MTS zonos sekr. Lysovą atšaukti iš atostogų.

Telšių raj. kp sekr. Krastinis ir Tytuvėnų — Zumeras, tų raj. vykd. kom. pirmininkai Kryževičius ir Zubavičius, taip pat MTS direktoriai: Telšių — Vaičiūnas, Nevarėnų — Nekrašas ir Tytuvėnų — Solovjovas pripažinti veikią netinkamai.

Toliau KP CK duoda eilę nebe asmeninių nurodymų.

Tarybinių ūkių pieno primelžimo lentelė nuo 1954 m. spalio 1 d. iki 1955 m. liepos 1 d. rodo daugumoje t. ūkių sumažėjimą, palyginus su pernai metų tais pat mėnesiais. Iš 70 tar. ūkių padidėjimas rodomas tik nedidelis ir vos 7 t. ūkiuose: Pagojaus — 59 kg, Gutkaimio — 106, Naradovos — 56, Joniškio — 329, Bubių — 6, Šumsko — 348, Slabadų — 109 kg.

Naujas linų apdirbimo fabrikas esąs baigtas statyti Panevėžy, kuris per metus galėsiąs apdirbti 3000 tonų linų šiaudelių. Rašo apie jį Liet. R. linų tresto kapitalinės statybos skyr. vyr. inžinierius.

Dialektologinės ekspedicijos baigusios darbą viena Dusetų ir Zarasų, o antra Švenčionėlių bei Utenos rajonuose. Pirmoji siųsta liet. kalbos ir literatūros instituto, o antroji Vilniaus un-to.

Garantuoti siuntiniai į Sovietų Rusiją ir užimtus kraštus

Mes siunčiame tiesiai iš mūsų sandėlių Kanadoje arba Anglijoje. Nauji ir vartoti dalykai: medicinos dalykai, batai, maistas, saldainiai ir kt. dalykai.

Atvykite asmeniškai į mūsų sandėlį ar prašykite mūsų kainoraščio paštu.

Būsite patenkinti mūsų tarnyba 100%.

YANA FABRICS

698 QUEEN ST. W., TORONTO
Telefonas EM. 8-9527.

Vienintelė firma, siunčianti siuntinius iš Kanados. Didžiausias prekių pasirinkimas.

Tabako ūkiai pardavimui

$6.000 įmokėti — 100 akrų, 26 akrai teisių auginti, 4 kilns. Kaina $49.000, traktorius ir visos mašinos.

$8.000 įmokėti — 130 akrų, 32 akrai teisių, 5 kilns. Pilnai įrengta su traktoriu. Kaina $50.000.

$10.000 įmokėti — 70 akrų, 21 — teisių, 3 kilns su alyva, puikūs laukai, traktorius ir viskas — $45.000.

$12.000 įmokėti — 125 akrai, 43 — teisių, 6 kilns, $75.000.

$12.000 įmokėti — 180 akrų, 41 — teisių, 6 kilns, $80.000.

$18.000 įmokėti — 90 akrų, 40 — teisių, 6 klns su alyva, pirmos rūšies tabako žemė, nauji mūro namai, gauna augščiausias tabako kainas, netoli miesto, kasmet išina po toną tabako iš kiekvieno akro. Kaina $90.000, 20 metų išmokėti. Nauja Irrigation System. Geras pirkimas.

CHARLES POCIUS

REAL ESTATE

TILLSONBURG, ONT. TEL 829 J

Perkant ar parduodant namus

HAMILTONE

kreipkitės į mūsų atstovą

Zigmą Didžbalį

1294 KING ST. E., HAMILTON

Telefonas LI. 9-3558

R. TESLIA Real Estate

Š.M. SPALIO 22 D. 7 VAL. VAK. ROYAL CONNAUGHT HOTEL, NORMANDIE SALĖJE RUOŠIAMAS

Didžiulis Rudens Balius

Programoje — LINKSMIEJI BROLIAI IŠ TORONTO
(Programa prasidės punktualiai 8 val. vak.)

TURTINGA LOTERIJA. VEIKS BUFETAS
GROS VYT. BABECKO ORKESTRAS
STALIUKAI VELTUI

Prašome rezervuoti staliukus iš anksto pas K. Gudinską, telef. JA. 7-1967.

Hamiltono at-kai.

HAMILTON Ont.

Lietuvių evangelikų pamaldos Hamiltone, 36 Shadyside St., tel. FU. 5-3323, spalio 16 d. 11 val.

Kun. dr. M. Kavolis.

Linksmieji broliai Hamiltonė! Hamiltono at-kai spalio 22 d. 7 v.v. Royal Connaught Hotel, Normandie salėje ruošia didelį ir įdomų šokių vakarą - balių. Šiame baliuje programą išpildys linksmieji broliai iš Toronto. Linksmieji broliai ne kartą Toronte šokių metu yra pasirodę su įdomia programa. Todė kviečiame visus ir čia tos progos nepraleisti — pasijuokti, pasišokti.

Šokiams gros Vyt. Babecko vedamas orkestras "Aidas".

Už staliukus atskiro mokesčio nebus imama, bet norintieji gali iš anksto sau vietą rezervuoti užsisakant staliukus pas K. Gudinską, tel. JA. 7-1967.

Šokių metu bus loterija lietuviškos bibliotekos išlaikymui. Daugelis žino, kad knyga brangi ir pačios bibliotekos išlaikymas nemažai kainuoja. Todėl prašome mielus tautiečius, o ypač skaitytojus, paaukoti fantų, pristatant juos sekmadieniais prieš ar po pamaldų spaudos kioske.

Hamiltono at-kai.

Vasario 16 gimnazijai remti 178 būrelis suorganizuotas 1953 m. rugsėjo 1 d. Juozo Trečioko pastangomis. Didesnę jo narių dali sudaro vyresnieji Hamiltono skautai. Jis išlaiko III klasės mokinį J. Kelertą. Jo vadovu nuo pat būrelio įsisteigimo yra J. Trečiokas.

Šio būrelio nariai - aukotojai vra didesne dalimi tie patys. Jau trečius metus iš eilės po $1 kas mėnesį aukoja: Vyt. Apanavičius, P. Brasas, Edv. Buivydas, B. Daugilis, A. Garkūnas, M. Juodis, Vyt. Kvedaras, Z. Laugalys, A. Laugalys, J. Naujokas, J. Trečiokas, Alf. Vainauskas, V. Verbickas, J. Veryga. Iš viso net 14 narių ištvermingai aukoja šiai mūsų tautinei kultūrinei institucijai. Laiko bėgyje kiti būrelio nariai keitėsi ir nuo š.m. rugsėjo 1 d. jame be minėtų yra: Ev. Apanavičius, paaukojęs $8, J. Asta $12, Zen Čečkauskas (įstojo rugs. 1 d.), Alf. Pilypavičius $12, J. Vilimas $12 ir Z. Vieraitis $12.

Nuo rugsėjo 1 d. iš būrelio išstojo Edv. Mickūnas, išbuvęs rėmėju 2 metu ir paaukojęs $24. Jį pakeitė Zen. Čečkauskas.

Kiek teko pažinti kiuos tautiečius (tikiu, kad ir hamiltoniečiai jų gerumą bus pastebėję), norėčiau iš šiobūrelio išryškinti Juozo Verygos asmenį. Jis yra kuklus, tylus lietuvis turįs tik pradinį išsimokslinimą, bet koks gilus patrijotas! Jis, vedęs kitos tautybės žmoną, ją puikiai išmokė lietuvių kalbos, ir namuose vaikai ir žmona tik lietuviškai tekalba.

Jis puikiai supranta, kad mes vyresnieji jau esame kelyje atgal ir kad tautos jėga ir ateitis yra jaunoji karta. Jei ji bus kultūringa ir susipratusi — tauta bus stipri.

Vasario 16 gimn. k-ja reiškia nuoširdžią padėką visiems būrelio nariams ir jo vadovui energingamjam J. Trečiokui ir linki ištvermės šiame gražiame darbe.

Praėjusiame "TŽ" numeryje (40) pastebėta ši korektūros klaida: atspausdinta, kad Br. Erelis paaukojo Vas. 16 gimn. $1, o turi būti $12. Reikia pastebėti, jog Br. Erelis išbuvo rėmėju du metus ir per tą laiką paaukojo iš viso **$24.**

Knygų platinimo vajus eina prie pabaigos. Rugsėjo mėn. TF Hamiltono sk. paskleidė jų už $223,50. Stambiausi pirkėjai buvo: J. Andriukaitis už $21, Ant. Maksimavičius — $17, Buivydas — $13, J. Zurlys — $13, Lidija Pieterytė — $13, Butkevičius — $11, Vl. Gerulskis $10 ir eilė kitų už mažesnes sumas. Visiems šio vajaus rėmėjams priklauso didelė padėka. Maloniai kviečiame šia proga ir kitus hamiltoniečius įsigyti geromis sąlygomis gražių lietuviškų knygų. Vajų TF v-ba norėtų užbaigti iki Naujų Metų, tad būtų jai didelė parama, jei artėjančių Kalėdų proga vieną kitą doleri paskirtumėm ir lietuviškai knygai.

Antanas ir Elena Šimkevičiai įsteigė naują lietuvišką namų apšildymo ir elektros reikmenų b-vę, pavadindami ją "Shur Heat Sales".

A. Šimkevičius šiuo metu turi jau 2 darbininkus ir labai užverstas darbu. Reikia pažymėti, kad jis šioje srityje turi didelį patyrimą, nes keletą metų dirbo Lincoln alyvos krosnių bendrovėje. Jis yra labai malonaus būdo ir lietuviams daro nuolaidą. Jo specialybė — naujų alyvos pečių statymas ir remontas bei valymas senų krosnių.

A. Šimkevičius taip pat parūpina geriausiomis sąlygomis įvairių elektros mašinų bei įrenginių: šaldytuvu, elektros plytų, radijo ir televizijos aparatų ir eilę kitu. Visais reikalais prašoma kreiptis 11 Florence St., tel. JA. 9-1223.

Ateinantį šeštadienį, spalio 15 d. 7 v.v. visi renkamės į Westdale Collegiate sale pasiklausyti puikaus "Varpo" koncerto. Jį rengia parapijos komitetas, tad mūsų visų pareiga šiame koncerte dalyvauti.

Sk. St.

SAULT STE. MARIE, Ont.

Prasidėjo naujo fabriko statyba. Tai yra Mannesmann iš Diuseldorfo, Vokietijos, vamzdžių fabrikas, pirmasis tos rūšies Kanadoje. Atrodo, kad viskas tilps viename pastate, tad ir pastato ilgis neeilinis. Šiuo metu vykdomi tik kasimo darbai, bet neužilgo prasidės platesnė statyba. Be abejo prie statybos darbų bus reikalinga nemažai darbininkų. Pagal planą statyba turi būti užbaigta kitų metų rudenį. O tada prie produkcijos dirbs nemažiau 400 darbininkų. Statybos darbus vykdo Foundation Company of Canada, Toronte. Iš Vokietijos šiuo metu randasi tik keli vadovai — inžinieriai.

Algoma Steel bendrovė nors jau senokai susitarė su unija dėl naujos sutarties, bet kiek girdisi sutartis dar iki šios dienos nepasirašyta ir darbininkai jos neturi.

Senokai pradėjęs streikuoti S. Structural Steel fabrikėlis dar vis savo reikalų nesutvarko ir streiko galo nesimato. Vietos plieno darbininkų unija pasižadėjo kas mėnesį streikuojančius remti finansiškai. Šis streikas yra palietęs ir mūsų apylinkės pirmininką p. Vanagą.

Tautos šventės minėjimas įvyko rugsėjo 24 d. Ta proga buvo pravestas šventei pritaikintas poezijos ir dainų montažas "Lietuvos vargu keliu". Montažą gražiai atliko pp. Vanagienė, Kontautienė, Staškūnas ir Žemaitis. Po to smagiai pasilinksminta. Tą vakarą turėjome svečių iš Sudburio ir Paliulį, hotelio savininką. Vertingų daiktų loterija kiek girdėjosi davė gražaus pelno. Fantus aukojo pp. Poškai, Pareigiai, Žemaitis, Mockus, Vanagas ir Dabulskis. Montažo vaidintojams ir loterijos fantų aukotojams priklauso nuoširdi mūsų kolonijos padėka.

Kariuomenės šventės proga, lapkričio mėn., kiek teko nugirsti, mūsų apyl. valdyba ruošia šaunų vakarą-balių. Žada kviesi latvius, estus ir kaimynus sudburiečius. Ieškoma salė ir norima parsikviesti iš kitos kolonijos paskaitininką.

Skaudi nelaimė palietė I. Umbrasienę, kuri privalėjo palikti savo vyrą, sūnelį ir pataisymui sveikatos leistis toli į sanatoriją. Mes vietos lietuviai p. Umbrasienei nuoširdžiai linkime kuo geričiau pasveikti ir grįžti į savo šeimos ir mūsų tarpą.

Mūsų apylinkėj vis daugėja Kanados piliečių. Rugsėjo 26 d. pilietybės dokumentus gavo kun. L. Kemėšis ir pp. A. Daugirdai. Tą pačią dieną pilietybės egzamenus išlaikė pp. Poškai, Jakomaičiai ir A. Gustainis.

Prasidėjęs medžioklės ir grybų sezonas daugumą mūsų tautiečių laisvalaikiais ištraukia iš namų. Medžiotojai į paežerę, grybautojai į mišką. Atrodo, kad grybautojams geriau sekasi, jie prisiveža grybų ištisais maišais. O medžiotojai kartais tik su šlapiais rūbais, bet šiaip sausi grįžta.

Artojas.

Skaitykite linksmą mėnesinį laikraštį

V Ė P L Ą

KARIKATŪROS, ŠARŽAI, ANEKDOTAI, FELJETONAI IR ĮVAIRUS HUMORAS

Metinė prenumerata tik $1.00

Adresas: VĖPLA, 1220 Bishop St., Suite 3. Montreal, Q., Canada

Lietuviai pasaulyje

JA VALSTYBĖS

BALFas per rugsėjo mėn. gavo aukų $2.017 ir nario mokesčių $20. Vasario 16 gimnazijai gauta ir pasiųsta $1.594,60. Iš Kanados tame tarpe buvo $40, po $20 Toronto būrelio Nr. 63 ir Vancouverio būrelio Nr. 88. Drabužių ir avalynės gauta 1.460 svarų, o iš JAV federalinės valdžios gauta 35.445 svarai sviesto, 39.500 sv. aliejaus, 35.000 svarai sūrio ir 44.022 svarai pieno miltelių, išviso 153.967 svarai.

Benys Rutkūnas, ilgesnį laiką gydęsis ligoninėje, jau pasveikęs ir pradėjo dirbti Dumšos baldų dirbtuvėje, Philadelphijoje. Rutkūnas jau neprikl. Lietuvoje buvo pasireiškęs kaip poetas ir yra išleidęs kelias eilėraščių knygas — vieną dar tremtyje.

Dr. Petras Jonikas, Lituanistikos Instituto prezidentas, lig šiol dirbęs "Naujienų" redakcijoje, pradėjo studijuoti bibliotekininkystę Čikagos universitete. Iš "Naujienų" redakcijos jis pasitraukė, tačiau kalbos dalykų skyrių ir toliau redaguos. Jo vietoje "N" redakcijoje pradėjo dirbti rašytojas J. Švaistas - Balčiūnas.

AUSTRIJA

Au. LB valdyba ir vėl liko nepilna. Rugpiūčio 25 d. Vokietijon pastoracijos darbui persikėlė valdybos iždininkas ir Tautos Fondo įgaliotinis kun. K. Kuzminskas, iždą laikinai perdavęs valdybos pirmininkui, o TF kasą Ig. Lapšiui. TF Valdyba nauju įgaliotiniu Austrijai paskyrė ir patvirtino Ig. Lapšį (Kufstein DP Lager).

Vysk. dr. V. Padolskis rugsėjo mėn. atvyksta į Tirolį atostogų ir pasitarti su Kauno Arkivyskupu dėl tolesnio šv. Rašto leidimo. Pirmas Senojo Testamento šv. Rašto tomas jau atspausdintas ir apima 1.124 pusl.

Vienoje nelaimė ištiko p. Dornienę, kurią suvažinėjo Rolleris. Sulaužyta dviejose vietose koja. Ji patalpinta ligoninėje. Liūdna, kad p. Dornienė neturi ligonių kasos ir yra sunkioje padėtyje.

Gavusieji darbo ir buto garantijas kreipiasi į JAV konsulatą Salzburge ir pradeda tvarkyti reikiamus dokumentus. Tame klausime padeda kun. Pupinis ir reikale B. Vokietaitytė - Ivoilov.

BALFas jau parūpino darbo ir buto garantijas Jonaičiui Innsbrucke ir Krikštanavičiui (AuLB-nės v-bos sekretoriui), Bratiškai Steiermarke ir Digriams Vienoje. Taip pat gavo garantijas Kazlauskaitė - Muehlbauer Salzburge.

Iš Innsbrucko išvyko jau į JAV V-bes S. Masilionis savo tėvelių kviečiamas ir jiems apmokėjus kelionę. Jis ilgai studijavo Innsbrucke mediciną. Ir Kriauzų šeima Linze jau turi garantijas ir laukia vizos į JAV.

Linzo apylinkės seniūnė p. Leščinskienė su sūnumi Augustinu gavo jau visus dokumentus emigracijai į Australiją pas savo gimines ir turėjo rugpiūčio 20 d. išvykti į laivą.

Iš Linzo taip pat rengiasi vykti į JAV Anastazija Levinaitė - Pescheck, pp. Matuolio ir Mituzo šeimos.

CARE įstaiga Vienoje pranešė BALFo įgaliotiniui, kad Austrijoje nebebus dalinami CARE maisto pakietėliai, nes Austrija esanti pakankamai atsigavusi ekonomiškai. (Bet kas klausia ar atsigavo ekonomiškai tremtiniai?).

Rolando Vinčo šeima Steiermarke ir p. Lapšių šeima Kufsteine gavo pakvietimus vykti gyventi į Švediją. Tačiau dar klausimas ar pasvyks nugalėti visus sunkumus, nes panašių šeimų norinčių persikelti į Švediją Austrijoje yra nemažai.

Austrijos lietuvių biblioteka, apimanti apie 200 įvairių knygų, randasi pas vald. pirm. kun. K. Razminą, tačiau šiais metais Austrijos lietuviai nerodė ja jokio susidomėjimo, kaș yra labai apgailestautina.

Belgijoje, senelių namuose, š. m. sausio 10 d. mirė buvęs nuo 1944 m. Vienos lietuvis tremtinys a.a. Rapolas Gaidanis, kuris IRO pagalba buvo išvykęs Belgijon. Tebūna jam lengva svetimoji žemelė.

Iš Vorarlbergo Jurgis Pareigis su šeima iš Locau persikėlė gyventi į Vokietiją — Lindau, kur gavo savo šeimai atskirą namelį, prie kurio statybos pats nemaža savo darbu prisidėjo.

Olga Rimka, Vorarlbergo lietuvė su dukra Sniegute taip pat daro paskutinius pasiruošimus išvykti į JAV, kur jau nuo seniau gyvena jos vyras inž. Rimka.

Buvęs AuLB vald. sekret. Geibavičiją jau senokai išvyko į Vokietiją stoti į darbo kuopas.

AuLB pirm-kas padarė žygių pas Švencarų - Lietuvių Pagalbos Komiteto pirmininką B. Thomą gauti pašalpų dar 10-čiai lietuvių Austrijoje. Iki šiol kasmėnuo gauna 10 lietuvių kad ir nedidelę paramą.

PRANCŪZIJA

Henry de Chambon, prancūzų žurnalistas ir publicistas mirė rugsėjo 25 d. netoli Tulūzos, sulaukęs 84 m. amž. Nuo 1919 m. H. de Chambon nuolatos rašė Lietuvos ir kitų Baltijos kraštų klausimais. Paskutinis jo veikalas buvo išleistas 1946 m. apie "Baltijos Tautų tragediją". Yra parašęs kelis šimtus straipsnių Baltijos kraštų klausimais.

Lietuvos atstovas Prancūzijoje, dr. S. Bačkis, kuris eina ir BALFo įgaliotinio Prancūzijoje pareigas, BALFo pageidavimu aplankė Prancūzijos lietuvius, gyvenančius Allier, Alpes Maritimes, Ardeche, Bas-Rhin, Drome, Haut-Rhin, Muerthe et Moselle, Moselle, Nord, Pas de Calais, Rhone departamentuose, kur yra įsikūrę bei gyvena senieji lietuviai emigrantai ir pabėgėliai. Atstovas susipažino su lietuvių Prancūzijoje materialine bei moraline būkle, jų tautiniais rūpesčiais ir suteikė jiems informacijų, kaip jie geriau gali susitvarkyti pagal veikiančius įstatymus Prancūzijoje bei kaip jie galėtų įsikurti kitur, jei nori emigruoti. Lietuviai vienur kitur geriau įsigyvenę, bet daugelis gana skurdžiai gyvena ir vargsta.

Kun. dr. F. Jucevičiui išvykus į Montrealį, Kanadon, naujuoju Prancūzijos lietuvių katalikų misijos direktorium paskiriamas kun. J. Petrošius, baigęs tarptautinę kunigų seminariją Strasburge 1950 m. ir ligi šiol vadovavęs Mulhouse lietuvių katalikų misijai bei pirmininkavęs Prancūzijos L. B-nės Mulhouse apylinkei.

AUSTRALIJA

Sydney miesto lietuviai turi sudarę Lietuvių Namų Tarybą ir pasiryžę pasistatyti lietuvių namus. Surinkta per 1.100 sv. ir turima tokiai pačiai sumai pasižadėjimų.

Katoomboje, Mėlynuosiuose kalnuose lietuvis Ed. Valevičius įsitaisė pirmąjį lietuvišką vasarnamį - viešbutį Australijoje. Turi vietos 80 žmonių.

Danutė Staknytė atvyko dirbti į JAV generalinį konsulatą Melburne sekretorę. Yra gimusi Lietuvoje, studijavo Sorbonoje ir diplomą gavo Šveicarijoje, o paskutiniu laiku 5 metus dirbo kaip amerikiečių delegacijos sekretorė Ženevoje.

Iš BRAZILIJOS LIETUVIŲ GYVENIMO

V. Zelinoje gimnazijos salėje rugpiūčio 28 d. buvo suruošta seselių mokyklų mokinių programa paminėti 17-kai metų nuo seselių atvykimo į Braziliją. Programa buvo atlikta portugališkai ir lietuviškai. Parengime dalyvavo ir Motina M. Aloiza, kuri 1938 m. būdama vienuolyno viršininkė, dėjo pastangas, kad galimai greičiau seselės pranciškietės galėtų atvykti Brazilijon. Seselės praturtino V. Zeliną pastatais: vienuolynu, gimnazijos patalpomis, puikia sale, nekalbant apie kultūrinę ir religinę veiklą mokyklose ir už mokyklų. Ypatingai jų atvykimas buvo svarbus, kai, karui prasidėjus, dalis buvusių lietuviškų mokyklų sustabdė ar žymiai sumažino savo darbą. Seselių dėka V. Zelinoje yra gimnazija, kuria naudojasi plačių apylinkių jaunoji karta. Pasėtas grūdas, nors ir kietoje dirvoje neša derlių.

Keleta šeimų iš Sao Paulo ruošiasi grįžti Lietuvon. Jų tarpe yar ir Vila Zelinoje gyvenanti Jaruševičių šeima. Grįžtantieji privalo įsigyti rusiškus pasus ir tuo pačiu tampa Rusijos piliečiais.

LK Bendruomenės choro koncertas įvyko rugsėjo 24 d. V. Zelinos gimnazijos salėje. Choras, vedamas komp. J. Strolios, pasirodė labai gerai paruoštas ir su nauju repertuaru. Dalyvių skaičiumi ir balsų pajėgumu choras yra labai padidėjęs ir parodė teigiamus rezultatus intensyvaus darbo.

Jaunutė solistė Rymanta Steponaitytė pasireiškė čia pirmą kartą scenoje. Galima tikėtis naujos muzikinės pajėgos Brazilijoje. Be to, dar pasirodė sol. K. Ambrozevičius ir tautinių šokių grupė.

V. Zelinos mokyklos patalpose įvyko tėvų ir lietuvių kalbos mokytojų posėdis. Taipogi buvo išrinktas tėvų komitetas: P. Satkūnas, Šukienė, M. Vinkšnaitienė, P. Dovydaitis ir Seliokienė. Kandidatais: P. O. Adomavičienė ir Juodelienė. Tėvų komiteto tikslas remti visokeriopai lietuviškos mokyklos darbą.

Grupė pažangiųjų Sao Paulo lietuvių kiekvieno mėnesio paskutinį sekmadienį susirenka V. Zelinos mokykloje apsvarstyti įvairių bendrų problemų. Toks susirinkimas įvyko ir rugsėjo 25 d. Svarstyta žemės sklypo įsigijimas pajūryje, kur galėtų mūsų jaunoji karta praleisti atostogų laiką. Taipogi svarstyta Lietuvių Bendruomenės S. Paulyje įsteigimas. LB vienytų lietuvius ir jų organizacijas ir suteiktų galimybės platesnio masto veikimui.

H.D.

NEPAMIRŠK KRIKŠČIONIŠKOE PAREIGOS — VARGAN PATEKUSĮ SUŠELPTI.

Lietuvių pranciškonų provincijolas

Pagal pranciškonų ordino įstatus, kas trys metai yra renkamas naujas provincijolas. Prieš tai yra daroma generalinė provincijos vizitacija, kurios metu kiekvienas vienuolyno narys turi progos vizitatoriui individualiai pareikšti savo nuomonę provincijos svarbaisiais reikalais ir pasiūlyti kandidatus į centrinę provincijos vadovybę.

Šiemet lietuvių pranciškonų provinciją vizitavo Tėv. Dr. Tomas Plassman, OFM, šv. Bonaventūros universiteto rektorius, buvęs didžiulės Niujorko provincijos provincijolas, daugelio knygų autorius ir ilgametis augštųjų mokyklų profesorius. Jis surinktus laike vizitacijos duomenis pasiuntė į Romą, kur Generalinė Ordino Vadovybė rugsėjo 16 dieną patvirtino naują pranciškonų vadovybę. Provincijolu yra paskirtas Tėvas Jurgis Gailiušis, dabartinis Lietuvos ir Amerikos lietuvių pranciškonų provincijolas.

Tėv. Jurgis Gailiušis, OFM, Toronto visuomenei yra pažįstamas kaipo Prisikėlimo vienuolyno ir parapijos steigėjas. Jo nuolatinių pastangų dėka naujosios parapijos pastatai galėjo per taip trumpą laiką iškilti. Reikia linkėti, kad naujoji pranciškonų vadovybė ir toliau taip sekmingaitės savo pačią veiklą išeivijoje. N.

TORONTO, Ont.

Šalpos Fondo vykdomoj rinkliavoj

šalpai ir Vasario 16 gimnazijai žmonės mielai aukoja stambiomis sumomis. Štai S. Naikauskas iš Windsoro tiesiog Centro K-tui atsiuntė $25 ($13 šalpai ir $12 gimnaz. išlaikyti), V. Pyragius iš Labradoro — $20 ($10 šalpai ir $10 gimnazijos rūmams išpirkti). Nedidelėj Fort William apylinkėj šalpai surinko ir atsiuntė $115,51 ir atskirai dar renka Vasario 16 gimnazijai.

Nuoširdžiai dėkojame minėtiems aukotojams, Fort William apylinkės aukotojams, valdybai bei aukų rinkėjams. Tikimės, kad ir kiti Kanados lietuviai šio vajaus metu panašiai paaukos per savo apylinkių aukų rinkėjus arba tiesiog Centro K-tui tiek šalpai Vokietijoje skurstančių tautiečių tiek Vasario 16 g.

Centro K-to adresas: 202 St. Clarens Ave., Toronto.

Šalpos Fondo CKomitetas.

Ar norim naujos rotušės?

Tokį klausimą reikės tarp kitko atsakyti torontiečiams šių metų savivaldybinių balsavimų metu. Rotušė, numatoma kainuotų apie 25 mil. dol. Kadangi tai nemaža našta mokesčių mokėtojams, tai klausimą pavedama išspręsti patiems miestiečiams.

"Linguist — Club"

Prieš keletą mėnesių įsikūrė Toronte tokio vardo klubas, kurio narių uždavinys įvairiausių kalbų mokytis. Klubas įsikūrė 512 Jarvis St. Įrengta auditorija, kurioje kasdien vyksta kalbų pamokos. Tuo tarpu anglų, prancūzų, ispanų, vokiečių ir italų. Kiekvienas klubo narys moka $30 ir už tai gali lankyti net ir visų kalbų pamokas arba kurių nori. Pageidaujama, kad kandidatas norimos mokyti kalbos jau šiek tiek mokėtų.

Ruošiamasi evangelizacijos misijai

Jungtinės Liuterionių Bažnyčios suvažiavimas Toronte pernai nutarė suruošti evangelizacijos misiją visoj Amerikoj 1956 - 1957 m. Per tat siekiama suaktyvinti bažnytinę veiklą savo narių tarpe ir bažnytiniai užinteresuoti nuo bažnyčios atitolusius narius. Į šį apaštalavimo darbą bus įtraukta du milijonai kunigų ir pasauliečių 4500 parapijose JAV ir Kanadoje.

Tam darbui pasiruošti, 75 Kanados liuterionių kunigai tris dienas praėjusį mėnesį posėdžiavo Elgim Lodge vasarvietėje prie Peterborough, Ontario. Dalyvių tarpe buvo Kanados ir Pensilvanijos sinodų prezidentai. Programą paruošė ir pravedė Kanados sinodo evangelizacijos komitetas, kurio nariu yra dr. Kavolis. Svarbiausieji lektoriai buvo iš JAV: dr. Cooper iš Philadelphijos kalbėjo apie Bažnyčios pirgimtį ir funkcijas, dr. Bell iš Arizonos — apie evangelizacijos veiklą, dr. Stackel iš Pittsburgo — apie evangelizacijos priemones, kun. Albert iš Michigan—apie pasauliečių paruošimą apaštalavimui. Waterloo kunigų seminarijos profesoriai kalbėjo apie Šv. Rašto pagrindus evangelizacijai, dvasinį brendimą, muzikalinės dalies reikšmę ir santykius su spauda bei radio.

K.

Ukrainistika Toronto universitete

Kaip jau "TŽ" buvo rašyta dar metų pradžioje, Toronto universitetas sutiko įkurti ukrainistikos skyrių, jei jam bus sudarytas specialus fondas — $100.000. Kad galima būtų pradėti skaityti vieną kurį kursą, buvo pastatyta sąlyga pradžiai nors $10.000. Ukrainiečiai tokią sumą jau surinko ir šiemet pradedamas skaityti ukrainiečių literatūros istorijos kursas. Taip pat vienam iš studentų bus duodama stipendija. Minėtą kursą skaitys prof. J. Luckij.

Be to, dar veikia ukrainiečių kalbos lektoratas. Lektoratas toks dar yra ir Saskatuno, Winnipego, Otavos, Edmontono ir Montrealio universitetuose.

— **Torontas.** — King gatvėje, tarp York ir University gatvių, užplanuota pastatyti 18 augštų, 900 kambarių naują viešbutį. Jis kainuosiąs $9.500.00 ir vadinsis Lord Simcoe Hotel. Užsimojimas yra National Management Ltd., kuri turi Otavoje Elgin Hotel ir Montrealyje Laurentian Hotel.

Mandagumo klausimu

Daug yra stambių dalykų, dėl kurių sielojamės ir ginčijamės, bet yra ir smulkmenų, kuriomis reikėtų susidomėti. Kas man šiuo kartu krinta į akis, tai mūsų susibūrimai: viešuose susirinkimuose - minėjimuose ir gal labiausia bažnyčioje. Neminėsiu pavienių nemalonių reiškinių, bet iškelsiu bendrą gana opų vaizdą.

Sueiname daug į minėjimus ir bažnyčias. Tai gražu. Bet kai reikia atsisėsti, tenka visą eilę žmonių prikelti, kol prisikasi prie tuščios kėdės. Dažna ir tokių pavyzdžių kai vienas vienintelis žmogelis sėdi prie krašto, o už jo visa eilė kėdžių laisvos. Kiekvienas turi jo prašyti malonės praeiti. Tai yra vaizdas bažnyčiose kiekvieną sekmadienį, tas pats ir viešuose susirinkimuose. Daugelis dėl to geriau stovi susigrūdę gale, nenori trugdyti besimeldžiančio ar gal snaudžiančio budinti.

Man atrodo, tam nemaloniam reiškiniui pataisyti nereikia didelių pastangų, bet ši maža smulkmena parodys kiekvieno jautrumą artimui. **Lukas.**

TIP TOP TAILORS

populiariausias sukirpimas Kanadoje

Tip Top Tailor's "TRIM LOOK"

siūti pagal išmatavimą

Ranka sukirpti ir pasiūti pagal išmatavimą iš puikiausios angliškos vilnos.

$59.50

2-jų gabalų "TIP TOP" RŪBAI

Tip Top's "TRIM LOOK" sukirpimo rūbai turi siauresnius atlapus ir pečius, sukirptus pagal natūralias kūno linijas. Tip Top firmos įvesti Kanadoje ir dabar nešiojami nuo vandenyno iki vandenyno.

Garantuojame, kad būsite patenkinti, arba sugrąžinsime pinigus.

TIP TOP ĮSTAIGOS YRA KIEKVIENAME MIESTE

DUODAME KREDITAN

TF-55-3

Sukti žaidimai

Šeši "repatriantai", suvilioti "Ženevos sirenų": Nemov su šeima, Kerevičius ir Serebriakov, pabuvę praėjusią savaitę sovietiškam Berlyne parskuodė vakaruosna ir tapo tipiškomis valstybininkų ir politikų sukurtos maišaties aukomis. Sovietų tironai džiūgaudami dėl savo pasisekimų net politinių pabėgėlių tarpe, linksmai gėrė į Kanados užsienių reikalų min. Pearson sveikatą. (Molotov — "Mes geležinę uždangą pakeitėme aluminijaus"... Pearson — "O! O! Jei kalba eina apie aluminijų tai Kanada pasiruošusi jo parduoti kiek tik Jums jo reikia"). Praėjusią savaitę pagaliau pragydo JTautose apie "proletarų" rojų ir LTSR Mokslų Akademijos prezidentas Juozas Matulis. Jis prašė, kad JT savo vardu kviestų gražiai įsikūrusius Amerikos ir Kanados piliečius lietuvius bei kitus 1944 metų pabėgėlius mesti viską ir važiuoti "namo" pasižiūrėti kaip vykdomi sovietiniai eksperimentai žemės ūkyje ir žmonių protuose. (Britų žemės ūkio delegacijos, neseniai aplankiusios TSRS, pirmininkas Nugent pranešime parlamentui nurodė, kad sovietinis "žūt būt" ūkininkavimas veda prie žemės plotų visiško nususinimo, nes norima iš jos išgauti kuo daugiausiai, nepaisant nei auginamų kultūrų ir duodamų trąšų). Anglosaksai, JT humanitarinio ir kultūrinio komiteto nariai, Matuliui atsakė esą įsitikinę, jog sovietai kitap suprantą "savanorišką repatriaciją" nei jie ir dėlto dėl jo pasiūlymo susilaikysią. "New York Times" iš JT rašė, kad nemaža JT delegatų buvę užimponuoti sovietų delegato (Matulio) "nepaprastai mandagia ir švelnia kalba" atvaizduojant kokios gražios perspektyvos laukia pabėgėlių intelektualų, kurie laisvajame pasaulyje skursta dirbdami jiems netinkamus darbus. Viliūgui Matuliui ypač pritarę arabų valstybėlių diplomatai, norėdami atsidėkoti TSRS už paramą balsuojant Alžerijos klausimą ir už ginklus prieš Izraelį. ("Darbininkas" Brooklyne pastebėjo, kad šiose kalbose Matulis neprisistatė nei kaip lietuvis, nei minėjo Lietuvą. Laikraštis netiesiogiai grasino Matuliui, esą, jei jis drįstų JT kalbėti lietuvių vardu, pasauliui būtų paskelbti jo žodžiai tarti 1941 m. birželio 14 dieną velionies Krėvės - Mickevičiaus ir kito liudininko akivaizdoje, šiuo metu esančio laisvajame pasaulyje: "Jei kas anksčiau man būtų pasakęs, kad bolševikai gali taip daryti, būčiau tą išvadinęs šmeižiku ir melagiu!"). Sąmoningieji pabėgėliai toliau nedavė ramybės sovietų delegacijoms JAV-bėse. Bostone Logan aerodrome nusileidus sovietų statybininkams, pasitiko apie 200 piketininkų, kurių didesnę dalį, rašo NYTimes, sudarę latviai pabėgėliai, o kai ta pati delegacija atskrido Niujorkan, Ielwide aerodrome, juos prašnekino linijos tarnautojas latvis, kuris juos užtikrino nei nemanąs grįžti, nes nėr gražesnės šalies kaip laisva Amerika ar buvo laisva Latvija.

"Šalin Molotovą"

Amerikiečių sovietikos žinovai jau anskčiau reiškė nuomonę, kad "švelniosios" sovietų užsienio politikos iniciatoriai esą

Niujorko bendradarbio ALMAUS

Chruščiov su Bulganinu, kurie dabar kiekviena proga karingiesiems Kremliuje vis primena, kad šypsenomis ir lankščia politika jie atsiekę daugiau, nei Molotovas dantų griežimu. O žiniomis iš Europos, šią savaitę įvykstančiame NATO vadų posėdyje, turėjo būti susirūpinusiai svarstomas Pietų - rytų Europos gynimo problemos, kurias sukomplikavo Chruščiovo - Bulganino miklūs ėjimai Austrijoje ir Jugoslavijoje. Per vienuoliką "Ženevos nuotaikos" savaičių šiedu diplomatijoje atsiekė nuotabiai daug. Jie neužėmė jokio naujo krašto, tačiau žymiai sustiprino pozicijas Ženevos užsienių reik. ministerių spaliniam susitikimui. JT prezidentas čilietis Jose Maza džiaugėsi "šaltojo karo atšilimu", o amerikietis Harold Stassen, prezidento patarėjas nusiginklavimo klausimais, sakėsi pilnai tikįs, kad "taika" užsiviešpataus amžiams! Bet sekančią dieną Niujorke buvo nuleistas kitas milžiniškas lėktuvnešis "Saratoga", o Vašingtone susirinko pirmiesiems posėdžiams specialus generolų ir vadovaujančių ekonomistų komitetas nuspręsti kaip ilgai dar bus galima su sovietais "durnių volioti". NYTimes komentatorius Baldwin rašė, kad Vašingtone yra žinoma, jog atitarnavusių savo laiką, 650.000 karių demobilizavimu Raudonoji Armija, aviacija ir laivynas nebuvo susilpninti, bet gal net sustiprinti atitinkamai persitvarkius. Chruščiov - Bulganin tironų dvejetukas pasijuto tiek stiprūs ir pasitikį, kad mano atėjo laikas Molotovą žeminti. Juo labiau, kad laisvajame pasaulyje vis karts nuo karto buvo primenama, esą sunku tikėti sovietų permainoms iki Kremliaus užsienių politikai tebevadovauja Hitlerio ir nacių bendrininkas.

Vakariečiai susirūpinę

Niujorko didžioji spauda rašė, kad užs. reik. ministeriai Niujorke užpraėjusią savaitę sutarę "tvirtą liniją" ypatingai Vokietijos reikalu. Anglosaksai manę esą reikia betkokiu būdu kad ir melu bei "garantijomis" įgalinti Vokietijos rytų dalies "taikingą išlaisvinimą". Vakariečiai esą sutarę pareikšti TSRS delegatui, kad tik principe sutarus Vokietijos laisvą apsisprendimą rinkimais, jie leisis į kalbas apie Europos saugumo užtikrinimą ir garantavimą. Britai minėjo, kad tarp tų garantijos sąlygų būsiąs punktas, kad sovietų kariuomenė turėtų būti atitraukta iš jos vakarinių pakraščių (Lietuvos?), tada vakariečiai pasitrauktų iš Vokietijos.

Kodėl Amerika nekėlė Pabaltijo problemos JTautose?

Senatoriaus Knowland pasiūlymas JAV delegacijai sovietams atsikeršyti už prancūzus pakviečiant JTautas svarstyti Pabaltijo tautų tragediją, rado galingą atgarsį visuomenėje, nors ir nepaveikė Valstybės Departamento žinovų. (Vienas lietuvių diplomatas Niujorke manė, kad Vašingtono linija teisinga, nes Pabaltijo tautų tragedija yra perskaudi, kad ji būtų iškelta tik kaip kerštо priemonė, bet ne nuoširdžiai siekiant pavergtųjų išlaisvinimo). Min. Dulles antradienio spaudos konferencijoje pareiškė, kad Alžerijos incidentas nepakeitęs JAV nusistatyto užsienio politikos kurso. Tačiau Jungt. Tautose pastarosiomis savaitėmis išryškėjo "mainų ir moralinio kyšininkavimo" biznis. Pvz. Graikija balsavo prieš Prancūziją Alžerijos klausimu, nes Prancūzija balsavo su britais svarstant Kipro problemą! Taip ir visais kitais klausimais. Kaikurie laikraščiai manė, kad peiktinas Amerikos delegacijos ambasadorius Lodge, kuris "savo delegacijoms" reprezentuojančioms Pietų Amerikos valstybėse, nenurodęs, kaip jie turį balsuoti Prancūzijos atveju. Girdi, amerikiečiai, norėdami Alžerijos reikalą būtų galėję nulemti. Didžioji spaudą todėl visą praėjusią savaitę Alžerijos klausimą svarstė pabrėždama atgimstančių tautų svarbą Amerikos ir pasaulio viešajai opinijai. Spauda piktinosi, kad TSRS "nepalyginamai didžiausia ir žiauriausia imperinė pasaulio valstybė, dedasi pavergtųjų draugu". Arba kad tokios Gudija ir Yemen (feodalija Pietų Arabijoj), tariasi turinčios teisę kritikuoti demokratinę Prancūziją už žmogaus laisvių ir teisių suvaržymą. Jungt. Tautų didžiausia problema dabar esanti — ar gali kištis į taip vadinamus "didžiųjų" vidaus reikalus? Jei sutinkama tyrinėti Alžerijos reikalą, tai kodėl nepadiskutuoti Aliaskos ar Havajų reikalų? Kodėl ne šiaurinės Airijos? Kodėl ne Estijos ar Uzbekistano problemomis? (Šis sakinys, rastas NYTimes, atskleidžia, kad kaikurie didieji Amerikos žurnalistai visdėlto dažnai pasimeta — juk Estija buvo valstybė, kurią TSRS užpuolė sulaužius visas sutartis ir pažadus; Uzbekistanas, klajoklių tauta, buvo užimta, pranašesnės nei jos civilizacijos imperinės valstybės).

"Il Corporation" dėl Lietuvos

NYTimes, praėjusį trečiadienį, tilpo "International Latex Corporation", Dover, Delaware straipsnis - skelbimas, kurį parašė Eugene Lyons, žinomas sovietikos žinovas, vienu laiku nevisai simpatiškas pabaltiečiams. Bet šis jo straipsnis "Russia Stabs France" buvo žavus. Sakė, kad nežiūrint ką kalba valstybininkai ir didelių gabumų publicistai, tarptautinė padėtis blogėjanti, nes prasidėjo jos pats pavojingiausias tarpsnis. (Panašiai galvojo ir buv. komunistas Budenz JAV katalikų "The Tablet"). Įdomiausia kad Lyons, primin s "kaikieno pasiūlymą" (sen. Knowland) manė, kad Jungtinėms Tautoms Alžerijos reikalu parodžius pavyzdį, kodėl JT iš tikro negalėtų tragiško Pabaltijo likimo, arba net visos Rytų Europos svarstyti?

Niujorke vyko "neoficialios" konferencijos

Praėjusią savaitę lietuviai politikai ir "politikieriai" Niujorke ištisai prakaitavo. Konferencijos vyko viena paskui kitą. Buvo ruošiamasi šio pirmadienio "neoficialiam" VLIKo grupių pasitarimui, visiems rūpinantis ar "sąlygas" priims, kiti — kiek nusileisti. Vienas svarbiausių klausimų buvęs VLIKo būstinė. Net asmenys tvitrai manę, kad Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas turįs būti Europoje, jau galvojo, jog VLIKo asmenų sudėties problema svarbesnė. Grupių vadai ir vadistai svarstė tai antrajame darbotvarkės punkte, "VLIKo statutas" Niujorke taipgi ėjo gandas, kad diplomatas Turauskas sutiktų įsijungti į VLIKo darbą sąlyginai. Vienatų sąlygų buvo sugrįžimas į VLIKą pajėgaus katalikų bloko sąjūdžio ir visų kitų grupių užtikrinimas, kad VLI Kui būtų paskirti "geriausi iš geriausiųjų" bei atitinkami specialistai. Partijų ir grupių lyderiai Niujorke, nors ir nebuvo 100 procentiniai tikri, viltingai išvedžiojo, kad pirmadienio susitarimas įgalins VLIKo sesiją spalio 28 d.

Krikščionių demokratų unijos

9-asis kongresas įvyko Salzburge, Austrijoje, rugsėjo 15-18 d. Dalyvavo 167 Vakarų Europos ir 30 egzilinių partijų delegatai. Iš lietuvių dalyvavo min. E. Turauskas ir dr. L. Gronis. Baigiamojoje rezoliucijoje kongresas konstatavo, kad tarptautinių santykių įtampai atpalaiduoti būtina yra visų pavergtųjų tautų laisvė. Diskusijų metu Belgijos k. d. atstovas de Schrijver, NEI prezidentas, priminė tos organizacijos vykd. kom. liepos 2 d. rezoliuciją, kurioje numatytos trys sąlygos pasaulinei įtampai atpalaiduoti: 1. Panaikinti visus režimus, kurie išlaiko koncentracijos lagerius; 2. Atstatymas nepriklausomybės bei laisvės visų pavergtųjų tautų; 3. Visur, kur tai neleidžiama, pravesti laisvus rinkimus tarptautinėje kontrolėje.

Kongresas, taip pat pasisakė prieš politinių pabėgėlių išdavimą, už azylio teisę.

Pirmą tarptautinį krikščionių demokratų kongresą numato sušaukti Čilės kr. demokratų "Falange National" savo sostinėje Santiago.

CCF

KANADOS SOCIALDEMOKRATŲ PARTIJA SIEKIA.

- DARBŲ VISIEMS
- PIGIOS NAMŲ STATYBOS
- VALSTYBINIO SVEIKATOS PLANO

IŠRINKITE

Harry WAISGLASS

Spadinos Rinkiminėje apylinkėje PIRMADIENĮ, SPALIO 24-tą

KOMITETO ADRESAI: 11½ Spadina Road — WA. 1-9763, 328 Queen St. W., — EM. 2-1689, EM. 2-1680.

KAI Į DURIS PASIBELDŽIA

Visada priimta pasibelsti į duris. Ar už slenkščio gyvena geriausias prietelius, ar niekada nematytas veidas, vistiek beldžiama — prašomasi įleisti vidun. Į tas pačias duris kone kasdien atskuba su maloniu šypsniu ir saldžiu žodžiu duonos vežėjas, pieno išvežiotojas, įvairių reikmenų pardavėjas ir kiti. Visi jie klausia, ar nereikia ko? Rečiau atsilanko pažįstamas šiaip sau pasišnekučiuoti ir, žinoma ta pačia proga O'Keefo bei Molsono atsargas sumažinti. Pagal lietuvišką paprotį per tas pačias duris bent vieną kartą metuose įslenka ir klebonas lankydamas parapijiečius. Ir kiek dar nesuminėtų tos vargšės durys praleidžia...

Kas skiria visus besilankančius? Skiria tai, kad vieni iš jų siūlo ir prašo, o kiti — tik prašo. Pasiūla įvairi — prekė, pažintis, draugystė ir pan. Prašymas irgi esti skirtingas — pagalba viena ar kita forma, supratimas, padėjimas ir pan. Kas bendrina svečius, laukiančius prie durų? Tai nežinojimas, ar durys atsidarys ir ar plačiai atsidarys. Nepaslaptis, kad tūlas sutinkamas ir paliekamas prie durų stovėti, o kitas maloniai paprašomas slenkstį peržengti.

Netenka nė minėti, kuriai kategorijai save priskiria aukų rinkėjai. Jų vienintelis tikslas— prašyti. Suprantama, vizito pobūdis apsprendžia ir priėmimą. Patyrimas rodo, kad aukas renkančiam ne tiek svarbu didelė kiek suprasta auka. Kvito išrašymas sudaro neesminę — formalinę reikalo pusę, tačiau kaip tik ta "ceremonija" ir išreiškia aukojančio dvasią. Pažinojau vieną spaudos administratorių, kuris paėmęs prenumeratos pinigus retai kada kvitą apsimokėjusiam į rankas paduodavo, o tiesiog sviesdavo. Nežinau ar prenumeratorių skaičius nuo to mažėdavo ar didėdavo, vienok norisi šia proga apie priešingą pusę pakalbėti. Kurkas dažniau šiandien tam tikru rankos mostu sviedžiamas banknotas. O į kvitą nenorima net pažiūrėti, nes laikomas veik beverčiu dalyku. Tokia jau laiko ir gyvenimo dvasia.

Gal jau buvo, o gal sekančią dieną į jūsų namus atsilankys aukų rinkėjas, prašydamas net tiek dolerio, o lietuviško supratimo ir sąmonės. Tikėkit, daugiau nieko kito. Jei pirmųjų nestokosite, tai nesiskųsite ir kišenės neturtingumu. Kaip gaila, kad reikalus bradedama spręsti dažnai ne iš tinkamo taško. Skundžiamasi nedžiagine puse, kai skęstama materijoje, linksniuojamas svetimtaučių tarpe lietuviškas vardas, kai vargiai tarpusavyje benaudojama gryna gimtoji kalba. Besiklausydami tarpusavių dejonių kartais gauname įspūdį, kad tremtinys Vokietijoje daug geriau gyveno negu Kanadoje.

Tūkstančiai retai kuriam svaidosi, tad kalbėkime apie dešimtis ir vienetus. Kalba bus aiškesnė ir konkretesnė. Išmesti dienos ar pusdienio uždarbį — turėtų būti kiekvieno tautiečio pareiga. Labiau pasiturinčiam neturėtų dėl to pasvirti namo kampas. Tai išpuola padaryti tik vieną kartą metuose. Bėdų niekada netrūko, tad jųjų linksniavimas tik daugiau skriaudos negu gero daro. Prisimena linksmas pasakojimas apie cirko žiūrovą, kuris daug ir įvairių gyvių matęs, labiausiai susižavėjo šimpanze. Susižavėjimo būta taip didelio, kad dramblys liko visai nepastebėtas. Kasdieniniai reikaliukai dažnokai nustelbia tikrus reikalus. Kad tų pavojų išvengtų, reikia tik gaspadoriškos galvosenos — viską gerokai perkratyti. Ūkininkas, norėdamas grūdus nuo pelų atskirti, elgiasi labai paprastai — ima rėtį ir sijoja.

Valgyti ir gyventi turi ir nori kiekvienas. Tik katram duonos kąsnis gardesnis? Ar tam, kuris pats savo rankomis pasiima, ar kuris — iš kitų rankų priima.

Kai aukų rinkėją turėsi savo pastogėj, priimk jį lietuviškai— nuoširdžiai. Jis negriebia tiesiai į tavo kišenę, o tik apeliuoja į gerą valią. Duok pagal supratimą ir piniginę. Jei ištartumei ir trumpą "ne", vistiek nesulauksi nei antstolio, nei policijos, nei kitokio pono. Tik ta pareiga... vargšė ji... labiausiai pamiršta... O jei nori žinoti, kam tas pinigas renkamas, tai tam, kuris norėjo sykiu su tavim išemigruoti, bet užkliuvo, kuris turi valgyti, bet negali dirbti, kuris tebegyvena toje stovykloje, kurios ir vardą jau pamiršai... ten Vokietijoje. **V.**

Mirė prof. Mošinskis

Patikrintomis žiniomis, balandžio 26 d. Vilniuje po sunkios ligos mirė profesorius Vytautas Mošinskis sulaukęs 79 m. amžiaus, tėvas inž. Algirdo Mošinskio Brazilijoje ir inž. Vytauto Mošinskio JAV.

Velionis profesoriavo Lietuvos universitete nuo 1923 m. Dėstė Augštesniojoje Technikos Mokykloje, be to, nemokamai skaitė paskaitas įvairiuose vakariniuose darbininkų kursuose, pasižymėjęs populiarizacijos dovana. Parašęs visą eilę mokslišku veikalų ir vadovėlių savo studentams ir mokiniams. Nuolatos bendradarbiavo techniškoje spaudoje. Po pirmojo pasaulinio karo velionis buvo Lietuvos Įgaliotas Ministeris Ukrainoje, tuo laiku organizuodamas karo pabėgėlių grąžinimą į Lietuvą.

— **Viena.** — Sovietai atsiuntė traukinį pilną ginklų bei amunicijos. Tai esanti pirmoji siunta naujajai austrų kariuomenei, kurios skaičius galįs siekti iki 60.000.

Vadovėlių naujiena!

A. Rinkūno

"KREGŽDUTĖ RAŠO" I d.

ABĖCĖLĖS RAŠYMO VADOVĖLIS

Kaina 50 centų

Spaudos B-vė "Žiburiai"
941 Dundas Street West,
Toronto, Ontario, Canada.

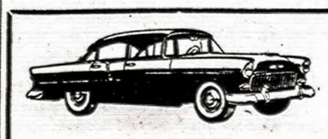

Inž. M. MARDI'S ŠOFERIŲ KURSAI

337 PALMERSTON Blvd., Apt. D., Toronto, Telefonas WA. 4-8219.

Automatinių ir standartinių bėgių automobiliai.

KANADOJE

jūsų ateitis šviesi!

Nesvarbu, ar jūs Kanadoje gyvenate jau seniai ar tik atvykote, bet jūs tikrai prisidedate prie šio krašto pažangos.

Jūs pasidarėte Kanados augimo dalininku ir galėsite pasinaudoti Kanados šviesios ateities vaisiais

The Bank of Nova Scotia yra Kanados augimo dalininkas jau nuo 1832 metų. Turėdamas virš 380 skyrių visoje Kanadoje ir užsienyje, The Bank of Nova Scotia gali jums padėti kiekviename bankiniame reikale

Skubiam ir mandagiam patarnavimui atvykite pas jums artimiausio The Bank of Nova Scotia vedėją. Verta su juo susipažinti.

THE BANK OF NOVA SCOTIA

— JŪSŲ PARTNERIS PADEDAS AUGTI KANADAI.

Lėktuvu po Pietų Ameriką

J. PAMITUVIŠKIS

(Tęsinys iš pr. numerio)

Kolumbijoje

Per Ramųjį vandenyną Panagros keturmotoriu įskrendam į Kolumbijos respubliką, kurioje po antrojo pasaulinio karo prisiglaudė nemažas būrys lietuvių. Salose, apgyventose puslaukinių indėnų, kurie ir šiandie dar beveik nenešioja rūbų, nesimatė jokios gyvybės, tik skraidė baltų paukščių būriai. Žemyne tas pats: kalnai, didžiuliai miškai, pilni pumų, jaguarų, panterų ir įvairių paukščių. Per lėktuvo langą aiškiai matėsi sraunios kalnų upės, bet nė vienos trobelės. Medžiotojams (prisimenu Toronto medžiotojus), kurie dristų į šiuos miškus įžengti, čia tikras rojus.

Arčiau Cali miesto upių slėniuose pasirodo viena kita šiaudinė trobelė ir maži dirbamos žemės ruoželiai bei siauri kalnų keliai. Cali aerodrome, kurio pastatas buvo labai panašus į skurdžią lygumos pakrašty prisiglaudusią daržinę, nusileidę pakėlėme dulkių debesis. Muitininkai gana rūpestingai išpurtė mano daiktus, ypatingai ilgai apžiūrinėjo džiovintus baravykus, kuriuos vežiau Brazilijon.

Cali miestas panašus į kitus P. Amerikos miestus, tik čia daug mažiau spalvuotųjų, baltieji sudaro didesnį procentą. Kadangi Kolumbija skaitoma ispaniškiausia valstybe P. Amerikoje, todėl ir Cali mieste jaučiama ispanų įtaka nuo pirmo žingsnio— pastatai ir žmonės. Priemiesčiuose mažos trobelės, šiaudais dengtos, tamsiaveidės indėnės ant galvų nešė didelius ir sunkius krepšius ar puodynes. Miesto centras su siauromis gatvėmis ir didelėmis kvadratinėmis aikštėmis, kuriose paprastai stovi Bolivaro ar kito kurio tautinio didvyrio paminklas. Jaučiama ir amerikoniška įtaka — viešbučiai New York, Los Angeles, Hollywood vardais, amerikoniški elektriniai reikmenys, nauji ir seni amerikoniški automobiliai, kurie čia beveik dvigubai brangesni, negu Kanadoje. Rūbai taip pat amerikonų mados, bet šiek tiek pigesni, negu pas mus. Tarp Chevroletų, Buickų, Oldsmobilių, Studebakerių maišosi nemaža Volkswagenų, o taip pat važiuotų su asiliukais, mulais, dviračiais ir pėsčių. Visi maišosi, kaip didžiuliame katile, kiekvienas šaukia, rėkia, mašinos triūbina, dviratininkai skambina. Gatvėse gerai apsirengusių sunku pamatyti.

Kolumbija katalikiškas kraštas — Cali mieste matėsi gražių bažnyčių ir vienuolynų. Ant gatvių kampų stovėjo į šliures įsispyrę pranciškonai, atrodo, gana jauni vyrukai, ir kiekvienam praeiviui kišo lėkštę. Beveik visi praeiviai metė centimus, aš taip pat įmečiau keletą pezų. Atrodo, kad Kolumbijos pranciškonai tikrai seka savo steigėjo šv. Pranciškaus keliu.

Po ilgos pertaukos, Cali mieste galėjau užsivilkti švarką, nes klimatas čia nors šiltas, bet ne karštas ir gana malonus. Sakoma, kad geriausias oras Kolumbijoje tačiau nuo gruodžio pradžios iki kovo pabaigos. Bet man patiko ir šis, kad tik toks būtų pas mus liepos mėnesį.

Tik prieš mano atvykimą Kolumbijos valdžia uždarė opozicijos partijos — liberalų dienraštį "El Tempo". Teko patirti, kad čia gali pasikartoti revoliucija. Vienoje provincijoje ir dabar veikia banditų daliniai, esą, liberalų sukurstyti.

Įdomu Cali gatvėse šeštadienio naktį: siaurutėse gatvelėse žybčioja tūkstančiai spalvotų reklamų, slenka nesibaigiančios minios, rėkauja ant šaligatvių stovį visokių stebuklingų vaistų ir loterijų bilietų pardavėjai, nuplyšę ir basi vaikai kiša panosėn laikraščius. Barai, čia vad. "Fuente de soda" atviri, prisėdę daugiausia tik vyrų, plokštelės groja rumba, samba, o daugiausia kažkokią moters įdainuotą nostalgišką ispanų dainą. Vėliau šią dainą girdėjau kiekvienoje P. Amerikos respublikoje, išskyrus Braziliją. Šeštadienio nakties triukšmas tęsėsi iki 4 val. ryto.

Maniau, kad sekmadienio rytą visi miegos ir bus ramu gatvėse. Kur tau — važiuojant į aerodromą triukšmas gatvėse buvo dar didesnis. Vaisių ir kt. maisto produktų prekyba vyko pilnu tempu: šūkavo nuplyšę vaikai, gatvėmis riedėjo nesibaigiančios eilės mažiukų ir sukrypusių autobusų. Juodukas šoferis pervežė per negrystų gatvių rajoną. Gyveno čia tik juodukai ir mulatai. Prie karo aviacijos apgriuvusių kareivinių juodukai kareiviai (matyt sargybų kuopos) su iš medžio išlaužtomis šakomis šlavė rajoną (geriau sakant dulkino). Prie vartų, kur sustoja autobusas, stovėjo būrys šauniai atrodančių ir baltų amerikoniškomis mėlynomis aviatorių uniformomis lakūnų.

Pakelyje pavijome autobusą, ant kurio stogo sėdėjo būrys, matyt, "zuikių", nes autobuso viduje buvo daug vietos. Užmiestyje graži lyguma, prisėta šiaudais dengtų trobelių be sienų. Prie jų daug kur stovėjo "los campesinos" — kaimiečiai, nesimatė nė vieno balto — juodukai ir mulatai. Pakelės balose maudėsi vištos, kalakutai ir balti, su panašiais į gervių ilgais kaklais, laukiniai paukščiai, matyt, labiau mėgstą švarą, nei vietiniai gyventojai. Šių paukščių šimtus vėliau iš lėktuvo mačiau kiekvienoje baloje ar upėje.

Aerodrome radau didžiulę minią belaukiančią lėktuvų, skrendančių ar atskrendančių iš Panamos, Medelino, Bogotos ar Ekvadoro, į kurį ir aš dabar keliavau. Minios tarpe maišėsi pranciškonų ir pasauliečių dvasininkų su pilnomis uniformomis. Visi apsirengę labai švariai (kas P. Amerikoje reta pamatyti) ir išskyrus vieną, matomai, indėniškos kilmės, su baltais veidais, baltesniais už mano.

Ekvadoras — Ekvatoriaus ir kondorų žemė

Artėjant prie Ekvadoro sostinės — Quito vis daugėja trobelės ir apdirbtos žemės rėžiai, atkovoti iš miškų žemesniuose Anduose. Praskrendame ekvatorių, jei lakūnas nebūtų per garsiakalbį pranešęs, nebūtų iš ko atpažinti. Praskrendu ekvatorių pirmą kartą savo gyvenime. Kuo arčiau Quito, tuo kalnai augštėjo. Kai kur, rodos, nedaug trūko, kad mūsų lėktuvas nuskustų viršūnę. Iš kaikurių kalnų viršūnių rūko dūmai. Vėliau sužinojau, kad čia indėnai degina miškus, kad padarius dirbamos žemės. Didingai atrodo užgesusių vulkanų Cayambe (19.170 pėdų augščio) ir Volcan de Chiles (15.577 pėdų) krateriai, kuriuose dabar telkšo ežerai. Prie Quito ekvatorius atžymėtas paminklu, deja, iš lėktuvo jo negalėjau pastebėti.

Sostamiestis Quito yra 9.000 pėdų augštyje, apsuptas dar didesnių kalnų. Quito atvaizdavo savo paveiksle modernusis iš Ekvadoro indėnų kilęs dailininkas Oswaldo Guayasamin. Jo mistiškame paveiksle Quito kabo tarp rūsčios žemės ir dangaus, apsuptas pilkų, panašių į paukščių sparnus debesų, simbolizuojančių aklą Ekvadoro gyventojų — indėnų, metisų ir negrų dabartį ir ateitį. Iš lėktuvo nesupratau šio mistiškumo — Quito atrodė gražus nedidelis miestas, bet pavaikščiojęs jo gatvėmis ir pakalbėjęs su jo gyventojais pažinau šio krašto tragiką.

Ekvadoro valstybė 275.936 kv. mylių ploto su virš 3 milijonų gyventojų, kurių 75% Colorado indėnai ir metisai. Ekvadoro kalnų viršūnėse laikosi milžiniški paukščiai — kondorai. Kondoras yra ir Ekvadoro valsty. herbas. Galapagos salose dar yra išlikusių milžiniškų driežų, dinozaurų laikų palikuonių.

Aerodromas mažytis, o nusileidimo takas žvyruotas. Tame pačiame aerodrome stovi ir Ekvadoro karo aviacijos eskadrilė, lėktuvai, praeito karo amerikoniški "Mustangai". Lėktuvo pastatas mažytis, bet labai švarus, imigracijos ir muitinės valdininkai nepaprastai mandagūs. Skaitoma, kad Ekvadoras draugiškiausia amerikonams P. Amerikos respublika. Už tai čia visur ir matosi nemažai jankių.

Klimatas švelnus ir nekarštas. Ekvadoras už tai vadinamas amžinojo pavasario valstybe, nes temperatūra niekad neprašoka 65 laipsnių Farenheito. Pakeliui į miestą daug apgriuvusių ir negyvenamų senosios ispanų architektūros pastatų. Prie šiaudinių namukų matosi į storas antklodes įsisukusių indėnų, dažniausiai melancholiškai bežiūrinčių į tolį ir nesidominčių aplinka. Kiti jojo ant mažiukų "burro" — asiliukų ar varė viduriu gatvės į šernus panašias kiaules. Vyrai, moterys ir vaikai nešioja ilgas kasas ir vienodas siaurutes skrybėles.

Quito mieste yra 60 katalikų bažnyčių, iš kurių ypatingai savo gražia architektūra pasižymi La Compania, San Francisco, La Merced ir San Augustin bažnyčios. Gaila, kad ne į visas galima įeiti. San Francisco radau pilną besimeldžiančių, daugiausia indėnų ir metisų. Bažnyčios viduje labai tamsu ir sunku įžiūrėti kelių šimtmečių senumo paveikslus ir altorius. Aplankiau kolonialinį meno muziejų, bet garsusis pranciškonų muziejus buvo uždarytas.

Pavakarėje pasileidau pėsčias siaurutėmis į kalnus kylančiomis gatvelėmis su senosios ispanų kolonistinės architektūros pastatais. Kiek palipęs iš kiekvienos gatvės gali matyti visą miestą. Rinkoje, esančioje dideliame milžiniškų pušų priaugusiame parke, tūkstančiai čiagimių važinėjo karuselėmis, pardavinėjo ir pirko loterijų bilietus, vaisius. Didelės masės grūdosi prie bingo žaidimo, kur vos neperplyšdamas visa gerkle rėkė pranešėjas. Čia nebloga būtų rinka kaikuriems bingo organizatoriams Šiaurės Amerikoje. Viena apdriskusi moteris maišė įtartinos švaros pilną mėsos ir kukurūzų puodą, klijentai rankomis graibė iš puodo kaulus ir vietoje sotinosi. Sustojęs iš arčiau pažiūrėjau į šį biznį, o moteris ir man pasiūlė. Turėjau atsakyti "muchias grazias" ir žingsniuoti toliau. Neretas vaizdas pamatyti indėnes bemedžiojant tamsiuose vaikų plaukuose "žvėriukus". Žiūrėdamas į indėnus pagalvojau, kad vargu, ar už kelių šimtmečių jie bus pažengę civilizacijon. Kažin, ar nuo konkvistadorų laikų jie pažengė nors pėdą pirmyn. Gal jie konservatyvios prigimties, kaip anglai.

Vakare Quito vėsu. Čiabuviai baltieji nešioja storus paltus ir kūrena savo patalpas. Man atrodė, kad nešalta su švarku, oras nepaprastai malonus. Naktį gatvės tuščios, ne tai; kaip kiekvienoje P. Amerikos valstybėje, kur naktį gyvenimo judrumas padvigubėja.

Sekančią dieną apie vakarą turėjo į Quito draugiškam vizitui atvykti Bolivijos prezidentas El doctor Victor Paz Estenssoro. Gatvėse kabojo šūkiai: "Bienvenido" arba "Ecuador y Bolivia unidos". Gatvėje sutikau didžiulę Ekvadoro kariuomenės

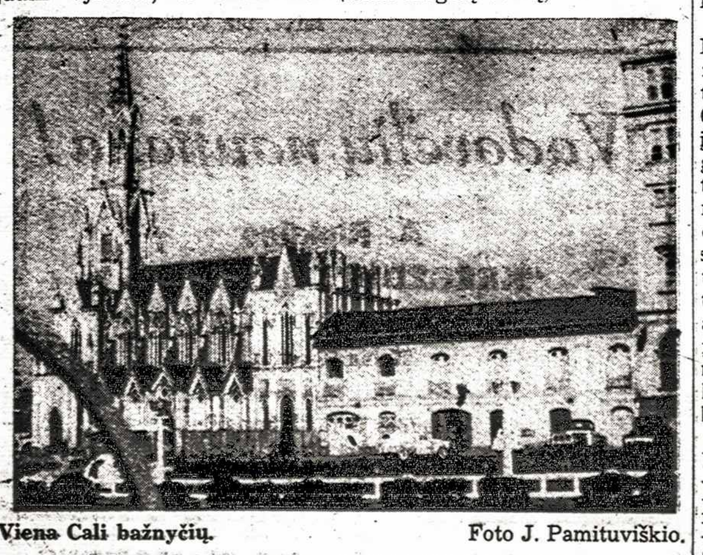

Viena Cali bažnyčių. Foto J. Pamituviškio.

Miestelio Andų kalnuose gatvė.

kolioną. Visi amerikoniškomis uniformomis ir ginklais. Šauniai atrodė motorizuota kolona su naujausio tipo amerikoniškais sunkvežimiais ir prieštlektuvinėmis automatinėmis patrankėlėmis. Kareiviai visi tamsios spalvos ir indėniškų bruožų veidais, o karininkai tipiški ispanai.

Nusileidome į Ekvadoro tropinio miesto — Guayquil aerodromą tarp nuskurusių kalvų, apaugusių nudžiūvusiais medžiais ir krūmokšniais. Miestas nemažas ir randasi prie to paties vardo įlankos. Įlanka plaukė du Ekvadoro karo laivai, ant denio su trispalvėmis, labai panašiomis į lietuviškąją, vėliavomis. Kadangi pietinis Ekvadoro kaimynas Peru yra neramus ir dažnai bando pagrobti Ekvadoro, savo silpnesniojo kaimyno žemės gabalą, Ekvadoro kariuomenė visuomet paruošta kautynėms prie Peru sienos. (Bus daugiau).

Atominė energija

Prof. K. Baršauskas "Tiesos" Nr. 81 rašo apie "Fizikos laimėjimus liaudies tarnyboje". Išgarbinęs rusus bei jų didžius "atradimus", Baršauskas teigia, kad Sovietų Sąjungoje jau esanti pastatyta atominės energijos elektros jėgainė. Ji buvusi paleista 1954 metų birželio 27 d., esanti 5000 kilovatų galingumo, bet nesako, kur ji yra. Esanti statoma nauja stotis 100.000 kilovatų galingumo.

NAUJAS KRAŠTAS - NAUJA KALBA

Kad pilnai įsijungtumėt į Kanados gyvenimą jūs privalote kalbėti angliškai ar prancūziškai.

Šios dvi kalbos yra oficialios Kanados kalbos. Viena iš jų jums bus reikalinga, kad savo darbe suprastumėte, ką kiti jums sako, arba, kad kiti jūs suprastų. Palaipsniui pramokstant geriau naują kalbą, jūs pasijusite įsijungią į naują aplinką. Taip pat galėsite sekti kasdieninius įvykius laikraščiuose, radijuje arba televizijoje.

Beveik visuose Kanados centruose vietinėse mokyklose vedamos vakarinės klasės, kad pagelbėjus naujiesiems ateiviams išmokti anglų ar prancūzų kalbos. Tuo norima padėti JUMS, kad mokindamiesi naujosios kalbos taip pat geriau pažintumėte Kanadą — jos istoriją ir papročius, jos geografiją ir valstybės santvarką — kad žinotumėte viską, kas reikalinga prašant Kanados pilietybę.

Jei šios specialios anglų ar prancūzų kalbos klasės nevyksta jūsų apylinkėje, užpildykite žemiau pridedamą kuponą ir pasiųskite į The Canadian Citizenship Branch, Ottawa, Canada.

The Canadian Citizenship Branch,
Department of Citizenship and Immigration,
Ottawa.

The special language and citizenship classes are not available in the community where I live. Will you please send me self-teaching material for:
English .... ( )
French .... ( )
(Skliausteliuose pažymėkite X kurią kalbą pageidaujate).

NAME .....
ADDRESS .....
TOWN or CITY .....
(Prašome rašyti savo pavardę ir adresą spausdintu šriftu).

THE DEPARTMENT OF CITIZENSHIP AND IMMIGRATION
OTTAWA CANADA

Hon. J. W. PICKERSGILL
Minister.

LAVAL FORTIER
Deputy Minister.

LIETUVIŠKI APMĄSTYMAI

Vilnietiška propaganda

Vilniaus radijo propagandos redakcija turi programą kurioje atsako į jiems patinkamus prisiųstus klausimus. Genė Bagdonaitė užklausė, kas yra ideologija. Labai jau komunistiškai paaiškino apie išnaudotojų ir išnaudojamų ideologijas Vilniaus universiteto dėstytojas Leonas Kapočius. Toliau jis pavergtiesiems lietuviams aiškina, kad Ženevos konferencija liudijanti, kaip plečiasi visam pasaulyje tarybinė ideologija ir kad kapitalistai esą priversti su ja skaitytis. "4 valstybių vadovų susitikimas rodo, kad pažangiosios idėjos, kai jos pasiekia plačiosios masės žmonių širdis, tampa milžiniška jėga stumianti visą žmoniją pažangos keliu". Reik pripažinti, kad melagiai Vilniaus radiofone gabūs.

"Netiesa ir šmeižtas"

"Naujienos" savo vyriausio redaktoriaus apžvalgoje apkaltino, kad "TŽ" skelbią "piktos valios padiktuotą šmeižtą", jog "Naujienų" redaktorius išnaudoja savo padėtį kaip ALT sekretorius skelbdamas informaciją, kuri privalėtų būti paskelbiama ALT Informacijos Centro Niujorke lietuviškai ir angliškajai spaudai. Kiekvienas suinteresuotas tai gali pasitikrinti net palyginęs "Naujienas" su ALT pirmininko redaguojamu "Draugu". Rašęs "TŽ", viešai atsiprašys "Naujienų" redaktorių ir ALT-bą, jei p. Grigaitis paskelbs dr. A. Trimako laišką, nurodantį kokiu būdu "Naujienose" atsirado LLK sekretoriaus "konfidencialus" pranešimas — "Pro Memoria" — AL Tarybos sekretoriui informuojant, kaip Jungtinių Pavergtųjų Tautų politikai Niujorke vertino tarptautinę padėtį prieš prezid. Eisenhowerio kalbą Philadelphijoj. Juo labiau, kad tai ne pirmas kartas, kai "Naujienos" paskelbia šitokio pobūdžio raštus.

Jakūbėnas kaltina

Vladas Jakūbėnas, vienas iš pajėgiausių lietuvių kompozitorių pasiryžo kaltinti mirtinguosius lietuvius, kad per juos žūva lietuviškasis muzikos menas. Jie neperka gaidų, mišių, ir oratorijų. Šito reikalauti daugių daugiausia iš 5.000 sąmoningų kultūringų lietuvių yra tiesiog nerealu. Muzika sukurta Amerikoje, kad ir lietuviškais motyvais yra ir Amerikos turtas ir būtų gera, kad lietuviai kompozitoriai išlįstų iš savo urvų Boroklyne ir Bostone ar Čikagoje ir kiek apsitvarkę su savo kūriniais prisistatytų kuriam vienam iš daugelio fondų, kurie remia Amerikos ar Kanados kompozitorius. Mums pašaliniams atrodo, jog yra būtina, kad mūsų menininkai, kad ir giliausi patriotai, privalo užmegzti kuo glaudžiausius ryšius su Amerikos menininkais. Kad jie turi bendrauti su svetimtaučiais ir per juos stengtis toliau išleisti Amerikos lietuvių tautinį palikimą. Aiman, kada vienam laikraštininkui užsispyrus toks amerikoniškas fondas prisiuntė informaciją, kokiomis sąlygomis lietuvis kompozitorius Niujorke galėtų New Hempshire valstijoje, kalnuose ir pušynuose baigti savo didžiulį muzikos kūrinį — atsakymas buvo lietuviškai aiš-

(Nukelta į 9 psl.)

LATVIŲ GĖLIŲ KRAUTUVĖ
802 BATHURST ST. (kampas Bloor)
Telefonas KE. 3884
PAS MUS PUIKIAUSIOS GĖLĖS . . .
★ Puokštės nuotakoms bei įvairioms kitoms progoms — europietiškame ir kanadiškame stiliuje.
★ Įvairiausių rūšių skintos gėlės bei vazonai su gėlėmis.
★ Mes turime ginčaro irkitokių išdirbinių dovanoms.
Kalbame taip pat vokiškai ir rusiškai.
LOTUS

ADAMONIS & BUDRIŪNAS
"DISTRICT ESTATE BROKERS"
Namai pardavimui — įvairiose Montrealio dalyse;
Paskolos — naujiems namams ir statybos eigoje — 5½%.
Žemė pardavimui — pavieniai lotai ir dideli plotai;
Ūkiai pardavimui — Montrealio apylinkėje;
Draudimas — pastatams ir kitiems objektams nuo nelaimingų atsitikimų.
Pirmosios Montrealy lietuvių Real Estate tikslas — Jums padėti!
Agentai:
D. N. BALTRUKONIS, tel. VI. 7634. J. SKUCAS tel. RA. 2-6152
A. MARKEVIČIUS, tel. OR. 1-9816. J. ZIENKA, tel. TU. 2712
A. GRAŽYS, tel. RA. 1-3148.
Įstaiga: 137 SHERBROOKE ST. W., Telef. PL. 8501
Darbo laikas: nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.
Res.: P. ADAMONIS PO. 6-4781. A. BUDRIŪNAS RA. 7-2690

Margis Vaistinė
408 RONCESVALLES AVE.
(kampas Howard Park Ave.)
Nuomoja vaikų svarstykles — $1.00 mėnesiui.
Metamorfoza kremas šlakams — $1.35 už 4 uncijas.
Trejos devynerios — $1.50 dėžutė.
KOSMETIKA: Tussy — Du Barry — Chanel — Yardley.
Skubiai paimame receptus iš namų ir pristatome vaistus veltui.
Skubiam pristatymui į namus
Telefonas LL. 1944
Jonas V. Margis, Phm. B.

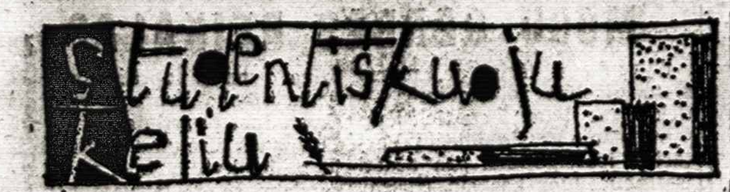

Kanados Lietuvių Studentų Centro Valdybai pavedus veda redakcinis sambūris.
Adresas: B. Vaškelis, 23 Oakmount Road, Toronto, Ont. Telefonas RO. 2965.

ATGAL PRIE DARBO

Po nerūpestingos vasaros vėl prasivėrė universitetų vartai. Su šiais mokslo metais mūsų studentiškoji šeima gausiai pasipildė naujais nariais. Mes džiaugiamės ir sveikiname naujuosius kolegas pasiryžusius semtis tiesos, šviesos, ar grožio savo ir tėvynės gerovei. Kanados lietuvių studentijai kas metai augant skaičiumi, mes viltingai žvelgiame į šiuos mokslo metus, kaip į studentiškojo veikimo žymaus pagyvėjimo metus.

Šiandieninio lietuvio studento padėtis daug kuo skiriasi nuo savo draugų, šio krašto gyventojų studentų. Mes, norim ar nenorim, kiekvienas atstovaujam savo tautą bendroje vietinių gyventojų masėje. Šį atstovavimą privalome nuolatos turėti savo mintyse. Tapdami gerais, pavyzdingais studentais, visapusiškai apsišvietusiomis asmenybėmis užsitarnausime mus priglaudusių augštųjų mokslo vadovybių ir savųjų kolegų pagarbą, kartu tinkamai atestuodami paliktąją tėvynę.

Tačiau vien tik mokslas neturi būti vienintelis mūsų buvimo universitetuose tikslas. Joks pilnutinis žmogus negali užsidaryti savo siaurame, kad ir įdomiausios mokslo ar specialybės šakos kiaute. Tik susipažinę su kitomis žmonijos pažinimo sritimis pajėgsime tapti vertingais savo pasirinktojo mokslo ar meno plėtotojais. Visuomeniškumas privalo būti aiški ir svarbi lietuvio studento žymė. Dalyvaudami savose organizacijose, neatitrūksime nuo lietuviškojo gyvenimo ir mūsų tautos reikalų. Tik tokiu keliu eidami ir toliau išliksime ištikimais savo tautos vaikais.

Kanados Lietuvių Studentų Sąjunga iki šiol vis negalėjo apimti visų šio krašto lietuvių studentų. Trukdė mūsų neskaitlingumas, toli nuo viens kito išsiblaškiusiuose universitetuose. Pagaliau permenkas domėjimasis savo organizacija ir jos reikalingumo neįvertinimas neleido sąjungos veikimo išplėsti vadovybės pageidaujama plotme. Vis dar neturime ryšio su Britų Kolumbijos, Manitobos ir kitų vakarinių provincijų studentais. Laikas jau jiems susiorganizuoti ir įsijungti į sąjungą.

Vienas iš svarbiausių sąjungos uždavinių yra studentiškųjų susibūrimų, kaip suvažiavimų, stovyklų ir pan., rengimas. Tie susibūrimai sudaro progą skirtingų vietovių studentams suartėti, pabendrauti, užmegsti asmeniškas pažintis. Taipogi tuo pat metu įgalinama bent trumpą laiką pagyventi lietuviškoje, jaunatviškoj aplinkoj, pasvarstyti mūsų tautos problemas. Pirmasis toks bandymas įvyko praėjusios vasaros metu Honey Harbour suvažiavime. Centro valdyba yra užsibrėžusi panašią stovyklą suruošti dar šiemet — žiemos atostogų metu. Reikia tikėtis visų kolegų tam pritarimo ir visuotinio dalyvavimo.

Tebūnie šie metai sąjungos sustiprėjimo metai. Tenelieka nei vieno studento neįsitraukusio į bendrą lietuviškąjį ir studentiškąjį darbą. —apb—

Veikliausieji universitetuose

Šį pavasarį Liet. Stud. Santarai buvo vieno studentijos bičiulio pasiūlyta surasti du veikliausius studentus — vieną visoje Amerikoje, antrą Illinois universiteto Čikagos skyriuje — ir jiems perduoti jo paskirtąsias premijas. LS Santaros centro valdyba iš daugelio jai pasiūlytų veikliųjų šio pagerbimo verčiausiais pripažino Vladą Muchlią ir Tomą Remeikį.

Vladas Muchlia, vienas iš Los Angeles Studentų Sąj. skyr: iniciatorių, vicepirm. ir dabar pirmininkas, Los Angeles lietuviškosios radijo valandėlės programos vedėjas, ligi šio laiko buvo vietinės ALT sekretorium, dalyvavo tautinių šokių grupėje, yra LS S-gos studijų komisijos ir LS Santaros spaudos komisijos narys, priklauso "Santarvės" studentų skyriaus redakciniam kolektyvui, buvo Los Angeles Santaros įgaliotiniu ir tenai įsteigė šios organizacijos skyrių, plačiai bendradarbiauja studentiškoje spaudoje; turėjo pagrindinį vyriškąjį vaidmenį Los Angeles santariečių suktoje filmoje; Society for Advancement of Management vietinio skyr. vicepirmininkas; dviejų garbės korporacijų — Phi Gamma Kappa ir Sigma Tau Sigma — narys. Santariečių suvažiavime išrinktas centro valdybos nariu ypatingiems reikalams.

Tomas Remeikis, Illinois universiteto Čikagos skyriaus lietuvių studentų reprezentacinio "Lituanicos" klubo pirmininkas. Klubas šį pavasarį buvo surengęs lietuviškąją parodėlę amerikiečiams ir ta proga išleidęs anglišką leidinį apie Lietuvą. Čikagos skautų tunte drauginink as, skautas vytis, šiais metais vadovavo Čikagos skautų tunto stovyklai, skautiškosios spaudos bendradarbis, sportininkas, žaidęs Illinois universiteto futbolo komandoje.

Premijų mecenatui, panorėjusiam palikti nežinomu, ir p. J. Bačiūnui, per premijų įteikimą mažesniąją premiją padvigubinusiam, galima tarti nuoširdų studentišką ačiū. v. k.

Lietuviškuosius reikalus ir darbą apdūmojant

Žmogus nuo pat kūdikystės — motinos lopšinės niūniavimų ir pirmųjų žingsnių — pradeda suaugti su aplinka ir joje sutinkamais žmonėmis. Drauge su stiprėjančiomis fizinėmis jėgomis stiprėjo prisirišimo ir meilės jausmas tai aplinkai — namams, tėvynei ir žmonėms — šeimai ir tautai. Ir kada tenka juos kuriam laikotarpiui palikti, būna biaurus momentas. Jei neparodoma ašarų, tai slaptai pergyvenama vidinė krizė, kuri tesuprantama ją išgyvenusiam. Tačiau laikini atsiskyrimai tėra daugiau momento reikalas, nes galima visada rasti progą, nepaisant tolių nei kliūčių, pasiekti namus, ten pabūvoti, pailsėti savųjų tarpe ir aplankyti tas vietas bei takelius, kurie buvo pramінti laimingose, rūpesčių nežinančiose dienose. Ilgesni atsiskyrimai (kaip ir daugumos mūsų) be progų grįžti ir be galimybių susižinoti su likusaisiais yra sunkiau pergyvenami ir net laikas bei gera socialinė būklė kartais neįstengia užgydyti padarytosios žaizdos ir gražinti vidinę ramybę. Jis puola į desperaciją, savo nedalią ir širdgėlą išlieja kiekviena proga skundų, aimanų bei sentimentalių prisiminimų forma, norėdamas rasti bent truputį paguodos arba sumažinti savo vidinį nerimą. Ir taip tęsiasi, kol negrįžtama į gimtąjį kraštą.

Tačiau laikas nestovi vietoje, pasaulis progresuoja, o tokie **benamiai, neturį tvirto pagrindo — gimtosios žemės po savo kojomis, neturį kontakto su pasilikusiais žmonėmis, paskendę praeities prisiminimų bei aimanų jūroje, nepritampa prie laiko ir lieka svetimi gyvenamai aplinkai, tolimi su savo senstelėjančiomis pažiūromis ir paliktajam kraštui.** Ši tragedija pasirodo visame savo baisume tik grįžus į gimtąjį kraštą, bet tada jau vėlu atitaisyti susidariusį skirtumą. Ir galbūt todėl labai mažas procentas panašaus pobūdžio benamių (vistiek kurios tautybės jie bebūtų), ilgesnį laiką pagyvenę svetur, nesuvaidino lemiamos rolės savo tautos gyvenime.

Ir lietuvių dabartinis gyvenimas yra nuspalvintas aimanų, lūkesčių ir greito grįžimo viltimi. Žinovų bei autoritetų tvirtinimai bei garantavimai dėl greito padėties pasikeitimo jau lydi nuo pat namų palikimo. Daug kas lengvabūdiškai patikėjo, gyveno greito grįžimo viltimi, bet laiko ratas sukosi ir ... tėvynė, užuot priartėjusi, daugumai nutolo net keletą tūkstančių mylių. Bet svajonėms toliai nėra kliūtys ir, grįžimo laikui atėjus, jie nevaidins svarbiausios rolės. Tačiau kiek bus grįžtančiųjų, jau kitas klausimas, priklausąs nuo daugelio priežasčių: kada tas bus, kas beliks iš paliktosios tėvynės ir iš po pasaulį išsibarsčiusių lietuvių. Iš šių trijų priežasčių paskutinioji priklauso ne nuo susidėjusių politinių aplinkybių, bet nuo mūsų pačių — kiek ištikimi liksime savajai žemei, jau ne žodžiais, ne svajonėmis, bet gyvu įrodymu.

Šiandieninė mūsų spauda pilna gražbylystės apie patriotizmą ir pareigas paliktajam kraštui, minėjimuose kalbėtojai iki nusibodimo nuo Adomo ir Ievos tūkstančius kartų nupasakoja mūsų tautos didybę, tūkstančius kartų kartojo mūsų tautos tragediją. Tai vis geri norai išlaikyti blėstančią namų ilgesio ugnį iki grįžimo valandos. Tačiau tos visos pastangos ir visi žodžiai taip subanalėjo, kad skamba kaip sena, nusibodusi gramofono plokštelė. Pradžioje tas viskas išplaukė iš širdžių gilumos ir sielvarto dėl esamos padėties, bet palaipsniui kasdien kartojant ir nieko konkretaus nepadarant subanalėjo. Tai daroma daugiausia be gilesnio apgalvojimo, nes jau taip kiti darė, kad taip reikia ir lyg taip turi būti. O gyvenimas eina savo vaga, o mes smulkėjame, ginčijamės dėl mekmeikių, posėdžiaujame ir vėl išsiskirstome kas sau su savo bekompromisiniais reikalavimais bei nepakeičiamomis nuomonėmis. Žiūrint iš psichologinio taško ta padėtis nėra per daug normali kiek liečia politinius emigrantus, tremtinius ar kaip juos bevadintume. Jei pažvelgtume į istoriją, šie tipai niekuomet nebuvo vieningumo bei darnaus darbo pavyzdžiais. Ir šiuo atveju lietuviai gal būt neišsiskiria kažkokiu ypatingumu iš kitų panašaus likimo tautybių. Kai kurios juk turi net dvi, tris vyriausybes, yra dar daugiau susiskaldę ir pan. Tačiau **jaunesnioji karta, kuriai tolimos ir neidomios įvairios praeities vienų bei kitų "nuodėmės" bei jų ginčijamieji klausimai, šią padėtį norėtų matyti visiškai kitokią.** Kiek priduoda svarbos gruodžia 17 d. įvykiai, kepurių daužymo istorija, turėtieji titulai bei eitosios pareigos? Praeities nebesugrąžinsi, o išeltieji praeities faktai dar labiau sujaukia jau ir taip neišnarpliojamas dabarties problemas. Vyresniajai kartai, o ypač tiems, kurie vieną bei kitą neteisybę patyrė bei nuo jos nukentėjo, nėra lengva užmiršti. Gal tai yra žmoniška, todėl perdrąsu būtų už tai smerkti. Tačiau ką galima atsiekti, jei viskas bus grindžiama praeities perspektyva? Jaunuomenė iš tėvynės išsivežė gražiausius vaikystės bei ankstyvosios jaunystės prisiminimus, tyrą meilę gimtajai žemei be jokio kartėlio ir pagiežos. Ji nespėjo įsigilinti į to meto gyvenimo įvykius, neteko jai taip pat rimčiau pajusti vienokią bei kitokią nelygybę, kaip kad vyresniajai kartai. Dėl to šiandien jau kaskart ryškiau pastebima šie kartų skirtumai visuomeniniame gyvenime. Nenuostabu, jei jaunimas rečiau lankosi į vyresniosios kartos susirinkimus, minėjimus, dar rečiau užtinkamas jų sambūriuose, klubuose bei kitokiais vardais atgaivintose Lietuvoje veikusių partijų, organizacijų veikloje.

Kas yra brangu ir artima vyresniajai kartai, nėra tas pats jaunimui.

Tos organizacijos bei partijos, sukurtos pagal to meto gyvenimo reikalavimus, suvaidino didelę rolę to meto Lietuvos gyvenime. Tie veteranai, kurie gal būt ne tik laiką, bet jėgas ir sveikatą paaukojo tam judėjimui, šiandien susirenka apdūmoti praeitį, ieškoti kelių ir būdų prisitaikyti prie dabarties reikalavimų. Jaunimas turėtų nusilenkti prieš tuos darbuotojus, bet netenka laukti, kad jis įsijungtų į tuos organizacinius rėmus. Jis turi skirtingas pažiūras ir skirtingais keliais ieško atsakymo nors į tuos pačius klausimus.

Šioje kryžkelėje matome dviejų rūšių keleivius — vieni daugiau gyvena praeitimi ir viltimi, o kiti bando spręsti gyvenimo problemas iš dabarties perspektyvos. Ir nėra galimybių juos suvienodinti, kad jie eitų vienu keliu su tikslu pasiekti tą laimės žiburį — Lietuvą. Bet koks vienų bei antrų smerkimas būtų nevisiškai logiškas, nes abieji yra laiko ir aplinkybių išdavos ir kalbant apie naudingumą bei teigiamumą priklauso kaip į tai bus pažiūrėta. Tačiau jaunuomenės blaivesnė pažiūra į dabartį įgalina nusikratyti kaikuriom be namių neigiamom ypatybėm ir duoda vilčių, kad kada nors ji įneš naujos dvasios bei harmoningumo į mūsų gyvybinių reikalų tvarkymą. Tačiau **negalima užmiršti vieno iš didžiausių pavojų gresiančių jaunuomenei — tai yra nutolimas nuo lietuviškų reikalų.** Gal būt, ji dar gausiai prisidės prie lietuviškojo darbo, bet kada iškils namo grįžimo klausimas galima tikėtis liūdnų rezultatų. Šiandien, kada optimistiškai kalbama, atrodo nėra nė mažiausios abejonės — visi grįšime, nes kitaip negali būti. Jau tiek prikalbėta, taip ilgai laukta, kas gali beišdrįsti prieš tą šventą reikalą. Tačiau toks tvirtinimas yra toli nuo tikrovės. Po pirmojo pasaulinio karo bolševikų teroro ir bado šmėklos išgąsdinti pabėgėliai ir net su svetimtautėmis žmonomis suplaukė į beatsikuriančią Lietuvą. Dabartiniai pabėgėliai (gražesne išsireiškimo forma — tremtiniai) turi visiškai skirtingas sąlygas. Ar tik materialinės vertybės nebus brangesnės už tėvynės meilę? **Kas galėtų tą jaunuomenę išlaikyti gyvą Lietuvai,** jau atskiras ir gana sunkus klausimas, į kurį bus bandoma kitą kartą surasti atsakymą. (Bus daugiau).

B. Audrys.

Studentų spauda

Lithuanus — Lithuanian Academic Youth Bulletin, No. 3-4, July, 1955.

Veikliejį JV lietuviai studentai jau išleido lietuviškosios informacijos anglų kalba tretįjį numerį. Jau tiek mūsų spaudoje yra prirašyta apie šį leidinį, taip, kad mes nieko naujo apie jo turinį pasakyti neturime, tačiau norėtume čia užsiminti apie kitą Lituanus aspektą, būtent, meninį jo apipavidalinimą. Nežiūrint kiek turinys yra įdomus ir stiprus, jo išorinė išvaizda yra nekokia. Suprantame, kad biuletenio leidimas reikalauja nemaža išlaidų nepinigingiems leidėjams. Jo apréda turėjo būti sumažinta iki minimumo. Betgi skoningas bet kurio spausdinio sutvarkymas nebūtinai turi priklausyti nuo išleistų dolerių skaičiaus. Patrauklesnės antgalvės suplanavimas, turinio vaizdingesnis išdėstymas, raidyno parinkimas nėra susietas su stambiomis išlaidomis. Reikia tik daugiau meninės nuovokos, kurios, tikime, mūsų jaunosios kartos dailininkų tarpe netrūksta. Kodėl jie į šį mūsų tautai taip svarbų darbą nejtraukiami? Mes linkime, kad sekantieji Lituanus numeriai būtų be priekaišto tiek meniniu, kiek jie iki šiol buvo turinio atžvilgiu.

Lituanus leidžia JAV Lietuvių Studentų Sąjunga.

Santara — Lietuvių Studentų Santaros Biuletenis, Nr. 1, 1955 m. rugpiūtis.

Tai naujas studentiškasis leidinys žadąs išeiti periodiškai, bent porą kartų į mėnesį. Jaunlausios lietuvių studentų organizacijos veržlumas atsispindi ir šiame jų leidinyje. Be panašiuose biuleteniuose įprastinių organizacijos pranešimų, kronikos ir pan., čia randame ir porą ilgesnių straipsnių. V. Kavolis rašo didesniųjų, L. Sabaliūnas mažų skyrių veiklos klausimais. Abiejų autorių rekomendacijos galėtų būti sekmingai pritaikytos betkurios studentų ar šiaip jaunimo organizacijos darbui. Bendrai, pirmasis šio biuletenio numeris teikia malonų vaizdą. Leidėjams linkėtina Biuletenį išvystyti į žurnalą.

Leidėjas — LS Santaros Centro Valdyba. Redaktorius nepažymėtas. Spaudžia Dirvos spaustuvė. —a

Studentų redakcijos prašomos visus savo leidinius prisiųsti SK redakcijai paminėjimui. (Red.)

NAUJOS KNYGOS

Alė Rūta, TRUMPA DIENA; premijuotas romanas, Liet. Knygos klubo leidinys 1955 m., Chicago, aplankas dail. J. Dobkevičiūtės - Paukštienės, 434 psl., kaina $4.

Tai 1954 m. "Draugo" romano premiją laimėjusi knyga, perleista per dienraščio skiltis, o vėliau išleista gražia knyga.

Apie šį lietuviškos kaimo buities romaną mūsų spaudoje jau daug kalbėta ir labai vertai. Alė Nakaitė skaitytoją nuveda į lietuviškąjį kaimą ir ten jį išlaiko visus 434 puslapius. Jos herojai yra kaimo žmonės, jie veikia kaimo aplinkoje ir kalba net autorės gimtąja rokiškėnų tarme. Pagrindinė herojė Bronė yra žemę nuomojančios šeimos narė, išėjusi tarnauti į vienos našlės ūkį tik dėl to, kad ten lankosi jos pamiltasis iš to paties kaimo kilęs studentas Povilas. Bronė niekam savo paslapties neatskleidžia ir porą metų kankinasi žiauriai pavyduliaudama šeimininkės dukrai studentei, pas kurią Povilas atostogų metu dažnai užeina. Įsimyli Bronę pas tą pačią ūkininkę bernaujas Silva, kurio svajonė įsigyti savą ūkį ir vedus Bronę laimingai gyventi.

Tai yra pagrindinė romano intriga, apie kurią sukasi visas gyvenimas, paįvairintas visos galerijos kaimo tipų ir įvykių. Veiksmas vyksta nepriklausomos Lietuvos paskutiniaisiais metais ir baigiasi bolševikų okupacijos metu liudna atomozga. Bronė miršta džiovos iškankinta nuo susijaudinimo dėl vykdomų deportacijų, o Silva, kuris karjeros siekdamas buvo nuėjęs tarnauti okupantams, nušaunamas ligoto berniuko.

Romane vaizduojami paprasti Lietuvos kaimo žmonės, pagaunant gana tikslius būdingus kaimiškojo gyvenimo bruožus — žmonių tipus, jų rūpesčius ir aplinką. Tame gyvenime, beabejo, yra daug naivumo, tačiau ta pati žmoniškoji siela, sveikos pažiūros į gyvenimą, dvelkiančios tradicijų bei principų gerbimu. Bronės brolis bei šeimos galva Tamošius ir jos šeimininkė Skleruvienė atstovauja tuos šulus, ant kurių rėmėsi visa mūsojo kaimo gyvenimo kryptis. Kiti yra daugiau eilinių žmonelių tipai. Bet kur jų nėra. Jų daugumą, bet toną gyvenimui ne jie duoda — jie patys pripažįsta anųjų pirmenybę ir viešumoje stengiasi tuo pat keliu eiti, nors sau vieni ir pavinguriuoja. Tų pačių principų laikosi ir Bronė. Silva maištauja, pasijutęs galingu nori parodyti, ką gali, nori keršyti, bet širdies gelmėse dėl savo elgesio nėra tikras, ypač, kad visur sutinka pasipriešinimo ir jaučiasi lyg ujamas vilkas, nors jam niekas nedrįsta blogą žodį pasakyti.

Kun. Vyt. Pikturna, AMŽINOJI AUKA, Brooklyn, N.Y. 1955 m. 200 psl.. Kaina nepažymėta. Viršelis dail. R. Viesulo. Atspaudė T. Pranciškonų spaustuvė Brooklyne.

Jau kelios dešimtys metų katalikų pasaulyje vyksta stiprus liturginis sąjūdis. Liturgija tampa viso religinio mokymo ir auklėjimo centru. Šimtai visokiausių leidinių mažina tarpą tarp žmonių ir altoriaus. Liturgija vis geriau žmonių suprantama ir daugiau vertinama. Vis dažniau tikintieji meldžiasi tais pačiais žodžiais bažnyčioje, kaip ir kunigas prie altoriaus.

Lietuviai katalikai laisvojo gyvenimo laikotarpyje nespėjo įsijungti į liturginį sąjūdį, nesulaukė gausesnių leidinių, kurie būtų prisidėję prie liturginio auklėjimo. Tačiau ir šioje srityje šis tas padaryta. Prisiminkime kun. K. Čibiro "Liturgiką", kun. St. Railos "Monstrancijos Spinduliuose", kan. A. Sabaliausko moderniškas liturgines maldaknyges, prel. T. Brazio Koncionalą ir t.t.

Šv. Mišios yra visų mūsų pamaldų centras, jų esminė dalis. Ligi šiol apie jas neturėjome išsamesnio leidinio. Kun. Vytautas Pikturna šitą trūkumą pašalina parašydamas ir išleisdamas knygą apie šv. Mišias, kurią pavadino "Amžinoji Auka". Dabartinėse sąlygose rašyti ir išleisti knygą, reiškia aukoti laiką ir pinigą, daryti didelę auką visuomenės labui. Jau už tai autoriui priklauso pagarba ir padėka. Pati knyga išleista patraukliai, su gražiu dail. Romo Viesulo viršeliu. Autorius kalba apie Mišių esmę ir vaisius, jų laiką, vietą ir reikmenis, jų maldas ir apeigas. Kalbant apie Mišių esmę galima būtų pageidauti didesnio aiškumo. Tačiau kas atidžiai perskaitys šią knygą, turės daug didesnį ir gilesnį supratimą apie Mišias, negu anksčiau turėjo. Galima sutikti su autorium, kad "knygoje rastos mintys pažadins didesnį susidomėjimą brangiąja auka, o taip pat sustiprins meilę ir dėkingumą jos Įsteigėjui". J. Gutas.

-- APŽVALGA --

— Nauji veidai Toronto universitete: Natalija Šalkauskaitė — architektūra, Birutė Grigaitytė — psichologija, Vida Jurgulytė — istorija ir moderniosios kalbos, Judita Matulionytė — odontologija, Saulė Anceviičiūtė—psichologija, Algirdas Gvazdaitis—elektros inžinerija, Audrius Dvarionas — elektros inžinerija, Kęstutis Šalkauskas — fizinė inžinerija, Danutė Ščepavičiūtė — muzika.

Birutė Petrulytė, Otavos universitete studijavusi psichologiją, įstojo į Toronto universitetą antrų metų psichologijos kursą.

Gediminas Kačanauskas, užskaičius pradėtąsias studijas Vokietijoje, įstojo į inžinerijos fakultetą mechanikos skyrių Toronto un-te.

— A. Tamošaitienės Dailės studijoje vasaros metu studijavusi dekoratyvinių audinių meną M. Kazlauskaitė išvyko studijuoti į Otavos un-tą.

— Inga Anceviičiūtė šiais mokslo metais išrinkta Slavic Circle Toronto un-te vicepirmininke.

— Pranas Gvildys, buvęs Toronto studentų Sąj. skyriaus pirmininkas, tarnybiniais reikalais iškeltas į Cornwall, Ontario.

— Juozui Gvildžiui pasitraukus iš "Studentiškuoju Keliu" redakcinio kolektyvo jo vieton pakviesta Birutė Petrulytė. Už įdėtą darbą J. Gvildžiui "St. Keliu" redakcija dėkoja.

— Rugsėjo 30 d. Pranciškonų parapijos patalpose įvyko Toronto studentų skyriaus visuotinis susirinkimas - arbatėlė. Dalyvaujant arti penkiasdešimt narių išrinkta naujoji skyriaus valdyba: Juozas Gvildys, Gintautas Mitalas, Petras Stauskas, Birutė Grigaitytė ir Danutė Mitalaitė.

— Rugsėjo 25 d. įvyko studentų ateitininkų susirinkimas - arbatėlė. Buvo nagrinėta ateitininkų studentų korporacijų tradicijos Lietuvos universitetuose bei parodyta nuotraukų iš studentų gyvenimo Lietuvoje.

— Įvykusiame visuotiniame JAV ateitininkų studentų suvažiavime - stovykloje Bath, Ohio, išrinkta nauja ateitininkų studentų centro valdyba: V. Kleiza — pirm., V. Vygantas, E. Orentas, J. Manelis, J. Končius, R. Jonauskaitė ir J. Štuopis. Revizijos komisija: K. Keblys, A. Liulevičius, V. Valaitis. Užsienio reikalams — A. Vedeckas.

— Igiję bakalauro laipsnius tęsia studijas toliau: Regina Mickevičiūtė - Kulienė—socialinius mokslus (social work), Kazimieras Manglicas — teisė, Kostas Astravas — chemiją. Pastarasis taip pat talkininkauja mokomajam universiteto personalui.

— Spalio 22 d. Toronto studentai rengia triukšmingą Initium Semestri Prisikėlimo bažnyčios salėje, į kurį atvyksta dr. Henrikas Nagys ir nemažas būrys studentų iš Montrealio. Programoje numatyta dr. H. Nagio paskaita apie Europos ir Amerikos dabartinę literatūrą ir meninė dalis. Kviečiami ir kitų skyrių bei JAV studentai.

— Vytautas Abromaitis pradėjo studijuoti tapybą ir grafiką Ontario College of Art.

— Vaclovas Verikaitis, kuris pereitą pavasarį Toronto universiteto muzikos fakultete gavo vad. artisto diplomą, jau pernai greta dainavimo studijavęs ir muziką, šiemet tęsia muzikos studijas antrus metus. Vasarą V. Verikaitis Teachers College baigė vokalinį ir instrumentalinį kursą, gaudamas teisę muziką ir dainavimą dėstyti pradžios mokyklose.

Tėviškės tautiniai šokiai
Serijos Nr. 4
ČEKOSLOVAKIJA

Latovak

"THE LATOVAK"
Vakarinės Moravijos tautinis šokis.

Populiaraus Latovak šokio pagrindą sudaro ne judėsys, bet ypatingai graži muzika, kur staiga ¾ ritmas pasikeičia į 2/4. Taip pat, kaip ir visuose čekoslovakų šokiuose, originalūs tautiniai rūbai didina šokio iškilmingumą. Iliustracijoje mes matome žinomą Kyjov kostiumą, kai šokėjai atlieka Latovak šakio vad. vrtak žingsnį.

Tautiniai šokiai, kartu su kitomis Čekoslovakijos kultūros formomis, atsineštomis imigrantų į Kanadą, be abejo, turės pagrindinės reikšmės kultūriniame jūsų naujojo krašto vystymesi.

Prisiminkite tai, kai galvojate apie savo tėviškę.

O'Keefe's
OLD VIENNA
BREWERY LTD.

RED D VANDENS ŠILDYTUVAI $120.00.

Remontuoju ir įrengiu pagal pasirinkimą visų firmų alyvos ar gazo krosnis (burner) pradedant nuo $290. Išsimokėjimas 3 metams iš 5%. Kurie norėtų užsisakyti alyvos, duodu $5 nuolaidą. Taip pat įrengiu ir taisau įvairias vandens ir oro apšildymo sistemas senuose ar naujuose namuose.

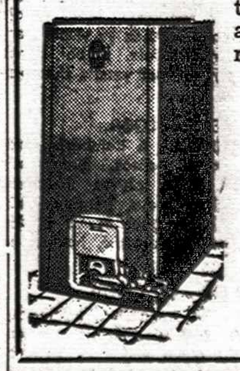

Darbas garantuotas.

Krosnių valymas $6.00

A. Laguns
204 OAKWOOD AVENUE
TORONTO
Telefonas ME. 6583.

Geriausios anglys žemiausia kaina

Apsirūpinkite kuru ŽIEMAI dabar žemomis VASAROS SEZONO KAINOMIS. Norėdami gauti smulkesnių informacijų arba užsisakyti anglių, visados kreipkitės į mūsų atstovus
VYT. ir S. AUŠROTUS

DOMINION COAL & WOOD

Telefonu: LL. 0527

Norėdami pirkti ar parduoti nekilnojamąjį turtą kreipkitės į didžiausią lietuvišką įstaigą

JOINT REALTY LTD.

899 BLOOR ST. W. OL. 6381

PASIRINKIMAS ĮVAIRIOSE VIETOSE IR ĮVAIRIŲ KAINŲ BEI STILIŲ NAMŲ, BIZNIŲ, ŪKIŲ, VASARVIEČIŲ IR KIT.

Jums visada patarnaus skambinant telefonu

OL. 6381:

F. SENKUS,
V. PLIOPLYS,
P. BUDREIKA,
J. RINKEVIČIUS,
J. BAŁTAKYS,
BARCEVIČIUS,
B. POSIUS,
BERŽANSKIS,
B. KRIAUČELIŪNAS,

Jums visada patarnaus skambinant telefonu

OL. 6381:

R. ŽULYS,
A. BLIUDŽIUS
S. JUCEVIČIUS,
A. PALECKIS,
P. KRILAVIČIUS,
J. KAŠKELIS,
J. KARPIS.

Turėdami rūpesčių dėl morgičių sutvarkymo ar įmokėjimo padidinimo, draudimo nieko neatidėliodami kreipkitės ir viską lengvai išspręsite šiai įstaigai tarpininkaujant. SKAMBINDAMI KLAUSKITE J. KARPIS.

Pranešame, kad p. B. SERGAUTIS pas mus jokių pareigų neina

PRIKLAUSOME TORONTO, ONTARIO, KANADOS IR TARPTAUTINĖMS REAL ESTATE SĄJUNGOMS.

Mann & Martel

REALTORS

1199 BLOOR ST. W., TORONTO. TELEF. OL. 8481

1. Siūlome plačiausią namų pasirinkimą visame Toronte.
2. Sudarome labai geromis sąlygomis paskolas iš bankų.

$11.500, 6 kambarių, pusiau atskiras, alyva apšildomas, yra garažas, randasi Bloor ir Dufferin rajone.

$1.500 įmokėti, 6 kambarių, alyva apšildomas, garažas, Lisgar - Dundas rajone. Kaina $9.500.

$5.000 įmokėti, Bloor ir Beresford rajone, atskiras, 7 kambarių namas, šoninis įvažiavimas, garažas, puikus namas iš lauko ir viduje. Gražiai sutvarkytas kiemas.

$1.500 įmokėti, 6 kambarių namas Fern ir Sorauren rajone. Labai švarus namas.

$5.000 įmokėti, 12 kambarių namas, Bloor ir Bathurst rajone. Geras namas su gerom pajamom.

$16.200 pilna kaina, 8 kambariai per 3 augštus, 3 virtuvės, alyva šildomas, gero mūro namas. Randasi prie Bloor ir Brock. Skambinti Ant. Mičiūnui.

$2.500 įmokėti, 8 kambarių, mūrinis namas, 3 virtuvės, garažas. Roncesvalles ir Galley rajone. Skambinti Ant. Mičiūnui.

$1.000 įmokėti, Dundas - Dovercourt, 6 kambarių, alyva šildomas, gražus kiemas, garažas, viena skola 10 metų.

$17.900, High Parke prie Roncesvalles, labai gerų plytų, atskiras 9 k., 4 virtuvės, dvi vonios, vandeniu alyva šildomas; privatus įvažiavimas, geras pirkinys.

$7.900 pilna kaina ant Brock Ave. 6 k., įvažiavimas į kiemą, žemas įmokėjimas, viena skola.

$4.500 įmokėti, Bloor - Runnymede, mūrinis, 7 k. per du augštus, 2 modern. virtuvės, alyva šildomas, garažas, 10 metų skola.

$3.000 įmokėti, Parkdale rajone, atskiras, 8 k. per du augštus, labai geras įvažiavimas, 3 garažai, viena skola 10 metų.

$3.000 įmokėti, prie Ossingtон į šiaurę nuo Bloor, 7 k., labai gero mūro, dvi mod. virtuvės, alyva šildomas, garažas.

Skambinti Vyt. MIČIŪNAS Tel. OL. 8481.

Skambinti KUZMAS. Tel. OL. 8481.

DĖMESIO NAMŲ SAVININKAMS!
Skubiai reikalingi Roncesvalles - High Park ir Bloor rajonuose 6 - 8 kambarių namai. Dauguma mūsų pirkėjų sutinka duoti gerą kainą su augštu įmokėjimu. Prašome skambinti dar šiandien!

A. MORKIS

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
1077 BLOOR ST. W. TEL. OL. 8450.
Pirmasis lietuvis Toronte REALTOR, priklausantis Toronto Real Estate Board & National Association of Real Estate Boards.

TODĖL:

1. Didžiausias pasirinkimas namų ir biznių visuose miesto rajonuose su įvairiais įmokėjimais ir įvairiomis kainomis.
2. Parūpinamos paskolos su 6%.
3. Geriausios sąlygos morgičius sutvarkyti.
4. Įsitikinimui, — prieš perkant ar parduodant bet kokią nuosavybę malonėkite paskambinti agentams:

F. JONYNAS, tel. OL. 8459, V. MORKIS, tel. OL. 8459,
V. IVANAUSKAS, tel. OL. 8450, J. IVANAUSKAS, tel. OL. 8450.

W. A. LENCKI, B.A., L.L.B.
Teisininkas — Advokatas — Notaras
100 Adelaide St. W.
Room 107
Telefonas EM. 6-4182
Toronto

ŠVARA – GYVENIMO PAGRINDAS!!!

Valymas rūbų naujausiais metodais išsaugo jūsų rūbus.

City DYE WORKS Limited

Garantuotas saugojimas. Mokama atsiimant. Garantuojama.

Pasiimame ir pristatome.

Specialybė: Cheminis valymas įvairių rūšių užuolaidų.

Atsiminkite, kad vasariniai rūbai netinkamai laikomi sugenda. Mūsų sandėliuose jūsų vasariniai rūbai bus rūpestingai saugomi. Kai darysite rudeninį apsitvarkymą, valyti viską duokite žinomai firmai:

138-46 CLAREMONT STR. — TELEF. EM. 8-4557
30 metų valymo patyrimas

DĖMESIO!
Lietuvis Elektros — Radio Technikas
ANTANAS ČEPONIS
Taisau, patikrinu, prijungiu ar perstatau:
europietiškus ir vietinius radijo aparatus, patefonus, visų paskirčių automatus. Kintamos ar tiesioginės srovės motorus.
Be to, apimu namus pilnam instaliavimui ar pakeitimui srovės, duodu techniškus patarimus.
Skambinti telef. KE. 1080
44 GWYNNE AVE., TORONTO

GERIAU PAS LIETUVĮ, NEGU SVETIMTAUTĮ!

Visais auto remonto reikalais mielai pasirengęs padėti

Imperial Auto Collision

Pilnas DUCO ir DELUX užbaigimas.

PATARIMAI DUODAMI VELTUI

Mūsų specialybė — auto korpuso (body and fender) darbai
Pakraunamos gazo-alyvos baterijos Sureguliuojami ratai

561 - 567 KEELE ST. 1½ Block South of St. Clair **TORONTO, ONT.**

TEL RO. 9-4773
Namų tel. CE. 1-3444
Sav. G. KERAITIS

Lietuvio elektros ir apšildymo kompanija

DEDA NAUJAS APŠILDYMO KROSNIS:

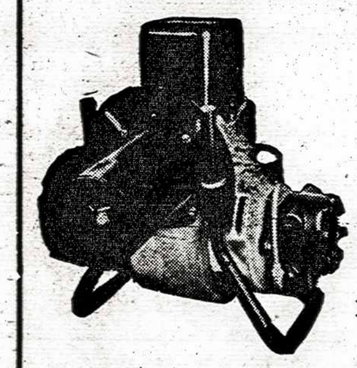

- **Vandens ir oru apšildymo,**
- **Paprastas ar "Air Conditionning",**
- **Perstato apšildymą iš anglių į alyvą.**
- **Taip pat atlieka įvairiausius elektros instaliacijos darbus.**

Pigiausios kainos.

Darbas atliekamas gerai ir sąžiningai.

Išsimokėjimo sąlygos — 24 mėn. Techniški patarimai veltui.

Smitas Electric and Heating Co

71 BEATY AVE., TORONTO - Tel. OL. 8719.

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KITOKIĄ NUOSAVYBĘ KREIPKITĖS Į LIETUVIŠKĄ BIURĄ

A. MINIOTA

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

1333A Dundas St. W., Toronto OL. 8443 – OL. 8444
579 College St. (kampas Manning) OL. 2324, – OL. 2325

Mūsų šios savaitės pasiūlymai:

1. $7.000 įmokėti, 500 vietų kinas ir 4 butai susideda iš 14 kamb. Labai lengvos išsimokėjimo sąlygos. Pilna kaina tik $45.000. Vakarų Toronte.
2. $40.000 pilna kaina. 9 butų mūrinis, atskiras namas. Lengvos išsimokėjimo sąlygos. Bloor rajone.
3. $3.500 įmokėti. 200 akrų ūkis su moderniška inventoriu. Yra galimybių auginti tabaką. Pilna kaina $12.500. Maždaug 70 mylių nuo Toronto.
4. $5.000 įmokėti, 10 kamb. mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas. Kaina $18.500. Parkdale rajone.
5. $4.000 įmokėti, 10 kamb. per du augštus. Mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas. Indian Rd. - Bloor rajone.
6. $20.000 pilna kaina. 8 kamb. per du augštus. Rusholme Rd. rajone.
7. $20.500 pilna kainą. 8 kamb. mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas Bloor - Runnymede rajone.
8. $5.000 įmokėti, 6 kamb. mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas, garažas, šoninis įvažiavimas. Bloor - Clendenan rajone.
9. $22.000 pilna kaina. 9 kamb. mūrinis, atskiras namas, garažas. Labai geram stovyje. Indian Rd. - Bloor rajone.
10. $1.500 įmokėti. 9 kamb. mūrinis namas, 2 mod. virtuvės, alyva šildomas, garažas. Dovercourt Rd. rajone.
11. $2.000 įmokėti. 6 kamb. mūrinis namas, apie 10 metų senumo. St. Clair - Caledonia Rd. rajone.
12. $10.500 pilna kaina. 5 kamb. mūrinis namas. Alyva šildomas. Rusholme Rd. - Bloor rajone.
13. $1.000 įmokėti. 8 kamb. mūrinis namas. Alyva šildomas, pilnas rūsys. Naujos kietmedžio grindys. Lengvos išsimokėjimo sąlygos. Dovercourt Rd. rajone.
14. $1.500 įmokėti. 5 kamb. mūrinis namas, garažas, gerame stovyje. St. Clair - Caledonia Rd.
15. $1.600 įmokėti. 7 kamb. mūrinis namas. Labai gerame stovyje, didelis kiemas ir įvažiavimas. Lengvos išsimokėjimo sąlygos. Dundas - Runnymede rajone.
16. $2.000 įmokėti, 6 kamb. mūrinis namas, alyva šildomas. Bloor - Ossington rajone.
17. $14.000 pilna kaina, 6 kamb. mūrinis namas. 2 mod. virtuvės, alyva šildomas. Indian Rd. - Bloor rajone.
18. $3.000 įmokėti, 8 kamb. mūrinis namas. Vandenių - alyva šildomsa. 2 mod. virtuvės. Bloor - Dufferin rajone.
19. $3.500 įmokėti. 8 kamb. mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas, garažas. College - Dufferin rajone.
20. $3.500 įmokėti, 8 kamb. mūrinis namas, mod. virtuvė, garažas, didelis kiemas. Bloor-Montrose rajone.
21. $15.700 pilna kaina. 6 kamb. mūrinis, atskiras namas, mod. virtuvė, garažas, privatus įvažiavimas. Glenholme - St. Clair rajone.
22. ...16.500 pilna kaina. 8 kamb. mūrinis namas. 2 garažai. Viena skola balansui. Dufferin - Bloor rajone.
23. $3.000 įmokėti. 8 kamb. mūrinis, atskiras namas, garažas. Pilna kaina $16.500. Gilmour - Annette rajone.
24. $5.000 įmokėti. 7 kamb. amerikoniškų plytų, mūrinis, atskiras namas. 2-jų metų senumo. Vandeniu - alyva šildomas. Didelis kiemas. Bloor - Montrose rajone.
25. $18.000 pilna kaina, 7 kamb., mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas, garažas, šoninis įvažiavimas. Armadale - Bloor rajone.
26. $18.900 pilna kaina, 6 kamb. mūrinis, atskiras namas. Vandeniu - alyva šildomas. Annette - Runnymede rajone.
27. $5.000 įmokėti, 9 kamb. mūrinis namas, 2 mod. virtuvės, 2 prausyklos, garažas, didelis kiemas. Beatrice - College rajone.
28. $7.000 įmokėti, 7 kamb. mūrinis namas, 2 mod. virtuvės, 2 prausyklos, 2 garažai, St. Clair rajone. Viena skola balansui.
29. $3.000 įmokėti. 6 kamb. mūrinis namas, alyva I amodiš ,2s5 nis namas, alyva šildomas, 2 virtuvės, garažas. Shaw - Bloor rajone.

Turime daugelį kitų labai gerų ir įvairiomis kainomis bei įmokėjimais namų, kurių dėl vietos stokos neįmanoma paskelbti.

V. JUČAS OL. 8444
D. KAROSAS OL. 8443
V. PALIULIS OL. 2324
R. KUPREVIČIENĖ OL. 8443
J. BUCANTAS OL. 8444
P. DAMBRAUSKAS OL. 8443 Namų tel. RO. 9-6198

J. J. ELLIS

REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. Tel. ME. 2471

Perkant ar parduodant betkokią nekilnojamą nuosavybę, paskambinkite į šią lietuviams gerai žinomą firmą. Sukeliami morgičiai bei sudaromos paskolos labai mažu procentu. Turime didelį pasirinkimą namų, biznių, farmų, sklypų ir tt. visuose Toronto rajonuose.

COLLEGE — BUTCHER AND GROCERY,
$21.000, įmokėti apie $5-6.000, labai gero mūro, gerai įrengto krautuvė ir 6 gražūs kambariai. Metinė apyvarta apie $30.000. Galima dar daug pagerinti. Karšto vandens šildymas, dvigubas garažas su gražiu kiemu, atvira skola 10-čiai metų. Namas randasi naujai statomos bažnyčios rajone.

GEOFFREY - RONCESVALLES,
$7.000 įmokėti, 10 did. gražių k., kvadratinio plano, presuotų plytų, visai atskiras, gražiausias namas gatvėje, vandeniu alyva šildomas, 2 modernios virtuvės, 2 vonios, žaidimų kambarys, didelis gražus kiemas, garažas su įvažiavimu iš gatvės. Balansas viena atvira skola 10-čiai metų.

BUTCHER & GROCERY,
$7.000 pilna kaina, labai geras kampinis biznis, gerame rajone, nuomos sutartis 5 metams su prailginimu dar sekantiems 5 m. Savaitinė apyvarta $1.400 - $1.900.

DELAWARE - BLOOR,
$12.500, $1.500 įmokėti, 6 didelių kambarių, tikro mūro namas; labai gerai išlaikytas iš vidaus, 2 geros virtuvės, 4 gabalų vonia, geros kietmedžio grindys.

RUNNYMEDE - BLOOR,
$15.900 pilna kaina, 6 didelių k., square plano, visai atskiras, gero mūro namas. 2 modernios virtuvės, alyvos šildymas, didelis, gražus kiemas, garažas su geru įvažiavimu iš gatvės.

P. MALIŠAUSKAS
Bus.: ME. 2471, Res.: KE. 7425

RONCESVALLES,
Pieno baras, restoranas, $2.300 pilna kaina, 7½ metų nuomos sutartis, apie $1.000 savaitinė apyvarta, 13 sėdimų vietų, labai skubus pardavimas, puikus pirkinys.

BENZINO STOTOIS,
Pastatas susidedąs iš 5 kamb. buto, garažo ir restorano, labai geroje vietoj, parduodamas su visais įrengimais ir įrankiais. La bai geras pirkinys norinčiam verstis šiuo biznių.

WINDERMERE - BLOOR,
$4.000 įmokėti, 6 kambarių, gražus atskiras namas, kvadratinis planas, naujas alyvos šildymas, kietmedžio griindys, kambarys rūsyje su baru, garažas su gražiu kiemu, arti susisiekimo. Namas be skolų.

GLENHOLME - ST. CLAIR,
Apie $5.000 įmokėti, 6 kambarių, atskiras gražus mūrinis namas, vandeniu alyva šildomas, kvadratinis planas, 2 modernios virtuvės, garažas su šoniniu įvažiavimu, didžiulis gražus kiemas, arti susisiekimo.

RUSHOLME RD.,
$6.000 įmokėti, 10 kambarių, atskiras mūrinis namas, kvadratinis planas, kietmedžio grindys, vandeniu alyva šildomas, modernios virtuvės, dvi vonios, garažas, privatus įvažiavimas, geras pirkinys.

P. KERBERIS
Bus.: ME. 2471 - - Res.: LL. 1584

MŪSŲ GARBĖS REIKALAS

Gyvenimas išeivijoje mums stato didelius reikalavimus — tiek savus lietuviškus, tiek kaip gyvenamojo krašto piliečių. Pastarieji įpareigojimai yra uždėti įstatymų. Juos kažkaip, atrodo, lengviau išpildyti. Tuo tarpu tautinės mūsų pareigos nevisuomet yra tinkamai išpildomos. Dalis apsileidimų yra ne iš blogos valios, bet dalis, gal tikrai nemaža, iš apsileidimo, o pati mažiausioji dalis yra iš blogos valios.

Mes, kaip tauta, nors ir kažin kaip mus kankintų, kažin kaip naikintų, turime išlikti. Turime iškovoti išlikimą ne tik sau, bet ir ateinančioms kartoms. Ateinančios kartos turi būti išmokslintos, gerai gyvenimui paruoštos. Kad jos pajėgtų, nors pagal skaičių būdamos lašeliais pasaulio jūroje, žibėti, kaip krikštolinė rytmečio rasa plačiose lankose. Mūsų jaunimas turi išsiskirti iš kitų. Jų kuo mažiausias skaičius turi likti eiliniais darbininkais. Jie turi būti gydytojai, inžin., mokslininkai technikai, žmonijos auklėtojai. Jie tokiais turi būti ir gali būti. Čia didelių sunkumų, kiekvieną paėmus pavieniui, nebūtų. Reikia tik geresnio susiklausymo, geresnio tautinių pareigų, tautinio solidarumo, tautinės savigarbos supratimo. Reikia visiems įsisąmoninti, kad kiekvienas lietuvis, pasiekiąs augštesnio gyvenimo laiptus, yra pasididžiavimas kiekvienam iš mūsų, o ypač tam, kuris nors vienu kitu doleriu prie to prisidėjo.

Kaip pasaulinį pavyzdį turime žydų tautą. Jų tautietį rasti fabriko eiliniu darbininku tikra retenybė. Bet gydytoją, advokatą, inžinierių—jokia. Iš ujamos, niekinamos, visaip naikinamos tautos, šiandien jie yra tapę didelės pasaulio išteklių dalies savininkais. Nes jie, ujami ir niekinami, naikinami, supratę savo vertę, suprato vienybės galią, išmoko dirbti ne vien dėl savęs. Juos pavyti daugelyje sričių ir mes turėtume. Daug ko iš jų pasimokyti turime, ypač gyvendami šiuose laisvojo kapitalizmo kraštuose.

Šiandien mums turi rūpėti mūsų mokslo įstaiga, Vasario 16 gimnazija ir jos išlaikymas. Taip pat ir likusiųjų Vokietijoje vargo mokyklų išlaikymas.

Gimnazija ir vargo mokyklos yra ir neatskiriamos. Nebus vargo mokyklų, nebus ir gimnazijos, nebus gimnazijos — ir vargo mokyklos savo tikslo, pilnumoje, neatsieks.

Gimnazijos tvarkyme gal ir yra negeriausių reiškinių, bet juos turime šalinti, o ne visai dėl to pasitraukti iš rėmėjų. Kiti užmetimai, būk tai perdaug esą Mažosios Lietuvos vaikų, yra tik nesusipratėlių arba mūsų tėvynės priešų paskleisti. Mes turėtume tik džiaugtis, kad tos Lietuvos dalies vaikai po 700 m. vergijos, turi galimybės grįžti į savą bendruomenę, turi galimybės išmokti prosenelių kalbą, pažinti tiek Didžiosios, tiek ir Mažosios Lietuvos istoriją, jos didingą praeitį, patirtas skriaudas ir tt.

Nepatenkinti Klaipėdos krašto vokietininkai, kad mažlietuvių vaikai lanko mūsų vargo mokyklas ir Vasario 16 gimnaziją. Jau ne kartą jie darė demaršus federalinėse ir sričių įstaigose. kad, anot jų, "ši nenormali padėtis būtų pašalinta". Tai kam dar mums jiems pasitarnauti?

Šiuo metu gimnazija finansiniai yra tikrai apverktinoje padėtyje. Artėja žiema, reikalingas kuras, maisto atsargos, o pinigų nėra. Tų trūkumų nebūtų, jeigu mes garbingai pildytume savo pasižadėjimus. Pasižadėjimus, kuriuos davėme laisva valia, kurie yra mūsų garbė ir pasididžiavimas. Mums tikrai bus malonu, sulaukus senesnių dienų, matyti mūsų daktarus, teisininkus, inžinierius, išsimokslinusius tremtyje. Jausime pasididžiavimą, kad ir mes prie to prisidėjome.

O išlaisvinta Lietuva bus labai ir labai reikalinga mokslo žiniomis apsišarvavusių vyrų ir moterų. Mokslu, kuris paremtas dorove, teisingumu, kritiškumu, laisve ir laisvu galvojimu. Robotų bus priruošusi ir bolševikinė mokykla. Bet kokia iš jų nauda, jau mes patys gyvenime esame patyrę daugumoje asmeniškai.

Dar pora žodžių dėl vargo mokyklų. Jų parėmimu jau pats laikas susirūpinti. Montrealis, kuris, kaip sakoma, "visko pradžia", šia kryptimi jau pajudėjo. Atidarant šeštadieninių mokyklų mokslo metus visose trijose mokyklose įsteigta rėmėjų būreliai. Kiekvienas mokinys įsipareigojo paaukoti po 5 ct. į savaitę ir parašyti bent po vieną laišką į mėnesį likusiam Vokietijoje mokinukui-kei.

Manyčiau, kad ir kitos šeštadieninės mokyklos galėtų šiuo pavyzdžiu pasekti. Apylinkių valdybos arba mokyklų vedėjai — mokytojai turėtų tik paraginti, na, ir prižiūrėti, kad pasižadėjimus tesėtų.

Mūsų šios dienos šūkis—"Lietuvis, kur jis bebūtų, turi pasiekti mokslo tiek, kiek tik jo sąlygos leidžia".

P. Šimelaitis.

Watson's

396

Prancūziško stiliaus kelnaitės

Patogios, vėsios, gerai sukirptos . . pasiūtos iš minkštos medvilnės . . . lygios, visur elastiškos, priekis ir juosmuo dvigubas — tvirtos, tinka prie jerseys. W19-54

Visais morgičių reikalais kreipkitės į

ACTIVE MORTGAGES SALES BROKERĮ

Vl. Andrijauskas

Telef. RO. 2-3415

MEDŽIAGOS — VAISTAI — MAISTAS Į VISUS RYTŲ EUROPOS KRAŠTUS

Muitas ir visi primokėjimai atliekami čia. Garantuotas pristatymas.

JANIQUE TRADING CO.

CENTRINĖ ĮSTAIGA: 835 Queen Street W., TORONTO, Telefonas EM. 4-4025.
SKYRIAI: WINNIPEG, Man., 677 Main St. Telefonas 927695.
HAMILTON, ONT., 652A Barton St. Telefonas LI. 5-0264.
ST. CATHARINES, Ont., 198 King St., Tel. MU. 2-6796.
EDMONTON, Alta., 10649 — 97th St. Tel. No. 23839.
BUFFALO, N.Y.,USA, 1162 Broadway, Tel. FI. 1272,
WINDSOR, Ont. 439 Mercer St., Tel. CL. 6-3866.
CLEVELAND, Ohio, 1029 Fairfield Ave., Tel. CH. 1-5547.
ir kitose vietose.

V. VASIS

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

872 BLOOR ST. W., (prie Ossington), TORONTO. Tel. ME. 4605

Priklausa Toronto, Ontario, Canadian ir International Real Estate Board.

BLOOR - DUFFERIN, $1.500 įmokėti, 5 kambariai, atskiras, šoninis įvažiavimas, 2 garažai.

BLOOR - LANSDOWNE, $2.000 įmokėti, 8 dideli kambariai, mūrinis, didelis kiemas ir 2 garažai.

PARKDALE, 7 labai dideli kambariai, atskiras, vandeniu alyva šildomas, sklypas 69 iš 150, geras pirkinys, įmokėti $7.000.

BLOOR - OSSINGTON, naujas 2-jų butų po 5 kambarius namas, didelis kiemas ir garažai, įmokėti $5.900.

HIGH PARK, 7 kambariai, gera mūro, alyva šildomas, įmokėti $3.000.

COLLEGE - RUSHOLME RD., naujas, 6-šių atskirų butų pastatas, didelis kiemas ir garažai, geras pirkinys.

RUSHOLME RD., 9 labai dideli kambariai, 2-jų augštų, atskiras, ekstra butas rūsyje, vandeniu alyva šildomas, labai didelis kiemas ir 2 garažai, įmokėti $7.500.

HIGH PARK, 18 butų apartamentas ir garažai, geros pajamos, žemas įmokėjimas.

Didelis pasirinkimas gyvenamų namų, biznių, žemės statybems.

Jūsų patarnavimui. Kreiptis telefonu ME. 4605

V. VASILIAUSKAS

Lietuviški apmąstymai

(Atkelta iš 6 psl.)

kus: "Jaunas žmogau nesikišk į mano reikalus". Vladas Jakubėnas yra graži išimtis, tačiau jis tikrai nebuvo realus jei tikisi, kad jo gaidas vien tik iš patriotizmo pirks vaikais apsikrovę naujus namus nusipirkę, Cadiliacais besivažinėją, ar visokios kultūros atsisakę mūsų tautiečiai. Būkime realūs — Prelato Juro mąsto lietuvių meno rėmėjų patvoriais nesimėto. Kurkite kompozitoriai, siųskite svetimiesiems, jiems nesidomint, dėkit į stiprias skrynias ir laukit parvaiavimo tėvynėn ar galimybės parsiųsti juos Lietuvon.

Lenkai niekad neatsisakys savo vakarinių teritorijų

Amerikos lenkų spauda vis didesnį spaudimą daro, kad Amerikos lenkai spaustų savuosius kongresmenus palaikyti Lenkijos vakarines teritorijas, kad jos nebūtų grąžintos Vokietijai. Toks "The Polish American Journal" sako, kad jei amerikiečiai lenkų nepalaikytų Lenkija Amerika daugiau nebepasitikės. Būdinga, kad šis laikraštis mano, kad "Buvusios rytinės Lenkijos teritorijos nėra tiek istoriškai lenkiškos, kaip vakarinės".

Ar politikai piautųsi, jei algų negautų?

Susirinko aną savaitę būrelis kultūrininkų ir baisiai ant partinių biurokratų varė. Vienas tėškė laišką su Baltų Tarybos antrašte iš Vokietijos pareikšdamas: Jau 1946 m. partijų bosams viešu straipsniu tuometinėje lietuvių spaudoje rašiau, jog būtina paruošti Europoje lietuviškosios dailės kolekciją, kuri nuolat papildoma reprezentuotų Europos lietuvius... Niekas nei nekriuktelėjo. Dabar štai esu prašomas kuoskubiausiai Vokietijon, Stuttgarto parodon siųsti savuosius darbus. Tai reiškia, jog turiu metęs visus kasdieninius ir nekasdieninius darbus lėkti paveikslus rėminti, pakuoti, muituoti, apmokėti, kad kurios nors partijos biurokratas netrukus pasigirtų štai ką mes padarėme.

Antras, laikraštininkas, irgi išsitraukė laišką. O čia štai prašymas iš idealistų studentų nedelsiant rašyti straipsnį apie mažą šalį be laisvės. Keista, kodėl "Lituanus", kuris yra tikrai efektingas arba bent efektingiausias lietuviškosios propagandos leidinys nedrįsta ar nesusilaukia, kad ir paprašius, mūsų politinių biurokratų nuoširdžios talkos. Kodėl jame matomi rašiniai žmonių, kurie duoną pelno ne Lietuvą liežuviu belaisvindami, bet dirbdami dažnai svetimą jų profesijai darbą? Kodėl studentai neprašo "Lituanus" įžanginį parašyti Amerikos Lietuvių Tarybos ilgamečius ir nepakeičiamus dėl savo neapsakomos veiklos lietuvius politikus, kodėl nesikreipiama į LAIC, kodėl neprašomas šiam leidiniui parašyti Laisvos Europos Komiteto lietuviškojo informacinio skyriaus direktorius, pasiuntinys Vašingtone, jo tobulas personalas, su puikiu išvaizdos konsulais ir vice konsulais? Bet krauna ant tų, kurie veža. O ar jūs manote, kad VLIKo partiniai biurokratai ir Lietuvos Diplomatijos biurokratai piautųsi tarpusavyje, jei jiems niekas nemokėtų algų, o reiktų kruvinais, numuštais pirštais pragyvenimą užsidirbti?

Trečiasis — poetas—pasiklausęs, pasiklausęs ir užklausė: "O ką darytų politikai, jei mes visi — vargo kultūrininkai savo poilsio laiku kūreną lietuviškosios dvasios židinį, imtume ir sustreikuotume — nepiešiame, nerašome, neeiliuojame, nekomponuojame iki mūsų politiniai biurokratai nesusitvarkys. O manot, kad jie susitvarkys — jie net to nepastebės. Biurokratai kultūrą niekad nesidomėjo. Al.

Paieškojimai

Latvių šeima iš Australijos: Evi ir Rdfs Surressar (138 Queen Victoira St. Bexley, N.S.W.) prašo atsiliepti **Kristiną Mikutaitę** (galbūt dabar jau vedusią) arba jos motiną **Marija Mikutaitienę**, išvykusias iš DP Camp "Valka", prie Niurnbergo, ir apsigyvenusias Toronte ar Otavoj, Kanadoje.

Juozo Milerio, iš Ožkabalių k., Bartininkų valsč., apie 1928 m. emigravęs Kanadon. Ieško Liet. Generalinis Konsulatas, 11 Grenadier Heights, Toronto, telef. RO. 2-2376.

.. ŠYPSENOS ..

Sokrato išvada

Eina kartą Sokratas gatve, o priešais atbėga kažkoks žmogus, kurį vejasi kitas su ietimi rankoje ir šaukia:

— Sulaikykit jį, sulaikykit jį!

Sokratas ramiai sau eina ir nė nebando sutrukdyti bėgantįjį. Tuo tarpu tas, kuris vijosi, pailso. Nebeturėdamas vilčių bėgantį sučiupti, sustojo ir išmėtinėja Sokratui:

— Kodėl jo nesulaikėt. Juk reikėjo tik išskėsti rankas ir šitas žudikas būtų buvęs sugautas.

— Kaip Tamsta jį pavadinai? — pasiteiravo Sokratas.

— Žudiku. Visi žino, kad jis tik užmušinėja...

— Vadinasi, jis skerdikas?

— Ne, naivus žmogeli. Jis užmušinėja kitus žmones.

— Štaip! Tai, vadinasi, jis karys?

— O, ne, kvailiuk. Jis užmuša žmones taikos metu.

— Tai jis, vadinasi, budelis?

— Och, tu seneliuk, seneliuk! Jis žudo bet ką, pagal savo paties norą.

— Aha... Tai jau žinau. Vadinasi, jis gydytojas...

Nuomonės sutinka

Vyras grįžta įkaušęs. Žmona kaip paprastai jį ima į nagą:

— Ar tau negėda taip prisiryti?...

— Tavo teisybė, — prisipažįsta vyras. — Jau imu raust nuo nosies.

Nori pamatyti tėvelius

Vaikas, pribėgęs prie praeinančios ponios prašo:

— Ponia, ar negalėtumėt duoti man 25¢ — norėčiau pamatyti savo tėvelius.

— Žinoma, vaikeli! — atsako susijaudinusi ponia. — Bet tarp kitko kur yra tavo tėveliai?

— Kine, — atsako berniukas.

Begėdis

Jaunas daktaras skundžiasi savo žmonai:

— Tasai mūsų kaimynas tikras begėdis. Vakar tavo gamintus valgius taip rijo, kad net susirgo. Tačiau gydytis ėjo pas kitą daktarą.

Ji pasakys

Morta pasisamdė taksį ir pasileido apžiūrėti miesto. Važiuodama ji pastebėjo, kad šoferis nuolat iškiša ranką per langą kryptingai parodyti. Jai darosi neramu, kad jis tik viena ranka vairuoja. Neiškentusi ji pagaliau iškiša ranką per langą ir sako:

— Dėl Dievo, neatitraukinėk tamsta rankos nuo vairo. Kai pradės lyti aš tamstai pasakysiu.

Nepelninga investicija

Politinės ekonomijos profesorius savo paskaitoje dėstė apie nepelningas investicijas. Norėdamas patikrinti ar studentai suprato, jis paprašo, kad kuris nors pasakytų kokį pavyzdį nepelningos investicijos. Kurį laiką nei vienas nesako nieko. Pagaliau vienas pakelia ranką ir sako:

— Nepelininga investicija bus, pvz. kai aš vakare išeinu į miestą su seseria...

Ne taip suprato

Televizijos programoje buvo pasikalbėjimas su šimtamečiu senuku. Pagaliau pasikalbėjimą vedęs jaunuolis sako:

— Na, pabaigai, tėvuk, pasakyk, kam pirmiausia tamsta skiri nuopelną, kad šiandien gali švęsti 100 metų jubiliejų?

Senukas neilgai tegalvojo:

— Nagi tai priklauso nuo to, — sako jis bičiuliškai, — kad aš esu gimęs 1855 m.

SUDBURY Ont.

Šeštadieninė mokykla šeštuosius darbo metus pradėjo pirmąjį spalio šeštadienį tose pat Christ the King parapijos patalpose. Mokytojauja kun. A. Sabas ir G. Lumbienė. R. Bagdonas kas antrą savaitę po valandą sutiko pamokyti vaikučius lietuviškų dainų ir tautinių šokių. Pirmą dieną susirinko 14 mokinių. Jų galėtų būti bent dvigubai daugiau. Dalis vaikų nesuskubo sužinoti, nes perdaug vėlai buvo pranešta visuomenei, tačiau jau atsiranda vienas kitas tautietis "aukso veršio" garbintojas, kuriam nei lietuvybė nei lietuviškų pamaldų lankymas bei palaikymas neturi svarbos.

Aleksas ir Sofija Kusinskiai atšventė savo vedybinio gyvenimo dešimties metų sukaktį.

Bronė Lukoševičienė išlaikė Toronte egzaminus ir atidarė moterų kirpyklą — grožio saliona Donovan rajone, Frood Rd. gatvėje.

Justinas ir Angelė Venslovaičiai su šeima iš Toronto aplankė Juozą Venslovaitį ir I. J. Račinskus.

M. Kuprys besivažinėdamas su drauge taip sudaužė mašiną, kad nereikėjo jos nė taisyti. Pasak "The Sudbury Daily Star", juodu išliko gyvi kaip per stebuklą.

GELEŽINĖ RYKŠTĖ

(Atkelta iš 2 psl.)

gais Jubiliatas esti nuoširdus, malonus, paprastas, bet ir šiaip jau pobūviuose su betkuo. Yra man tekę jį stebėti ir rimtuose sveičiuose, ir labai linksmoj draugėj: abejur jis besąs savo vietoje — su rimtais neperdėtai, neveidmainiškai rimtas, su linksmais saikingai linksmas, taip jog visur visi jaučias su juo visai kaip pas save.

Su moteriškąja gimine paprastieji pasaulio vyrai tuoj įsitraukia į charakteringą flirtuojamą vaidmenį. Krupavičius su moterimis lieka krupavičiškas ir gana: ne davatkiškai murksąs, ne perlaisvai juokaująs, bet natūralus, kaip draugas žmogus su žmogum, tačiau rimtumą sušvelninąs savotišku jumoru, netgi saikingą tikslų komplimentą nevengiąs pasakyti. Čikagoj vieną kartą nuvykau pas vyskupą V. Brizgį apsilankyti, drauge su p. O. Aleliūniene ir rašytoja Sone Pipiraite. Beateinąs netikėtai ir prel. Krupavičius su kažin kuo. Teko ponias jam pristatyti. Su p. Pipiraite sveikindamasis, Jubiliatas, kaip senis jaunai, tuoj surado linksmą gan vykusį juokutį: "Pipirėlis? saldus ar kartus?" Tas juokelis paliks poniai Sonei visam amželiui.

Paskutinį kartą iš arti stebėjau Jubiliatą Worcestery pas didelį lietuvį patriotą kun. Augustiną Petraitį (kokių nedaug beliko vyresniųjų emigrantų tarpe). Buvo tai to mielojo klebono sidabrinis jubiliejus. Susirinko daug svečių su pačiu vietos vyskupu simpatingu Wright. Atvyko pagerbti didelio patrioto didelis patriotas prel. Krupavičius. Prasidėjo bankietinės kalbos. Prabilo ir Krupavičius— ir vien tik lietuviškai. Aš ir daugumas kitų gal būtume pabandę keletą žodžių sulipdyti ir angliškai — garbingajam svečiui vyskupui pagerbti. Krupavičius, kalboms gabus žmogus, būtų irgi galėjęs lengvai tai padaryti. Bet nepanoro. Dėl ko? Aš sau bandau aiškinti šitaip: šeimininko pareiga taikytis prie garbingo svečio vyskupo ir jo kalba į ji prabilti; o kitas lygiai garbingas svečias tos pareigos neturi; abudu šiuo atžvilgiu lygūs; kaip Wright neprabils į Krupavičių lietuviškai, taip Krupavičius neprabils į Wrightą angliškai. Virga Ferrea!

KVALIFIKUOTŲ SPECIALISTŲ PATARNAVIMAS

Pilna lengvų automobilių ir sunkvežimių tarnyba

Karoserijos ir sparnų remontas, mechaninė tarnyba, frontlo sureguliavimas.

Perstatymas, motoro nustatymas ir elektrinių įrenginių sutvarkymas, tepimas.

HUDDLESTON MOTORS CO. Ltd.

G. M. Warren, President

2863 DUNDAS ST. W. (prie Keele). TEL. RO. 2-8333

IMPERIAL — CHRYSLER — PLYMOUTH — FARGO

ŠILDYMO KONTRAKTORIUS

Parduodu ir įstatau naujas krosnis ir oilburnerius.

Duodu išsimokėjimui iki dviejų metų.

Pravedu gazo linijas, prijungiu plytas, statau radiatorius, vandens apšildymo krosneles ir atlieku kitokius panašius darbus. Pranešu savo naująjį adresą:

999 College St., Toronto. Tel. OL. 6123

ANT. JUOZAPAITIS.

Perspėja dėl nuodų vabzdžiams naikinti

(CSc.) Amerikos Medikų d-jos žurnalas praneša apie apsinuodijimus naudojant vabzdžiams naikinti nuodus, kurie turi chloro.

Viename straipsny, paruoštame Draugijos komiteto, perspėjama dėl naudojimo namų apyvokoj arba žemės ūkyje nuodų turinčių savyje chloro rūgšties. Gali būti apsinuodijama paliečiant odą, įkvepiant garų arba per nelaimingą atsitikimą nurijant.

"VIENYBĖJE — GALYBĖ"!

TAUPYK

savo kredito koop. "PARAMA". Indėliai apdrausti. Augštos palūkanos. Darbo valandos: antradieniais ir penktadieniais nuo 7 val. vak. iki 9 val. v. Šeštadieniais 2-4 val. pp.

Būstinė: Lietuvių Namai, 235 Ossington Ave., Toronto, Ont. Telefonas KE. 3027.

Valau fotelius

IR ĮVAIRIAUSIUS KILIMUS,

taip pat išimu rašalo dėmes. Sutaisau iširusius galus ir pradegintus kilimus. SKAMBINTI NUO 8 iki 9 val. ryto telefonu ME. 4973.

P. KARALIŪNAS.

Dėmesio Poniams ir Panelėms!

Vandos Žukauskienės MOTERŲ KIRPYKLOJE

Pusmetiniai garantuojami

Šukuosenos pritaikomos kiekvienai individualiai.

ARTISTIC BEAUTY SHOP

Tel. KE. 4731.

219 Roncesvalles Ave,. Toronto

LIETUVIŠKA

moterų kirpykla

JANETS BEAUTY SALON

407 Roncesvalles Ave. prie Howard Park Ave.

Toronto.

Tel. OL. 6415.

Sav. I. VILIŪNIENĖ

SINGER

PILNA KAINA

$19.50

išsimokėjimas dalimis.

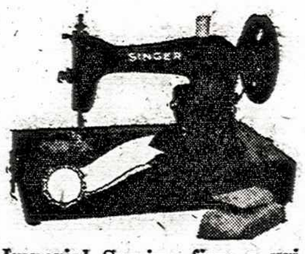

Imperial Sewing firmos prityrusių specialistų perdirbta TIK DABAR! apvali špulė su apdangalu $29.50.

5 metams garantija!

★ Nauja šviesa ★ Naujas dangtis

★ Naujas motoras ★ Nauja kojinė kontrolė

Paskambinkite, pademonstruosime Jūsų namuose veltui.

WA. 1-5161

Nemokamai skylių dirbėjas pirmiems 25 pirkėjams.

IMPERIAL Sewing Machines Co. Ltd.

289 College St., TORONTO, Ont.

arba

762 King St. E., KITCHENER, Ont.

Telefonas 26853.

Dr. M. KOSOWSKI

Eilę metų dirbęs Berlyno ir Paryžiaus universiteto klinikų gimdymo skyriuje.

Moterų ligų ir

NEVAISINGUMO gydytojas

atidaro naują kabinetą

611 BLOOR ST. W.

(kampas Palmerston)

Toronto

Tel. LL. 7434

susitarti iš anksto telefonu.

VYRŲ ir MOTERŲ RŪBŲ SIUVĖJAI

S. V. BARTUSEVIČIAI

Didelis pasirinkimas angliškų medžiagų. Ponioms ir panelėms suknutės pagal naujausią madą ir pigiausiomis kainomis.

66 STAFFORD ST., Toronto.

Telef. EM. 2-2705.

VICTOR ELECTRIC CONTRACTING CO.

Visi elektros darbai atliekami greitai ir prieinamomis kainomis.

V. JUŠKEVIČIUS, Licenced master electrician.

251 LAUDER AVE., LL. 7714

Toronto

Radio-Televizijos Technikas J. STANIONIS

Taisau radijo, televizijos aparatus, patefonus. Darbas garantuotas. Skambinti vakarais po 6 val.

ME. 5142.

115 Montrose Ave., Toronto.

STANLEY SHOE STORE

Augščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platūs EE—EEE

1438 Dundas St. W. Toronto

prie Gladstone

DAŽAI IR SIENOMS POPIERIS!

Vaškas, šepečiai, terpentinas

Sky's Paint & Wallpaper

891 DUNDAS ST. W.

Toronto, Ont.

Tel. EM. 4-2715

VYRŲ IR MOTERŲ RŪBŲ

Siuvėjas

A. BERESNEVIČIUS

Didelis pasirinkimas importuotų medžiagų moterų ir vyrų kostiumams ir paltams. Užsakymus atlieku žemiausiomis kainomis.

1299 DUNDAS ST. W. TORONTO

Tel. LL. 3222.

DĖMESIO!

Lietuvio IGNO ASTRAUSKO

batų krautuvė

Parduodu įvairios rūšies vaikų, moterų ir vyrų batus — normalaus ir plataus EE—EEE dydžio.

1414 Dundas St. West. Toronto

Tel. KE. 3881

Heating Installation INTER - CITY

Atlieka namų apšildymo, gazo, vandentiekių, drenažo įrengimus bei pataisymus, pavasario sezonui išvalo krosnis su vacuum cleaner.

JONAS PUTERIS

187 ST. CLARENS AVE.

Telefonas OL. 8010.

Dr. M. Arštikaitytė

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

167 College, kambarys 9.

Tel: įstaigos: WA. 1-3584,

Namų: WA. 3-5555.

Toronto

Dr. Aleksas Valadka

1081 BLOOR ST. W.

(prie Dufferin)

Telefonas ME. 2933.

priima ligonius ir gimdyves nuo 2-4 ir nuo 6.30-8 val. vak. Ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 1 val. pp.—3 val. pp.

Rentgenas pagal susitarimą.

Dr. A. Pacevičius

Gydytojas ir Chirurgas

NAUJAS KABINETAS

280 Roncesvalles Ave.

Telefonas OL. 4778.

Priėmimo valandos: 11-1 val. p.p.; vakarais nuo 6-8 val. vak.; trečiadieniais ir šeštadieniais 11-3 val. p.p. Kitu laiku pagal susitarimą.

Dr. Jonas Yčas

Gydytojas ir chirurgas

1390 DUNDAS ST. W.

(tarp Gladstone ir Rusholme Rd.)

Priima ligonius ir gimdyves nuo 2-4 ir 6.30-8, šeštadieniais 2-4. Kabinetas uždarytas trečiadeniais. Kitu laiku pagal susitarimą.

Telefonas LO. 1794

Toronto

Dr. N. Novošickis

DANTŲ GYDYTOJAS

Baigęs universitetą Vokietijoje ir Kanadoje

345 BLOOR ST. WEST

(kampas Bloor ir Huron gatvių)

TORONTO

WA. 3-2003

Priėmimo valandos: nuo 9-12 ir nuo 2-9 val. vak. (pagal susitarimą).

Raštinė: OLiver 4451

Dr. P. MORKIS

DANTŲ GYDYTOJAS

Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą

1082 BLOOR W., TORONTO 4.

(į rytus nuo Dufferin St.)

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA

Priėmimo val. 10-12, 2-6. Pirmadieniais, ketvirtadieniais priima tarp 7-9.

386 Bathurst St., Toronto

Tel. EM. 4-6515

Seymour Hermant

ADVOKATAS, NOTARAS

ir tt.

Suite 410

394 Bay St., Toronto, Ont.

Telef.: EM.4-9912

arba EM. 4-8532.

JEFFERY, JEFFERY & FROST

Advokatai, Notarai

371 BAY ST., Toronto

Telef. EM.6-5255

Prašoma kreiptis į

N. ČEPULKAUSKIENĘ

James B. Trotter,

B.A.

Teisininkas, advokatas, notaras.

Įstaiga: 220 Roncesvalles Ave.

Tel. LA. 0846.

Buto tel. RO. 6-2944

Toronto.

Priimama susitarus iš anksto.

GEORGE BEN, B.A.

teisininkas — advokatas ir notaras.

Kalba slavų kalbomis.

1147 Dundas St. W., Toronto

Telef.: OL. 8431 ir OL. 8432.

A. STANČIKAS

Baigęs National Radio Institute Radio ir televizijos skyrių.

TAISAU

RADIO APARATUS

Aparatai paimami ir grąžinami į namus veltui.

Darbas garantuotas.

Prašau skambinti ME. 1602, kasdien nuo 6 val. iki 9 val. vakaro ir šeštadieniais nuo 9 val. iki 12 val. ryto.

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN

B.A., M.D., L.M.C.C.

Gydytojas ir chirurgas

Priėmimo valandos: 10 - 12 val., 2 - 4.30 val. ir 7-9 val. vak.

606 BATHURST STREET

Toronto.

Telefonas KE. 4323.

Dr. L. SIMON

Odos ir veneros ligų specialistas.

3 Spadina Rd., Toronto

(Bloor - Spadina kampas)

Darbo valandos: 10-12 ir 3-7 pp. arba pagal susitarimą.

Tel. WA. 1-6614 arba WA. 2-8015

Dr. K. Žymantienė

GYDYTOJA ir CHIRURGĖ

1393 DUNDAS ST. WEST

Toronto

(tarp Gladstone ir Rusholme)

Priima ligonius, gimdyves ir moterų ligomis sergančias kasdien nuo 1-3 ir nuo 6-8 val. p.p., šeštadieniais nuo 11-2 val. p.p., kitu laiku pagal susitarimą.

Telefonas OL. 6851

Dr. John REKAI

Chirurgas ir akušeris

Dr. Paul REKAI

Vidaus ligų specialistas, X RAY (Rentgenas)

219 St. Clair Ave. W., Toronto

Susitarti telefonu WA. 3-2395

Dr. F. Tickett

Gydytojas ir chirurgas

Priėmimo valandos 2-3 ir 7-9 po pietų

11 Gore Vale Ave. Toronto

Telef. EM. 8-3754

Dr. Chas. OKUN

DANTISTAS - CHIRURGAS

838 Dundas St. W. Toronto

kampas Euclid Ave.

Priima vakarais pagal susitarimą.

Telef. EM. 8-9822

Akių specialistas

M. STEFANUK

(optometrist)

Patikrina akis ir pritaiko akinius, jei reikalinga

BATHURST MEDICAL BUILDING

312 Bathurst St. Telef. EM. 3-6373

(at Dundas)

AKIŲ SPECIALISTAS

L. LUNSKY. R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Gydo akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą. Kalba slavų kalbomis.

470 College St. W. Toronto

Telef. WA. 1-3924

OKULISTĖ

B. BEJNAR - BUKOWSKA

dirba nuo 1944 metų.

94 LAWS ST., TORONTO

(prieš 3146 Dundas St. W.)

Telefonas RO. 7-0052

Priėmimo val.: 10 ryto iki 9 vak., sekmad. ir šventad. nuo 2-4 val. popiet.

LIETUVIO ADVOKATO ĮSTAIGA

NEIMAN, BISSETT & SEGUIN

Advokatai — Notarai

35 HAYDEN ST., Toronto, (arti Bloor ir Yong gatvių)

Telef. įstaigos: EM. 3-7461

Telef. namų: BE. 3-0978

Bernhard & Scott

Advokatai, Notarai

Bendroje įstaigoje dirba

Ant. Liudžius

buv. advokatas Vilniuje, Tremtinių Reikalams Teisių patarėjas.

73 Adelaide St. W., Toronto

Suite 436

Lietuviškai kalbančius prašoma kreiptis: pirm. ir treč. 6-8 v.v.; antr., ketv. ir šeštad. 10-1 val. p.p.

Office EM. 6-5679 Res. LO. 5613.

TORONTO, Ont.

Šv. Jono Kr. parapijos žinios

— Ateinantį sekmadienį 11 v. pamaldų metu giedos sol. A. Ščepavičienė, vargonais akompanuos muz. St. Gailevičius.

— Praėjusį sekmadienį, Vilniaus Dieną, pamaldas atlaikė ir gražų pamokslą pasakė svečias iš Romos kun. J. Sakevičius, Tėvų Marijonų vienuolijos generalinis sekretorius, kuris daug dirba arkivyskupo Jurgio Matulevičiaus beatifikacijos byloje.

— Parapijos kunigai pradeda šių metų lietuvių lankymą. Šią savaitę lankomos Gorevale, Bell woods, Euclid, Manning, Grace, Plymouth ir Palmerstone g-vės.

— Jaunimo klubo susirinkimas parapijos salėje penktadienio vakare.

— Šį šeštadienį 8.30 val. rytą gedulingos šv. Mišios už a.a Povilo Audzevičiaus vėlę mirties metinių proga.

— Pakrikštyta Rūta Pranciška Jakelaitytė.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praeitą sekmadienį, po 11 v. pamaldų, naujai paskirtas parapijos klebonas T. Bernardinas, pradėdamas eiti sekančiam trimečiui klebono pareigas, sudėjo tikėjimo išpažinimą į T. Provinciolo delegato, T. Placido, rankas. Liudininkais buvo T. Viktoras ir T. Paulius. Po to jis tarė trumpą žodį, aptardamas sekančio trimečio darbuotės planus.

— Šį sekmadienį 11 val. pamaldų metu giedos solistės Stefanija Mašalaitė ir Vaclava Žemelytė.

— Lapkričio 19 d. Prisikėlimo salėje įvyks parapijos bazaras. Daug gražių fantų priaukota. Visi parapijiečiai raginami bent vienu vertingu fantu prisidėti prie parapijos bazaro.

— Ateinančią savaitę lankysime parapijiečius sekančiose gatvėse: Armadale Ave., Willard Ave., Evans Ave., Maxfield Ave, Briarcraft Rd., Lavinia Ave., Defor St., Windermere Ave. ir Durie St.

— Šv. Jurgio bažnyčioje, Rochester, N.Y., susituokė Edvardas Julius Punkris ir Irena Arlauskaitė.

Pakrikštyti: Ramutė Loreta Greičiūnaitė ir Edvardas Algis Žemaitis.

— Nauji Prisikėlimo bažnyčios ir vienuolyno fundatoriai: Dapkus K., Dubininkas J. A., Dvilaitis J. E., Gonta A. K. ir Maziliauskas J. B.

Lietuvių evangelikų pamaldos iš šv. Andriejaus liuterionių bažnyčios perkeliamos į Redeemer (Išganytojo) liuterionių bažnyčią Bloor St. West ir Indian Rd. kampe.

Perkėlimas padarytas parapijiečių lietuvių patogumo sumetimais, kurie daugumoje gyvena High Park apylinkėj, kur yra ir naujai parinktoji bažnyčia.

Šioji bažnyčia taip pat priklauso United Lutheran Church in America Kanados sinodui. Ji veikia krikščionybės visuotinio sąjūdžio ir Lutheran World Federation linkme.

Redeemer liuterionių bažnyčioje, Bloor St. West ir Indian Rd. kampe, spalio 23 d., 1.30 val. pp., lietuvių pamaldos. Jose dalyvaus ir sakytos bažnyčios klebonas Rev. Harold H. Brose.

Kun. dr. M. Kavolis.

Kanados Lenkų Menininkų Sąjunga spalio 20 dieną Massey Hall rengia lenkų muzikos koncertą. Programoje Moniuszkos, Noskowskio, Chopin, Szymanowskio. Išpildys Toronto filharmonijos orkestras ir solistė sopranas Genė Jakubczak (iš JAV) ir pianistas Walter Buczynski — torontietis.

Sol. Vaclovas Verikaitis kitą savaitę išvyksta koncertuoti po Kanadą. Pirmadienį, spalio 17 d. bus Kenora, antradienį — Sioux Lookout, trečiadienį — Dryden, ketvirtadienį —Terrace Bay, penktadienį, spalio 21 d. — Atikokan.

Tėvų susirinkimas

Šį sekmadienį, spalio 16 d., 12 val. 30 min. šv. Jono Kr. parap. salė e šaukiamas Toronto šeštadieninės liet. mokyklos iraugšt. lituanistinių kursų mokinių tėvų susirinkimas, kurio metu mokyklos tėvų komitetas darys pranešimą ir šiems mokslo metams bus renkamas tėvų komitetas. Tėvai, kurių vaikai lanko šias mokyklas, maloniai kviečiami susirinkime dalyvauti.

Lituanistiniai kursai

Praėjusį šeštadienį augštesn lituanistiniai kursai pradėjo darbą. Po pamokų įvykusiame mokytojų posėdyje, pasiskirstyta pareigomis. Kursams vadovauti sutiko mokyt. Kazys Gečas, kursų vedėjo pavad. kun. dr. J. Gutauskas. Lituanistinių kursų veikia dvi klasės. Vieta — šv. Pranciškaus mokyklos patalpos. Iki šiol yra užsiregistravę 24 mokiniai.

Inžinieriams ir architektams spalio 14 d., penktadienį 7.30 val. vak. Lietuvių Namuose įvyksta metinis PLIAS Toronto skyriaus narių susirinkimas šia dienotvarke: 1. Prezidiumo sudarymas; 2. valdybos pranešimas; 3. valdybos rinkimai; 4. einamieji reikalai. **Skyriaus Valdyba.**

Jaunesniųjų skautų sueiga įvyks sekantį sekmadienį, spalio 16 d., 3 val. pp., Liet. Namuose.

SLA 236 kuopos narių susirinkimas įvyko praeitą sekmadienį TLNamuose. Atsilankė apsčiai narių ir svečių. Organizatorius St. Jokubaitis perskaitė šiuos kandidatus į narius: V. Petraitį, E. Aukštikalnį ir O. Liaudinskienę, o J. Strazdas — A. Duddą, pasirinkusius gyvybės ir ligos apdraudą.

Įteikta apdraudos liudijimai M. ir A. Noreikoms.

Daug tartasi metinio parengimo reikalu, kuris įvyks lapkričio 5 d. šv. Jono Kr. parapijos salėje su puikia dar negirdėta programa. Bilietai gaunami pas narius ir "Tulpės" valgykloje.

Kadangi kuopos 21 metų jubiliejuje dalyvaus ir SLA Vykd. Tarybos sekretorius dr. J. Vinikas, tai nutarta rytojaus dieną, lapkričio 6 d., TLNamuose suruošti jo pagerbimui pietus, kuriuose kviečiami dalyvauti visi nariai ir svečiai. Užsiregistruoti pas V. Petraitį TLNamuose iš anksto. Plačiau apie programą bus vėliau. **Koresp.**

Naujas Šalpos Komitetas Toronte jau sudarė lietuvių sąrašą, suskirstė miestą rajonais ir idealistai aukų rinkėjai pradėjo rinkliavą. Tikimasi, kad žmonės mielai paaukos vargstančių Vokietijoje senelių, ligonių, vaikučių, našlių šalpai ir gimnazijai bent pusės dienos uždarbį.

Kun. dr. J. Sakevičius, MIC, lydėjęs savo generolą vienuolynų vizitacijoje, baigęs tą darbą aplankė šiame kontinente esančius savo gimines. Viešėdamas pas pusbrolį Toronte aplankė pereitą penktadienį ir "TŽ" redakciją. Iš Kanados vyksta į Londoną, o iš ten atgal į Romą.

Naujo didžiulio viešbučio projektas

J. Douglas Crashley iš Elgin Motors iškėl projektą Toronte pastatyti 24 augštų naują viešbutį su 1050 kambarių. Viešbutis būtų Front ir York gatvių kampe ir kainuotų apie 20 milionų dolerių. Tuo tarpu aiškinamasi dėl projekto finansinių pagrindų.

Dundas - Bloor g. rajone ruošiamasi pastatyti didžiulius prekybos namus už $2.000.000, kurie vadinsis "Indian Grove Shopping Centre". Pastatas būsiąs U formos ir užimsiąs net 9 akrus ploto. Prie jo būsią vietos 600 automobilių pastatyti. Be to, prie namų būsią įrengtos vaikų žaidimų aikštelės.

DĖMESIO! Prašome kreiptis nauju telefono numeriu.

B. SERGAUTIS

Real Estate & Business Broker, General Insurance & Mortgages

OL. 2426

Didelis žemės bei namų pasirinkimas vakarinėje Toronto dalyje. Šiuo metu turime keletą gerų pirkinių High Parko rajone.

ŽUKLAVIMO

IR ĮVAIRIUS KITUS SPORTO REIKMENIS SU ATITINKAMOMIS NUOLAIDOMIS GAUSITE TIK

J. Berzinskas

1212 DUNDAS ST. W., TORONTO. TELEF. LA. 9547

Čia pat galima užsisakyti laivams motorus bei įvairius medžioklinius šautuvus.

Š. M. SPALIO MĖN. 15 D. 7 VAL. VAKARE, HAMILTONE, WESTDALE COLLEGIATE AUDITORIJOJE

"VARPO" CHORO KONCERTAS – "Valandėlė Kauno Operoje"

BILIETAI DAR PARDUODAMI. **Hamiltono VAV parapijos komitetas.**

KVIEČIAME VISUS ATSILANKYTI Į SPALIO 15 D., ŠĮ ŠEŠTADIENĮ, 8 val. v., UNF Auditorijoje, 297 College St., Šalpos Grupės "DAINA" rengiamą

Linksmą šokių vakarą

Šokiams gros TL orkestras "Trimitas".

Veiks turtingas bufetas.

Gautas pelnas skiriamas Vokietijoj vargstantiems ligoniams ir seneliams sušelpti. Įėjimas 1 dol. **Rengėjos.**

Ateitininkų konferencija

Pereitą penktadienį Kanados ateitininkų krašto valdyba praplėstame posėdy apsvarstė du pagrindinius ateities veiklos klausimus, būtent ateinančios vasaros stovyklos ir statuto numatomo suvažiavimo valdomiesiems organams išrinkti. Sudarytas branduolys stovyklos organizavimo reikalams tvarkyti, o taip pat sudaryta komisija visų Kanados ateitininkų konferencijai, surištai su studijų dienomis, organizuoti. Numatoma tai atlikti pirmą savaitgalį po Naujų Metų Toronte. Komisija veiks kartu su Krašto Valdyba.

Ateitininkai atsisveikino su Tėvu Viktoru

Tėvas Viktoras Gidžiūnas, OFM, Ateitininkų Federacijos vyr. dvasios vadas, išbuvęs Toronte pusantrų metų, šį penktadienį išvyksta į Brooklyną perimti tenykščio pranciškonų vienuolyno viršininko pareigų. Tėvas Viktodas per tą trumpą buvimo Toronte laikotarpį vietos ateitininkų gyvenime buvo centrinė figūra ir ypač jam priklauso nuopelnas išjudinimo pirmiausia moksleivių ateitininkų kuopos gyvėnimo. Dėl to Toronto ateitininkams Tėvo Viktoro išvykimas bus didelis nuostolis. Jam pagerbti ir su juo atsisveikinti pereitą sekmadienį buvo skirti net du ateitininkų susirinkimai — studentų ateitininkų ir sendraugių kuopos susirinkimai — arbatėlė. Prisikėlimo parapijos muzikos studijoje buvo išklausyta susirinkimui numatyta kun. dr. J. Gutausko įdomi paskaita apie pasaulio katalikų gyvenimą sociologinių tyrimų šviesoje, pailiustruojant daviniais iš Prancūzijos, Belgijos, Ispanijos, Italijos, Vokietijos ir JAV katalikų gyvenimo, iškeliant ypatingai originalias ir vertingas Prancūzijos katalikų pastangas. Labai įdomūs klausimai buvo, deja, mažokai diskutuoti pritrūkus laiko, nes susirinkimas buvo gausus svečiais, tad malonu buvo ir iš jų kaiką išgirsti. Ypač įdomių naujienų papasakojo šv. Kazimiero kolegijos Romoj rektorius prelatas Tulaba—apie pačios kolegijos reikalus, apskritai apie lietuviškuosius reikalus Romoje bei Vatikane ir apie ten gaunamas žinias iš Lietuvos bei lietuvių gyvenimo ištrėmime Sibiro stovyklose. Vis tai jaudinančios žinios, bet kartu viltingos, nes parodančios, kad lietuvių tautos dvasia nėra palūžusi.

Susirinkimo rimtajai daliai pasibaigus visus maloniai nuteikė suurėję su dainomis ir jaunatviška džiaugsmu moksleiviai ateitininkai, kurie grįžę iš išvykos užmiestin, iš pp. Ivanauskų sodų (ten buvo pravestas ir Vilniaus Dienos paminėjimas), iki tol linksminosi salikėje po klebonija.

VISŲ LAIKRAŠČIŲ PRENUMERATAS priimėnesiu sekmadieniais prieš ir po pamaldų "T. Ž." knygyno patalpose. Vyt. Aušrotas, tel. LL. 0527.

REIKALINGA darbininkė virtuvės darbams restorane. Kreiptis tel. EM.6-7060.

Išnuomojami 3 kambariai ir virtuvė. Tel. LO. 3545. Prie Dufferin parko.

Išnuomojami 2 kambariai ir virtuvė III į ugšte su baldais. Tel. KE. 2245, 236 Crawford St.

Du kambariai ir virtuvė I augšte $13.00 į savaitę, 186 Ontario g-vė. Susitarti tarp 6 ir 8 val. v.

Išnuomojamas kambarys ir virtuvė II-me augšte su baldais. 198 Westminster Ave. prie Roncesvalles. Skambinti betkuriuo laiku LO. 4583.

PARDUODAMA medinė dviguba lova su matracu, neilgai naudota. Kaina $33. Tel. RO. 9-6038.

VALIUŠYTĖ - SEKONIENĖ baigė plaukų šukavimo mokyklą. Kreiptis telefonu KE. 8774.

SKAUTAMS REMTI DRAUGIJOS ATSIŠAUKIMAS Į TORONTO LIETUVIUS

Š.m. ankstyvą pavasarį skautų iniciatyva buvo įkurta Skautams Remti Draugija. Svarbiausias Draugijos uždavinys buvo ir yra padėti skautams įvairiuose lietuviško jaunimo auklėjimo reikaluose.

Kadangi Draugijos kasa buvo tuščia, tad visi nariai nutarė surinkti kiek nors pinigų. Per rinkliavą aukų lapais ir vėliau suruoštą gegužinę buvo surinkta keli šimtai dolerių.

Draugijos valdyba tuoj pat paskyrė $200 skautų vasaros stovyklai palapinėms nusipirkti— buvo nupirkta 6 naujos didelės palapinės.

Toliau 5 neturtingiems skautams-ėms Draugija apmokėjo visas stovyklavimo išlaidas. Stovyklos ūkio inventoriui papildyti buvo paskirta $30. Pavyzdingiems skautams-ėms stovyklos metu dovanoms nupirkti — $20.

Dabar Draugijos kasa liko apytuštė ir todėl mes vėl kreipiamės į duosnią lietuvių visuomenę, paremti mus piniginiai. Tam geriausia proga yra atsilankyti į ruošiamą Draugijos rudens balių lapkričio 5 d. 8 val. v. Club Top Hat salėje.

Bilietus iš anksto galima gauti pas: pp. Jurkšaitienę — LL 4214, Gvildienę — WA. 3-4378 Indreliene — ME. 8522, Kalendrienę — LA. 3080.

Skautams Remti D-ja.

III Lietuvių Dienos Montrealy metraštį galima įsigyti T. Liet. Namuose pas V. Vaidotą už $1, o meniškai padarytą ženklelį už $0.25.

Laiškas iš Lietuvos adresuotas Algimantui Brazauskui į Oakville, Ont., siųstas iš Kauno Elenos Kazmarinienės. Atsiimti "TŽ" administracijoje.

K N Y G Ų išpardavimas

"Tėv. Žiburių" knygyne rugsėjo 25 d. ir spalio 2 d. nuo 9.30 iki 1 val. vyksta didelis senesnių laidų knygų išpardavimas.

Mielus torontiečius mielai prašome užsukti ir pasinaudoti šia reta proga.

Išpardavimui skirtos knygos skolon nebus duodamos.

"Tėv. Žiburių" knygynas 941 Dundas St. West.

Padėka

Spalio 1 d. šv. Jono Kr. bažnyčios salėje Kūrėjų - Savanorių suruoštas pobūvis - balius praėjo jaukioje nuotaikoje.

Skyriaus valdyba reiškia gilią padėką nuoširdžiam kūrėjų - savanorių rėmėjui klebonui kun. P. Ažubaliui už papigintai suteiktą salę ir poniai Jakimavičienei, p. Pižovienei ir p. Portofejui už padovanotus gražius fantus vykdytai loterijai. Taip pat nuoširdi padėka reiškiama nuolatinėms talkininkėms ponioms Kregždienei ir Šenferienei.

Gautas iš baliaus pelnas praskaidrins ne vieno Vokietijoje pasilikusio mūsų laisvės kovų invalidą bei kūrėjų - savanorių sunkią dalią. **Skyriaus v-ba.**

Savi pas savus!

Auto mašinų mechaniniai darbai, sulankstymai ir dažymas atliekami kvalifikuotų mechanikų greitai ir sąžiningai.

Dufferin Garage

1423 DUFFERIN ST., KE. 6149.

Sav. V. DUNDYS

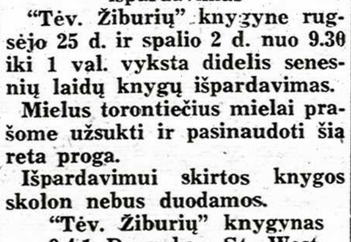

BALTIC MOVERS & CARTAGE

Baldų pervežimas Toronte ir tolimomis distancijomis. ŠALDYTUVŲ pervežimo specialistai. Visas vežamas turtas apdraustas. Važiuojam kas savaitę į Montrealį, Londoną, Windsorą, Hamiltoną, North Bay, Sudbury ir kitur.

30 DEWSON ST. TEL. OL. 1403 TORONTO

SPORTAS

Prisikėlimo Parapijos Sporto klubo "Aušra" žinios

Futbolininkai užbaigė sezoną. Aušros futbolo komanda, lošdama senjor lygoje, užbaigė futbolo sezoną, užimdama iš 10 dalyvaujančių komandų IV vietą ir 1956 m. dalyvaus augštesnioje lygoje..

"Aušros" krepšininkai pradėjo nuolatines terniruotes 404 Bathurst ukrainiečių salėje kiekvieną ketvirtadienį 8-10 val. v. Treniruotes praveda žinomas krepšininkas J. Stulac. Šiuo metu treniruotes lanko apie 20 žaidėjų. Vieni dalyvaus Bathurst - College "Sundy" lygoje, kuri Toronte viena iš stipriausių lygų, o jaunučiai bažnytinėje lygoje.

Visais krepšinio reikalais kreiptis į krepšinio vadovą L. Levecką tel. LL. 7384 arba KE. 0621.

"Aušros" stalo tenisistai pradėjo treniruotes savo klubo patalpose (Klubas įsigijo tris stalus) nes 1955-56 m. sezone klubas numato dvi stalo teniso komandas įstatyti į "Ontario Table Tennis League". Stalo teniso vadovas J. Česnauskas telef. LO. 2310 arba KE. 0621.

KLB Windsoro apylinkė lapkričio 5 d. švenčia penkerių metų sukaktį. Be minėjimo ir koncerto yra rengiamos ir krepšinio rungtynės, kuriose dalyvaus "Aušros" jaunių krepšinio komanda. Jos priešininku bus Detroito LSK "Kovo" jaunių komanda.

"Tėviškės Žiburiuose" Nr. 40 spalio 6 d. sporto klubo "Vytis" žinių rašytojas p. **b** daro priekaištą, kodėl "Aušros" klubo futbolo komandoje žaidę vokietukų. Nepaslaptis, kad "Aušros" futbolo komandoje padeda "vokietukai". Pradedančiam klubui neturint dar prieauglio gana sunku sudaryti vien iš lietuvių futbolo komandą. "Vyties" sp. žinių korespondentas p. b. užmiršo paminėti, kad tie patys "vokietukai" padėjo "Vyties" futbolo komandai net keletą rungtynių laimėti. Tikiuosi, kad "Aušros" futbolo komanda pažaidus tiek, kiek "Vyties" futbolo komanda (5 metus), tikrai prisiaugins sau prieauglio ir nebereikės "vokietukų" pagalbos.

K.

Šachmatai. Š.m. spalio 16 d., sekmadienį, 2 val. Lietuvių Namuose įvyksta "Vyties" klubo šachmatininkų sekcijos susirinkimas. Kviečiami dalyvauti ne tik sekcijos nariai, bet ir visi šachmatų mėgėjai, norintieji įsijungti į organizuotas šachmatininkų eiles.

Žymiausias šių metų beisbolo žaidikas — lietuvis. Brooklyno "Dodgers" komandos, kuri šiemet laimėjo pasaulinį beisbolo čempionatą, geriausias metikas buvo John Podris (Poderis), lietuvio imigranto sūnus. Šią žinią paskelbė kaikurie Amerikos laikraščiai.

Naujas bokso čempionas lietuvis. Varšuvoje vykusiose tarptautinėse jaunimo sporto žaidynėse bokso sunkiasvorių tarpe čempiono vardą laimėjo lietuvis R. Juškėnas.

VILNIAUS DIENA TORONTE

(Atkelta iš 1 pusl.)

etus: Laukiu vis, Žvaigždelės ir Tėvynės ilgesys St. Gailevičiaus, solo dainavo L. Šturmaitytė Vai pūtė, pūtė, ir Našlaitėlė Kačanausko. Hamiltono tautinių šokių grupė, vadov. V. Panavaitės, pašoko Rugučius ir Žiogelį, akordeonu palydėjo Joana Kanevaitė (gimusi Kanadoje lietuvaitė akordeono klasėje laimėjusi I vietą). Smuikininkui ir solistams akompanavo muz. St. Gailevičius.

Toronto liet. choras "Varpas" padainavo Lietuviais esame mes gimę, St. Šimkaus, Valio dalgelė, J. Strolios, Pradalgėlė, J. Kačanausko ir Kur giria žaliuoja, Gudavičiaus. Meninę dalį pravedė hamiltonietis K. Baronas. Minėjimas baigtas Tautos himnu.

Vakare T. Liet. Namuose įvyko **arbatėlė,** kurioje be pačių vilniečių, su VKLS CV-bos pirm. Juknevičiu priešaky, dalyvavo vietos organizacijų kviesti atstovai ir gausūs svečiai — gen. konsulas min. V. Gylys su Ponia, prel. Tulaba, kun. dr. J. Sakevičius MIC, taip pat iš Romos, KLB Kr. V-bos pirm. J. Matulionis su Ponnia, Hamiltono ir abiejų Toronto parapijų klebonai ir daugelis kitų.

Pasišnekučiuojant, užkandžiaujant prie gausiai pakrautų stalų ir gaivinantis malonių ponių pilstoma kavute prótarpiais buvo pasakyta eilė kalbų palietusių daugelį vilnietiškų problemų. VKLS CV pirm. Juknevičius, atpardamas VKLS uždavinius priminė bevaises pastangas užmegsti tiesioginius pasikalbėjimus su lenkais Bostone bei Niujorke; prel. Tulaba, kad ir pasisakęs kiek optimistiškiau, prisiminė savo paties sutiktus reiškinius, rodančius kaip sunki yra Vilniaus problema; dr. A. Šapoka sveikino VKLS užsimojimus aktualinti Vilniaus problemą savoje visuomenėje įvedant Vilniaus Dieną ir kėlė reikalą ruoštis, kaupti medžiagą tam momentui, kada Vilniaus klausimas neišvengiamai atsidurs ant tarptautinių konferencijų stalo; J. Matulionis, užakcentavęs Vilniaus problemos aktualumą, priminęs, kad mūsų kovoje dėl laisvės bei dėl tautos teisių natūraliausi pirmieji sąjungininkai yra ukrainiečiai, priminė kaikuriuos faktus iš nūdienio Lietuvos gyvenimo kituose susirinkimuose papasakotus prel: Tulabos; p. Liudžius, teisininkų d-jos pirm., užtikrino savo draugijos norą prisidėti prie VKLS uždavinių vykdymo; Toronto apyl. pirm. J. R. Simanavičius dalyvius linksmiau nuteikė papasakodamas iš pačių lenkų radijo nugirstą anekdotą apie lenkų būdo savybes. Kalbos buvo baigtos ugningai patrijotine Iz. Matusevičiūtės kalba, o arbatėlės oficialioji dalis baigta vakarui vadovavusio VKLS Toronto skyriaus pirmininko Saplio padėka visiems prisidėjusiems prie arbatėlės paruošimo, pravedimo bei kalbėtojams.

Apskritai Vilniaus Diena praėjo pakilia nuotaika ir laikytina visiškai pasisekusia.

MONTREAL, Que.

SPALIO 15 D. LIETUVIŲ AKADEMINIS SAMBŪRIS GRAŽIOJE CARPENTER SALĖJE 3560 ST. LAWRENCE BLV. RENGIA DIDELĮ

RUDENS VAKARĄ – BALIŲ

PROGRAMOJE: Linksma vieno veiksmo komedija, specialiai Sambūriui parašyta "IŠSIGELBĖJUSIEJI", kurioje vaidins: D. Dikinytė, E. Gailevičiūtė, J. Paliūtė, L. Barauskas, V. Sabalys, A. Stankevičius ir K. Veselka.

Turtinga loterija. Puikus Brolių Lapinų orkestras.

Stiprūs ir silpni gėrimai ir užkandžiai.

Prašome atvykti punktualiai, nes komedija bus vaidinama pradžioje. Įėjimas 1.25 dol. Pradžia 7 val. vakaro.

Pelnas Vinco Krėvės Vardo Premijos Fondui.

Liet. Akad. Sambūris.

Per AV bažnyčios pašventinimo pietus gauta pelno $338,36. Kad tiek daug pelno atliko, nežiūrint labai pigios įėjimo kainos ir labai gerų pietų, klebonas pareiškė padėką šeimininkėms, ypač p. Vaupšienei ir visai Vaupšų giminei, kuri neskaitydama nei savo laiko nei savo darbo organizavo šiuos pietus. Tiek maisto tiek ir pinigais daugelis prisidėję ne vien tik lietuvių bet ir svetimtaučių prie šios iškilmės.

Pažymėjimų įteikimas mergaitėms baigusioms šv. Patriko High School mokyklą ir jos komercinį kursą įvyko spalio 5 d. šv. Patriko bažnyčioje. Pusės šimto mergaičių tarpe buvo keturios lietuvaitės: E. Antanavičiūtė (Eileen Anton), Vida Baltuonytė, J. Kriaučeliūnaitė-Kay ir Elena Sabatavičiūtė. Už gerą mokymąsi visos apdovanotos.

Vietos lenkų visuomenė turėjo progos išgirsti vieną savo politinių vadų, buvusį premjerą S. Mikolaiczyką, kuris plačioje kalboje pareiškė, kad nauji atominiai ginklai karą daro neįmanomu, bet vistiek komunistų imperijos masių sąmonėjimas iškovos laisvių, kurių tarpe bus ir laisvė lenkams.

Vietos lenkai nežino kaip žiūrėti į raudonosios Lenkijos atstovybės Vašingtone paskelbimą mokėti tris dovanas, viso $1.500, tam kuris tiksliai ir poetiškai išversiąs šimtą eilučių pagrečiu angių kalbon poeto Mickevičias poemos "Ponas Tadas".

Leiskite ir man p. Skinkio atsiprašyti už pranešimą, būk esąs LSD narys—matyti, buvau klaidingai painformuotas. P. Skinkis dabar, kaip seniausios Montrealio liet. d-jos pirmininkas (Vytauto klubo), visuomenės akyje. Kaikuriais atžvilgiais jis geriausiai tai vietai tinka, nes savistovus žmogus, turi daug laiko, dar nesenas ir pilnas energijos veikti. Medis tik iš vaisių tepažįstamas ir, be abejojimo, p. Skinkis bus vertinamas pagal darbus: 1) ar ištesės senojo pirmininko p. Gargaso (kataliko ir inžiniериaus, čia augusio), geros ir teisingos priežiūros dėka, dusyk šerininkams mokėjimą dividendų po $10 (už $25 šėrą) ir 2) ar įtikins šerininkus atšaukti klubą smaugiantį nutarimą nepardavinėti daugiau šėrų lietuviams (nes "seni lietuviai" bijo "dypukų" įsirašymo šerininkais). Montrealio lietuviams reikia centro — tinkamos salės ir namo. Gal p. Skinkis pasirūpins sutelkti prie Vytauto klubo visus patriotingus lietuvius ir jų nuoširdžiu pritarimu pertaisys Vytauto klubą į jaukų lietuvišką centrą. Dabar už $18.000 padarytos pataisos tikslo nepasiekia.

V.

Padėka

Montrealio Jūros Skautų Rėmėjų būrelis nuoširdžiai dėkoja atsilankiusiems į vakarą - parengimą, paremusiems savo nuoširdžiomis aukomis vakaro loteriją.

Rėmėjų būrelis.

Apskaita

Montrealio Jūros Skautų Rėmėjų būrelio vakaro, įvykusio spalio 1 d. Ville LaSalle Golf Clubo salėje:

Pajamos:

Bilietų parduota prie įėjimo, po vieną dol.	$69.00
J. Puniškos auka	1.00
Loterijos pajamos	94.00
Viso pajamų	$164,00

Išlaidos:

Salės nuoma	$25.00
Muzikai	35.00
Programos išpild., aptarnavimas, bilietai ir kitos smulkios išlaidos	17,38
Viso išlaidų	$77,38
Liko pelno	$86,62

Dar kartą nuoširdžiai dėkojame atsilankiusiems, paremusiems loteriją aukomis ir programos dalyviams pp. ytei ir A. Kebliui.

Rėmėjų vardu **P. Šimelaitis.**

— **Otava.** — Kanadoje po karo jau pastatyta 1.000.000 namų.

— **Varšuva.** — Iš oficialių sferų pranešama, kad kardinolas Wyszynski netrukus būsiąs iš kalėjimo paleistas. Jis betgi negalėsiąs eiti primo pareigų.

— **Niujorkas.** — Nukrito keleivinis lėktuvas, atsimušęs į 12.005 pėdų Medicine Bow kalno viršūnę. Žuvo 66 asmenys. Tai didžiausia civil. aviacijos katastrofa JAV istorijoj.

A. Garbenis

NARYS TORONTO REAL ESTATE BOARD.

REKOMENDUOJA

1. INDIAN RD. - BLOOR, Žemės sklypas 27 iš 190 pėdų ir 7 kamb. atskiras plytų namas. Viso sklypo didumas su namu 50 iš 190 pėdų. Garažai iš lainės, graži vieta tinka kontraktoriui. Kaina $18.500.
2. OAKMOUNT - BLOOR, atskiras plytų namas, 16 kamb. su baldais, pajamos apie $800 į metus, privatus įvažiavimas ir didelis sklypas. Pomirtinis pardavimas. Prašoma kaina $33.000, įmokėti $10.000.
3. KING - prie Exhibition parko, 10 kamb., atskiras namas su baldais, modernus apšildymas su alyva, privatus įvažiavimas, plytų garažas. Prašoma kaina $17.000, įmokėti $3.000.

AL GARBENS

REAL ESTATE

1611 BLOOR STREET WEST. TORONTO, ONTARIO

Telefonai: LO. 2738, LA. 8772. Vakarais HU. 9-1543.

Visais turto pirkimo ar pardavimo reikalais kreipkitės virš nurodytu adresu.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI